

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
HOSPODÁŘSKÁ FAKULTA

Studijní program: 6208 - Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

ANALÝZA MOŽNOSTÍ VYUŽITÍ GRANTOVÉHO FINANCOVÁNÍ
KRAJSKÉ VĚDECKÉ KNIHOVNY V LIBERCI

ANALYSIS OF THE POSSIBILITIES OF USING GRANT FINANCING SYSTEM
IN THE RESEARCH LIBRARY IN LIBEREC

DP - PE - KFÚ - 2008 49

ALENA ŠILHAVÁ

Vedoucí práce: Ing. Ivana Šimíková, Ph. D. – Katedra financí a účetnictví

Konzultant: Ing. Hana Kuřová – Krajská vědecká knihovna v Liberci

Počet stran 142

Počet příloh 7

Datum odevzdání 9. Května 2008

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum

9. května 2008

Podpis

Alena Šilhavá

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala Ing. Ivaně Šimíkové, Ph.D. za její vstřícnou spolupráci při vedení nejen mé diplomové, ale také bakalářské práce. Mé díky patří také celému týmu konzultantů z Krajské vědecké knihovny v Liberci a Krajského úřadu Libereckého kraje, díky jejichž ochotě a pomoci má práce splnila stanovené cíle.

Resumé

Téma Analýza možností využití grantového financování Krajské vědecké knihovny v Liberci jsem v průběhu vypracovávání práce orientovala na vytvoření návodu, jak vypracovat žádost projektu v rámci OP VK. Záměrem KVKL, jako žadatele, a jednotlivých ZŠ v Kraji, v pozici partnerů, je zrevitalizovat školní knihovny a přeměnit je na informační centra. Rozhodla jsem se tedy pomoci s přípravou žádosti projektu, který hodlá v tomto roce KVKL předložit LK ke schválení. KVKL se nachází v poměrně nevýhodném postavení, a to z toho důvodu, že nebyla příjemcem podpory z fondů EU od r. 2001. Na GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK, který je zařazen pod prioritní osu č. 1.1 Počáteční vzdělávání a oblast podpory Zvyšování kvality ve vzdělávání, je z veřejných financí vymezeno téměř 172,5 mil. Kč. Jednou z nejdůležitějších částí žádosti je vyčíslení rozpočtu projektu, který jsem sestavila dle systému Benefit 7 a celkové způsobilé náklady jsem vymezila ve výši téměř 6,5 mil Kč. V přípravě rozpočtu jsem ovšem narazila na problém týkající se stanovených limitů. Náklady spojené se zařízením a vybavením přesahují stanovený 25 % limit o 23,1 %. V tomto případě existují tři možnosti řešení. První z nich je slevit na představách o vybavení informačních center. Druhou možností, jak uspět při hodnocení projektů, je provést důkladnou selekci potencionálních partnerů. Třetí variantou je nadhodnotit ostatní položky rozpočtu tak, aby bylo možné tyto nadbytečné finanční prostředky použít právě pro zařízení a vybavení. V současné době se příprava žádosti projektu nachází v počáteční fázi průzkumu trhu. Navíc představy KVKL jako laika v oblasti fondů EU a odborníků poměrně liší, tudíž je příprava žádosti poměrně náročná, ovšem dle mého názoru se jedná o záměr velice prospěšný a jistě by bylo velice přínosné ho zrealizovat.

Summary

My theme The Analysis of the possibilities of using grant financing system in the Research Library in Liberec was during the elaboration focused on creating the direction how to prepare the application of the project of The Operational Programme Education for Competitiveness (OP EC). The purpose of the Library, as an applicant, and basic schools, as partners, is to vivify libraries in schools and change them into the centers of information. My task is to prepare the application of project that will be submitted for approval. The KVKL drew on the EU funds in 2001 for the last time. I think that preparation of the application will be quite difficult for the Library. The project falls within the Global Grant calling The Increases in Quality in Education in the Region of Liberec. This Global Grant comes under the priority axis number 1.1 Basic Education and under supported area calling The Increasing in Quality in Education. The public support that can be used for this GG is nearly 172.5 billion CZK. One of the most important parts of the application is an expense budget. I have made the expense budget according to the system Benefit 7 and the total expenses eligible for disbursements are nearly 6.5 billion CZK. But there is a problem with the strict limits. The item called expenses for equipment are limited by 25 % but these expenses reach 43.1 % in the budget of my project. The Library has three possibilities how to solve the problem. The first it is to downgrade the claims of the centers. The second way who to satisfy the limit, is to make the selection of prospective partners. Last possibility is to overvalue other items of the budget and use this money for expenses necessarily for equipment. The preparation of the application is at the beginning in the present. The KVKL makes the research how many schools would like to participate in the project. In addition to the mentioned situation the ideas of the library differ from the strict conditions advanced by the OP EC. That the reason why the preparation of the application is really very difficult. But I think that the purpose of the project is very good and it will benefit social profitability to realize the project.

KLÍČOVÁ SLOVA

Alokace
Cílová skupina
Finanční prostředky
Fondy EU
Globální grant
Knihovna
Operační program
Oblast podpory
Prioritní osa
Projekt
Strukturální fondy
Řídící orgán
Zprostředkující subjekt
Žadatel

KEY WORDS

Allocation
Target group
Financial resources
European Union Funds
Global grant
Library
Operational programme
Support area
Priority axe
Project
Structural Funds
Managing Authority
Correspondent subject
Applicant

OBSAH

1. ÚVOD.....	15
2. VYMEZENÍ A FUNKCE KNIHOVEN V ČR.....	17
2.1 Vymezení pojmu knihovna	17
2.2 Systém knihoven v ČR.....	17
2.3 Umístění krajské knihovny v systému knihoven ČR	19
3. VYMEZENÍ POJMU PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE A.....	23
ZPŮSOBY JEJÍHO FINANCOVÁNÍ	23
3.1 Hospodaření příspěvkových organizací	25
3.2 Finanční vztah příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele.....	28
3.3 Význam financování knihovnictví z pohledu kultury	30
4. TEORETICKÉ MOŽNOSTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH.....	34
PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EU	34
4.1 Vymezení účelu finančních prostředků čerpaných z fondů EU	34
4.2 Návrh rozdělení finančních prostředků EU na období 2007 - 2013	35
4.3 Realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR.....	37
4.3.1 Národní rozvojový plán.....	38
4.3.2 Rámec podpory Společenství.....	38
4.3.3 Operační programy	38
4.4 Alokace finančních zdrojů pro ČR na období 2007 – 2013.....	40
4.5 Postupný průběh předkládání a posuzování projektů	42
4.5.1 Členění projektů	42
4.5.2 Postup povinné legislativy a dokumentů pro vytváření a realizaci projektů	43
4.5.3 Proces sestavování projektu	49
4.5.4 Zásady projektového cyklu	53
4.5.5 Postup definování projektu	54
4.5.6 Průběh podávání a schvalování žádosti projektu	57
4.5.7 Tok peněžních prostředků z fondů EU k realizátorovi projektu.....	59
5. DEFINOVÁNÍ VYBRANÝCH OPERAČNÍCH PROGRAMŮ.....	63
VHODNÝCH PRO KVKL	63
5.1 Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost.....	64
5.2 Regionální operační program NUTS II Severovýchod.....	68
6. EMPIRICKÁ ANALÝZA FINANCOVÁNÍ KVKL.....	71
A JEJÍ MOŽNOSTI VYUŽITÍ GRANTOVÉHO FINANCOVÁNÍ	71
6.1 Náplň regionální funkce KVKL.....	71
6.2 Postup navržení a vypracování projektu	74

6.2.1 Zmapování současné situace	75
6.2.2 Vhodná forma spolupráce mezi KVKL a školními knihovnami	77
6.2.3 Příprava projektové žádosti.....	80
6.2.3.1 Projektový záměr	81
6.2.3.2 Výběr vhodné prioritní osy a oblasti podpory.....	81
6.3 Financování projektu KVKL	86
6.3.1 Podmínky financování GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK	87
6.3.2 Rozpočet projektu	88
6.3.2.1 Položky rozpočtu v grantovém projektu v rámci OP VK	89
6.3.2.2 Provázanost a význam nákladových položek projektu	104
6.3.2.3 Možnosti řešení zjištěného problému.....	108
6.3.3 Nezpůsobilé výdaje	113
6.3.4 Udržitelnost projektu KVKL	114
6.4 Předložení vypracované žádosti a kritéria výběru	120
6.4.1 Podmínky nutné k předložení žádosti	121
6.4.2 Způsob výběru projektů v rámci GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK	121
7. ZÁVĚR.....	125
8. LITERATURA	131
9. SEZNAM PŘÍLOH	133

SEZNAM ZKRATEK

a kol.	a kolektiv
atd.	a tak dále
b.	bod
CBC	Cross-Border Co-operation = příhraniční spolupráce
CD	kompaktní disk
CZK	czech crowns
č.	číslo
čl.	článek
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
ES	Evropské společenství
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FS	Fond soudržnosti
GG	globální grant
hod.	hodina
HSS	hospodářská a sociální soudržnost
IC	informační centrum
ICT	Information and Communication Technology = informační a komunikační technologie
Kč	Koruna česká
KK	krajská knihovna
KVKL	Krajská vědecká knihovna v Liberci
LK	Liberecký kraj
max.	maximum
mil.	milion
min.	minimum
mld.	miliarda

MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
např.	například
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NUTS	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques = klasifikace územních statistických jednotek v EU
OP	operační program
OP EC	Operational Programme Education for Competitiveness
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OŘGS	Odbor řízení grantových schémat
OŠMTS	Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
PC	Personal Computer = osobní počítač
příp.	případně
r.	rok
resp.	respektive
ROP	Regionální operační program
Sb.	sbírka
str.	strana
SŠ	střední škola
SV	severovýchod
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tzv.	tak zvaný
VISK	Veřejné informační služby knihoven
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základní škola

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 6.1	Podíl jednotlivých nákladových položek rozpočtu projektu KVKL (v %)	108
Graf č. 6.2	Vývoj nákladových a výnosových položek KVKL v letech 2001 – 2007 (v tis. Kč)	112
Graf č. 6.3	Hospodaření KVKL v letech 2001 – 2007 (v tis. Kč)	113
Graf č. 6.4	Vývojová tendence vybraných výnosových položek KVKL v letech 2001 - 2007 (v tis. Kč)	115
Graf č. 6.5	Podíl vybraných výnosových položek na celkových výnosech KVKL v letech 2001 – 2007 (v%)	116

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma č. 2.1	Postavení krajské knihovny v systému knihoven	20
Schéma č. 3.2	Finanční provázanost veřejného a soukromého sektoru v ekonomice	23
Schéma č. 3.3	Vztah mezi veřejným orgánem a zajišťovatelem smíšených veřejných statků	30
Schéma č. 4.4	Postavení operačních programů v soustavě strategických dokumentů	45
Schéma č. 4.5	Řízení operačních programů	47
Schéma č. 4.6	Obecná posloupnost cílů	51
Schéma č. 4.7	Hierarchie projektového cyklu	53
Schéma č. 4.8	Průběh schvalování projektu	58
Schéma č. 4.9	Průběh poskytnutí finančních prostředků z fondů EU	60
Schéma č. 6.10	Orgány řízení a implementace OP VK	68
Schéma č. 6.11	Současná komunikace zúčastněných subjektů	79
Schéma č. 6.12	Navrhovaná forma komunikace zúčastněných subjektů	80
Schéma č. 6.13	Průběh hodnocení a schvalování navrhovaných projektů v rámci GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK	120

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 2.1	Struktura knihoven dle jejich postavení v systému knihoven a obsahu činnosti	18
Tabulka č. 4.2	Alokace zdrojů fondů EU pro ČR v období 2007 – 2013	37
Tabulka č. 4.3	Členění území ČR z pohledu regionální politiky EU	40
Tabulka č. 4.4	Alokace finančních zdrojů pro ČR na období 2007 – 2013 podle operačních programů (v mil. €)	41
Tabulka č. 4.5	Vymezení zdrojů pro jednotlivé fáze projektu	52
Tabulka č. 5.6	Určení finančních prostředků na OPVK	66
Tabulka č. 5.7	Vymezení finančních prostředků pro prioritní osy ROP NUTS II SV	69
Tabulka č. 6.8	Přehled knihoven spadajících pod KVKL v LK k 31. 12. 2007	73
Tabulka č. 6.9	Přehled základních a středních škol v LK k 22. 1. 2008	76
Tabulka č. 6.10	Zařazení projektu KVKL a vymezení cíle v rámci OP VK	83
Tabulka č. 6.11	Výčet subjektů podílejících se na projektu, jejich náplň činnosti a přínosy pro daný projekt	85
Tabulka č. 6.12	Přehled financování GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK na období 2007 – 2013	87
Tabulka č. 6.13	Složení realizačního týmu projektu KVKL	91
Tabulka č. 6.14	Složení a výše osobních nákladů projektu KVKL	92
Tabulka č. 6.15	Přehled a výše cestovních náhrad projektu KVKL	94
Tabulka č. 6.16	Výdaje na zařízení a vybavení IC	96
Tabulka č. 6.17	Administrativní náklady na projekt KVKL	97
Tabulka č. 6.18	Přehled nákupu služeb pro informační centrum	99
Tabulka č. 6.19	Náklady na cestovné a stravné jednoho kantora	102
Tabulka č. 6.20	Celkové náklady spojené s publicitou projektu	105
Tabulka č. 6.21	Náklady spojené s vedením bankovního účtu pro účely projektu	103
Tabulka č. 6.22	Přehled nákladových položek rozpočtu pro všechna IC (v Kč)	105
Tabulka č. 6.23	Přehled nákladových položek rozpočtu pro projekt	106
Tabulka č. 6.24	Výdaje spojené s nákupem zařízení a vybavení pro projekt	112
Tabulka č. 6.25	Upravený přehled nákladů rozpočtu projektu KVKL	114

1. ÚVOD

Téma Analýza možností využití grantového financování Krajské vědecké knihovny v Liberci jsem si pro svou diplomovou práci zvolila z několika důvodů. Prvotním důvodem je fakt, že KVKL je pro studenty v době jejich studia velmi důležitou institucí. Knihovna zaujímá bezpochyby jedno z nejdůležitějších míst pro vzdělávání vůbec, ale v případě vysokoškolského studia je organizací zcela nezastupitelnou. Proto jsem se již během studia často potýkala s myšlenkou, proč je některých publikací v tak významné instituci, jakou je krajská knihovna, stálý nedostatek. Tato myšlenka mě dovedla až k rozhodnutí vypracovat bakalářskou práci právě na téma týkající se činnosti a financování KVKL. V průběhu tvorby bakalářské práce jsem došla k zjištění, že se i tak důležitý subjekt poskytující nezastupitelné služby v oblasti vzdělávání potýká s nekonečným bojem o finanční prostředky nejen na svůj provoz, ale především na svou činnost, tedy nákup nové akvizice pro její zapůjčování. A právě návaznost na mou bakalářskou práci je druhým argumentem, proč jsem se opět rozhodla věnovat finanční situaci knihovny. A proč je pozornost v mé diplomové práci věnována především strukturálním fondům EU a jejich možnostem čerpání? Především z toho důvodu, že peněžní prostředky poskytované EU jsou velice aktuálním a zajímavým tématem, ale také díky faktu, že KVKL v minulosti již z evropských fondů čerpala.

Za cíl své práce jsem si prvotně zvolila provést analýzu čerpání prostředků z fondů EU Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci včetně zjištění a deskripce jejích možností čerpání. Po prvních konzultacích jsem ovšem překvapivě zjistila, že se KVKL do systému čerpání zapojila naposledy při výstavbě nové budovy knihovny, tedy v r. 2001. Proto se cíl mé práce uchýlil poněkud jiným směrem. Rozhodla jsem se spolupracovat s KVKL na přípravě v současnosti zamýšleného projektu nazvaného Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji. Pokusím se zpracovat jakýsi návod pro KVKL, jak se orientovat ve strukturálních fondech EU a následně jak připravit žádost zamýšleného projektu. Jsem si vědoma toho, že se nejedná o lehký úkol, už jen proto, že půjde o projekt, ve kterém bude zapojeno více subjektů s rozdílnými představami a nároky. Nemalým oříškem pro mne v samém začátku práce bude už jen zorientovat se v tzv. operačních programech. ČR vytvořila na programovacím období 2007 – 2013 jeden z

nejsložitějších systémů operačních programů, a to z toho důvodu, že je jich v naší zemi nejvíce v celé EU. Na druhé straně tento úkol vnímám jako velkou výzvu, jelikož jsem přesvědčena o tom, že jde o záměr přinášející obrovský prospěch celému Libereckému kraji. Hlavní přínos uvedeného projektu vidím především v tom, že již žáci základních škol získají bližší vztah ke knihám a k informacím vůbec. Tento přístup jim jistě přinese výhody nejen v budoucím studiu, ale také na trhu práce, kde je v současné době ochota a schopnost dalšího vzdělávání vysoce ceněna.

V práci použiji sekundární data z odborných literatur, zákonů, příruček či webových stránek, jež jsou v oblasti EU významným aktuálním zdrojem. Četné číselné údaje posloužily jako náplň tabulek, grafů. Pro přehlednější vytvoření návodů jsem v práci použila také hojný počet schémat.

2. VYMEZENÍ A FUNKCE KNIHOVEN V ČR

Slovo knihovna vyvolává v každém z nás spojení s možností relaxace, vzděláním či kulturou obecně. Úkolem knihovny ovšem není jen poskytovat čtenářům služby v podobě půjčování knih. Každá knihovna má dle svého postavení v systému knihoven ČR své povinnosti a nese jisté poslání.

2.1 Vymezení pojmu knihovna

Motto: „*Veřejná knihovna je místní branou do světa vědomostí a základním předpokladem celoživotního vzdělávání, nezávislého rozhodování a kulturního rozvoje jednotlivců i společenských skupin.*“¹

Knihovna je dle knihovního zákona zařízení, v němž jsou způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu poskytovány veřejné knihovnické a informační služby. Toto zařízení musí být zapsáno v evidenci knihoven vedenou Ministerstvem kultury ČR a nejedná se o knihovny provozované na základě živnostenského oprávnění. [1]

Definice, která lépe vystihuje poslání a činnosti knihovny zní:

Veřejná knihovna je organizace zřízená, podporovaná a dotovaná společností, a to buď prostřednictvím místní, regionální či státní správy nebo jinou formou společenské organizace. Úkolem knihovny je zajišťovat přístup k vědě, informacím a uměleckým dílům prostřednictvím různých zdrojů a poskytovaných služeb. Knihovnické zařízení je přístupné všem členům společnosti stejně, bez ohledu na rasu, národnost, věk, pohlaví, náboženství či jinou odlišnost. [2]

2.2 Systém knihoven v ČR

Dle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných

¹ Gill, P. a kol.: Služby veřejných knihoven. Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, Praha 2002, ISBN 80-85851-14-8, str. 11.

knihovnických a informačních služeb ze dne 29. června 2001 dělíme knihovny do tří typů dle jejich zřizovatele. Na vrcholu celé pyramidy v systému knihoven České republiky stojí Národní knihovna ČR. Dále to jsou Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana a Moravská zemská knihovna v Brně. Zřizovatelem těchto uvedených knihoven je Ministerstvo kultury ČR. Druhou složkou jsou knihovny zřízené příslušným orgánem kraje, tzv. krajské knihovny, mezi něž patří Krajská vědecká knihovna v Liberci., které se bude má diplomová práce týkat. Dále jsou v pořadí základní knihovny, které jsou zřízeny příslušným orgánem obce, většinou obecním úřadem, a výčet uzavírají knihovny specializované. [1]

Tabulka č. 2.1 : Struktura knihoven dle jejich postavení v systému knihoven a obsahu činnosti

Knihovna dle zřizovatele	Postavení	Náplň činnosti
Národní knihovna ČR	centrum systému knihoven	<ul style="list-style-type: none"> ▪ metodicky řídí výkon regionálních funkcí a vyhodnocuje jejich plnění ▪ univerzální knihovní fond ▪ doplněné specializované fondy ▪ konzervační fond a historický fond ▪ koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, standardizační, metodické a poradenské činnosti
Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana		<ul style="list-style-type: none"> ▪ univerzální knihovní fond ▪ konzervační fond a historický fond
Moravská zemská knihovna v Brně	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krajská knihovna v Jihomoravském kraji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ univerzální knihovní fond ▪ doplněné specializované fondy ▪ konzervační a historický fond
Krajská knihovna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plní a koordinuje dodržování regionálních funkcí ▪ spolupracuje s Národní knihovnou a ostatními knihovnami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ univerzální knihovní fond ▪ doplněné specializované fondy ▪ konzervační a historický fond ▪ koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti
Základní knihovna		<ul style="list-style-type: none"> ▪ univerzální knihovní fond ▪ doplněné specializované fondy ▪ informační, kulturní a vzdělávací činnosti
Specializovaná knihovna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spolupracuje s Národní knihovnou a ostatními knihovnami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ specializovaný knihovní fond ▪ koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti

Zdroj: [1, vlastní provedení]

Evidenci všech knihoven vede již zmíněné Ministerstvo kultury ČR. Do této evidence jsou zapisovány veškeré knihovny poskytující veřejné knihovnické a informační služby² a jedná se o veřejnosti přístupný informační systém. Návrh na zápis do evidence podává provozovatel dané knihovny. Zápis je podmíněn zákonem stanoveným předpokladem, který vyžaduje, aby knihovnické zařízení zaručilo všem rovným přístup.

Provozovatel má kromě povinnosti podat návrh na zápis do evidence knihoven také za úkol vést evidenci knihovního fondu. Za účelem shody mezi evidenční a skutečnou podobou knihovního fondu musí provozovatel knihovny provádět revize fondu dle počtu svých dokumentů. Pravidelnost revize je dána přímo knihovním zákonem. Mezi další úkoly provozovatele patří vydání knihovního řádu, kde jsou stanoveny podrobnosti poskytování knihovnických a informačních služeb. Vydaný knihovní řád se připojuje již ke zmíněnému návrhu na zápis do evidence knihoven.

2.3 Umístění krajské knihovny v systému knihoven ČR

„Regionální funkce knihoven vycházejí z účelné dělby práce a koordinace odborných činností knihoven. Zaručují občanům dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky a přispívají k vyrovnaní rozdílů v kvalitě těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí. Proto je nutné, aby byl jejich výkon celostátně koordinován.“³

Krajské knihovny tvoří z pohledu zřizovatele druhou složku v systému knihoven našeho státu. Jejich význam a podíl na poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb je dosti významná.

V rámci své činnosti krajská knihovna:

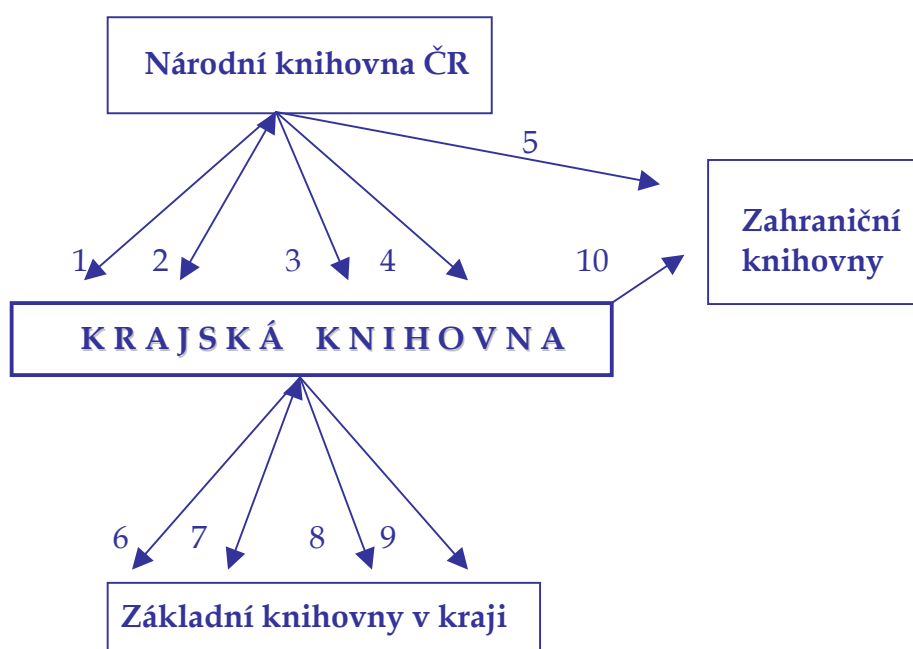
- **spolupracuje s Národní knihovnou** při zpracování národní bibliografie a při zpracování souborného katalogu,

³ Metodický pokyn Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky.

- zpracovává a zpřístupňuje regionální informační databáze a zabezpečuje koordinaci krajského bibliografického systému,
- je krajským centrem meziknihovních služeb,
- spolupracuje s knihovnami v kraji při zavádění nových technologií v oblasti zajištění veřejných knihovnických a informačních služeb. [1]

Následující schéma zachycuje postavení krajské knihovny v systému knihoven ČR. Provázanost jednotlivých knihoven je popsána v textu pod schématem.

Schéma č. 2.1: Postavení krajské knihovny v systému knihoven

- 1 – zpřístupnění evidence knihovních dokumentů
 2 – zpracování národní bibliografie a souborného katalogu
 3 – jednání s kolektivními správci autorských práv
 4 – meziknihovní výpůjčky
 5 – mezinárodní výměna oficiálních publikací

- 6 – KK⁴ jako centrum meziknihovních služeb
 7 – spolupráce při zavádění nových technologií
 8 – koordinace plnění regionálních funkcí
 9 – poskytování poradenských a jiných služeb
 10 – spolupráce se zahraničními knihovnami

Zdroj: [1, vlastní provedení]

Předcházející schéma popisuje postavení a funkci krajské knihovny v systému knihoven ČR. Pro zjednodušení a přehlednost jsem do schématu vybrala pouze Národní knihovnu

⁴ KK = krajská knihovna.

jako centrum systému všech knihoven a zástupce knihoven zřízených Ministerstvem kultury ČR. Pak zde nesmí chybět krajská knihovna, jejímuž postavení je tato kapitola věnována a nakonec knihovny základní, jejichž zřizovatelem je příslušný orgán obce daného kraje. Seznam uzavírají zahraniční knihovny, které se v rámci mezinárodních výměn podílejí na funkcích našich knihoven.

Mezi úkoly Národní knihovny ČR patří zpracovávat formou souborného katalogu evidenci knihovních dokumentů v knihovních fondech knihoven na území České republiky, kterou zpřístupňuje knihovnám (**šipka 1**). Centrum systému spolupracuje s krajskými knihovnami při zpracování národní bibliografie a při zpracování již zmíněného souborného katalogu, pod **šipkou s č. 2**. Nemalou povinností Národní knihovny ČR je také zastupovat knihovny systému knihoven při jednání s kolektivními správci autorských práv (**šipka 3**). **Šipka s č. 4** značí funkci Národní knihovny ČR jako národního centra meziknihovnických služeb. V neposlední řadě plní funkci národního centra mezinárodní výměny oficiálních publikací. Tuto činnost značí **šipka č. 5**.

Šipky s čísly 6 až 10 zahrnují povinnosti krajské knihovny v rámci systému knihoven ČR. Pod **číslem 6** je ukryta skutečnost, že krajská knihovna je centrem meziknihovnických služeb. Mezi krajskou knihovnou a ostatními knihovnami v kraji dochází ke spolupráci při zavádění nových technologií v oblasti zajištění veřejných knihovnických a informačních služeb (**šipka 7**). Dále krajská knihovna plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji (**šipka 8**). Krajská knihovna má povinnost být centrem poradenských, vzdělávacích a technických služeb pro knihovny všech typů (**šipka 9**). Poslední funkcí je spolupráce se zahraničními knihovnami, pod **číslem 10**, kde dochází k výměně publikací z fondu zahraniční produkce.

Cílem zřízení krajských knihoven je především zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky. Pro návštěvníky knihovny určité oblasti tento cíl představuje zejména zaručení shodných veřejných statků. Záměrem tedy je vyrovnávat rozdíly v úrovni poskytovaných služeb a vyhýbat se výskytu rozdílné kvality. Neméně důležitým úmyslem je zabezpečit účelnou dělbu práce a koordinaci odborných činností v kraji. Krajské knihovny se dále také snaží o efektivní

využití poskytnutých finančních prostředků, což je jejich povinností přímo dle zákona. Mezi své velmi podstatné funkce řadí i průběžné aktualizace knihovního fondu knihoven provozovaných obcemi a udržení odborného standardu služeb v knihovnách kraje. Knihovnická zařízení stále usilují také o neustálý kvalifikační růst svých pracovníků. [3]

Pro splnění regionální funkce jsou krajským knihovnám poskytovány finanční prostředky z rozpočtu kraje. Tyto prostředky jsou určeny pouze na činnosti vymezené ve smlouvě o přenesení regionální funkce⁵. Výši finančních prostředků navrhuje každoročně sama krajská knihovna ve spolupráci s příslušným orgánem kraje. [3]

⁵ Zákon č. 257/2001 Sb., § 11, odst. 4: Smlouva o přenesení regionálních funkcí na vybrané základní knihovny musí mít písemnou formu.

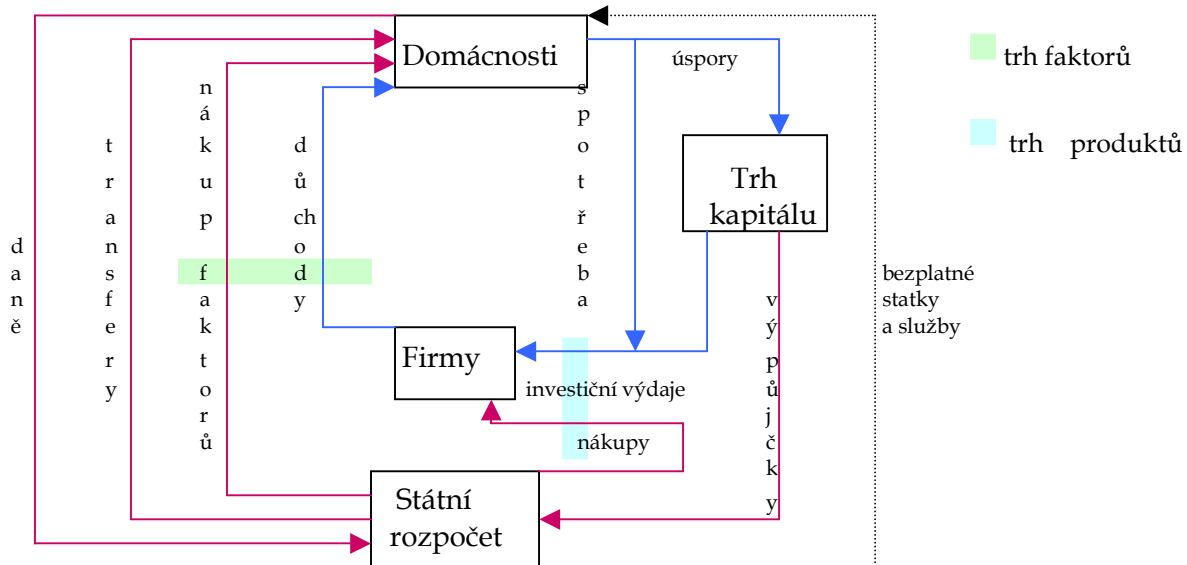
3. VYMEZENÍ POJMU PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE A ZPŮSOBY JEJÍHO FINANCOVÁNÍ

V zákonných úpravách ČR spadají knihovny pod tzv. příspěvkové organizace. Co to tedy vlastně je příspěvková organizace? Příspěvková organizace patří mezi neziskové organizace, nezabývá se tedy podnikatelskou činností a většinou poskytuje služby v oblasti školství, zdravotnictví, státní správy, obrany a bezpečnosti.

Obecní či krajské knihovny působí v rámci jednotlivých krajů a obcí České republiky. Knihovny nejčastěji hospodaří jako příspěvkové organizace.

Pro základní nastínění provázanosti finanční sféry národního hospodářství, které je složeno jak ze soukromého, tak z veřejného sektoru, použijí následující schéma, jehož autory jsou manželé Musgraveovi.

Schéma č. 3.2: Finanční provázanost veřejného a soukromého sektoru v ekonomice

Zdroj: [26, vlastní provedení]

Schéma zachycující finanční provázanost veřejného a soukromého sektoru v ekonomice naznačuje toky příjmů a výdajů, stejně tak faktorů a produktů. Základem celé

provázanosti je postavení domácností, firem, státu, respektive jeho rozpočtu, a trhu kapitálu. Jedná-li se o toky výdajů a důchodů, je nezbytné tyto toky odlišit z pohledu soukromého a veřejného sektoru.

Soukromý sektor je tvořen domácnostmi jako vlastníky faktorů, firmami, které tyto faktory nakupují, a výčet uzavírá trh kapitálu. Pro lepší orientaci ve schématu jsem pro označení soukromého sektoru zvýraznila čáry modrou barvou. Do soukromého koloběhu jsou řazeny důchody, které plynou od firem do domácností za poskytnutí tržních faktorů (práce, půda, kapitál). Domácnosti část svých důchodů uspoří, tento díl důchodu plyne do kapitálového trhu, druhou část spotřebuje, utratí ji za produkty. Ze zmíněných úspor od domácností jsou prostřednictvím trhu kapitálu financovány investiční výdaje firem. Uvnitř schématu je tedy zjednodušeně nastíněn chod soukromého sektoru.

Veřejný sektor je tvořen zcela shodnými subjekty národního hospodářství, ovšem neméně důležitou roli zde také hraje stát se svým státním rozpočtem⁶. Pro přehlednost a odlišení od soukromého sektoru jsou toky veřejného sektoru vyznačeny barvou červenou. Počáteční provázanost je téměř shodná se sektorem soukromým. Stát zde také vystupuje jako nákupce faktorů od domácností. Stejný zájem o nákup produktů má stát od soukromých firem. Dalším úkolem státu je poskytovat domácnostem tzv. transfery⁷ a bezplatné veřejné statky a služby, které jsou převážně financovány prostřednictvím daní a ve schématu jsou vyznačeny čárkovaně. Příjmy plynoucí do státního rozpočtu od domácností jsou získávány právě v podobě již zmíněných daní. Další variantou příjmů jsou výpůjčky státu od kapitálového trhu. Knihovna je v uvedeném schématu zachycena pod postavením státního rozpočtu. Své finanční prostředky získává v podobě příspěvků od kraje a dotací od Ministerstva kultury ČR. Tyto příspěvky a dotace poskytuje knihovnám stát z peněz obdržených od daňových poplatníků. Domácnostem poskytuje veřejné statky, za které si účtuje uživatelské poplatky, a od firem získává za finanční úplatu výrobky a služby.

⁶ Za plnění státního rozpočtu odpovídá vláda Poslanecké sněmovně. Vláda předkládá Poslanecké sněmovně po skončení pololetí zprávu, v níž hodnotí vývoj ekonomiky a plnění státního rozpočtu. [5]

⁷ Transfery jsou vládní platby jednotlivým občanům, které nejsou podmíněny žádnými protislužbami. Příkladem jsou platby sociálního zabezpečení a pojištění v nezaměstnanosti. Účelem transferových plateb obvykle bývá snaha o docílení změny v rozdělování důchodu, jež by napomáhala sociálně slabým skupinám. [22]

Z nesporné provázanosti soukromého a veřejného sektoru lze vyvodit, že jednání veřejného sektoru se výrazně odráží v cenovém systému, stejně tak v různých opatřeních státu, ale také v reakcích všech hospodářských subjektů.

3.1 Hospodaření příspěvkových organizací

Hospodaření příspěvkových organizací se řídí Zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. Dle tohoto zákona hospodaří příspěvková organizace s těmito finančními prostředky získanými:

- **hlavní činností,**
- **z rozpočtu zřizovatele,**
 - ze státního rozpočtu,
 - z prostředků obce nebo okresního úřadu,
- **z jiné činnosti,**
- **z vlastních fondů,**
- **z příspěvků a darů** od fyzických a právnických osob,
- **s peněžitými prostředky** poskytnutými **ze zahraničí.**

Pod pojmem příjmy z hlavní činnosti si lze představit účtované poplatky za členství v knihovně či v jiné instituci, kopírovací služby, poplatky za možnost přístupu na Internet. Financování z rozpočtu zřizovatele je zcela názorně vysvětleno již ve výše uvedeném výčtu a jeho hlubším rozpracováním se zabývají následující kapitoly. V případě knihovny zahrnuje jiná činnost další služby, které je organizace této povahy schopna nabídnout. Jsou to například pronajímání volných bytových a nebytových prostor. Povinností příspěvkové organizace je, aby sledovala svou hlavní a jinou činnost odděleně. Fondy jsou příspěvkovými organizacemi tvořeny pouze v případě, že dojde ke zlepšenému hospodářskému výsledku⁸. Získané finanční prostředky je organizace oprávněna přidělit do dle stanovených zásad do fondů. Úplnou samozřejmostí je v případě příspěvkových organizací a institucí jako je knihovna poskytování příspěvků a darů. Co se týče peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí, ty závisí pouze na

⁸ Zlepšený hospodářský výsledek je definován jako rozdíl mezi plánovaným a skutečným hospodářským výsledkem. Lze ho dosáhnout úsporou vlastních provozních nákladů či překročením plánovaných výkonů.

vyvíjených aktivitách samotné organizace. [4]

Příspěvková organizace se při svém hospodaření řídí svým rozpočtem, který musí být po zahrnutí příspěvku státního rozpočtu nebo odvodu do státního rozpočtu sestaven jako vyrovnaný. Tento rozpočet může zahrnovat pouze náklady a výnosy související jen se službami, které organizace poskytuje a které jsou náplní její hlavní činnosti. [5]

Při plnění rozpočtu je příspěvková organizace povinna s rozpočtovými prostředky nakládat tak, aby dosahovala maximálních příjmů. Nezbytné také je, aby byly úkoly hrazené z veřejných prostředků plněny co nejhospodárněji. Rozpočtové prostředky pochopitelně musí být využívány efektivně a jen k účelům, k nimž jsou určeny. Pro příspěvkové organizace také platí, že úhrady, ke kterým se organizace zaváže v běžném roce, nesmí překračovat její rozpočet na tento rok. Organizace nemá možnost čerpat prostředky nad výši rozpočtu, proto musí respektovat závazné ukazatele v souladu s věcným plněním rozpočtu. Ke splnění těchto požadavků slouží **rozpočtové limity**⁹, které jsou v případě příspěvkových organizací stanoveny zřizovatelem. [6]

Pouze připomínám, že instituce a organizace poskytující veřejné statky patří do nevýrobní sféry, tudíž jsou jejich potřeby kryty z vytvořeného národního důchodu. Jejich prostřednictvím plní stát své funkce určené společnosti. Samozřejmostí jsou také výkony úkolů realizovatelných za nižší cenu, než jsou příjmy z nich plynoucí, či výkony zcela bezplatné. Kromě své hlavní činnosti vzniklé na základě souhlasu zřizovatele, jejímž hlavním cílem není dosažení zisku, je příspěvková organizace oprávněna provozovat tzv. hospodářskou činnost. [6] Ovšem vlastní hospodářská činnost je zákonem zcela vyloučena, nebo omezena, což je právě situace příspěvkových organizací.

Příspěvkové organizaci je dovoleno provozovat jinou činnost mimo svoji činnost hlavní za předpokladu, že k výdajům na tuto činnost nepoužije prostředky zřizovatele a výsledky z této činnosti použije opět pro svou hlavní činnost. Pokud se organizace ovšem rozhodne jinou činnost vykonávat, musí být její předmět a rozsah doplněn do zřizovací listiny před

⁹ Rozpočtovým limitem se rozumí stanovená výše výdajů v průběhu rozpočtového roku. Do této výše je možné na základě oznámení limitu výdajů bance možné čerpat peněžní prostředky z výdajových účtů státního rozpočtu. [5]

jejím započítím. Prostředky získané **vlastní činností** mohou být použity na:

- krytí potřeb investičního i neinvestičního charakteru,
- odměňování pracovníků podle zvláštního předpisu,
- sdružování prostředků,
- rozvoj vlastní činnosti. [4]

„Příspěvkové organizace musí při plnění svých úkolů dodržovat plánované finanční vztahy k rozpočtu svého zřizovatele.“¹⁰ Od svého zřizovatele může organizace získat peněžní prostředky v podobě **příspěvku** či **dotace**. Příspěvky jsou zřizovatelem poskytovány k úhradě provozní činnosti organizace včetně výdajů na opravy a údržbu pouze v tom případě, že není organizace schopna tyto náklady uhradit z vlastních příjmů. Zřizovatel má také právo stanovit podmínky pro čerpání příspěvku. Příspěvek je organizaci poskytnut pouze za podmínky, že realizuje rozsah a kvalitu činnosti, pro kterou byla zřízena. Příspěvek od zřizovatele je pravidelná roční platba. Ovšem v souvislosti s neustálým růstem cen je zřejmé, že příspěvky tohoto typu jsou nedostatečné a většinou pouze kryjí náklady na provoz nemovitosti a náklady na mzdy. Dle potřeb organizace může zřizovatel poskytnout také dotace na investice či dotace na neinvestiční projekty. [4] U těchto tzv. dotací od zřizovatele je striktně určeno, pro jaký účel jsou získány, a nelze je použít na financování jiných než předem vymezených akcí.

Jedním z prostředků, se kterým příspěvková organizace hospodaří, jsou peněžní **fondy**. Do vlastních fondů může ze zákona rozdělovat zlepšený hospodářský výsledek a to jen v tom případě, že již byl uhrazen případně vzniklý zhoršený hospodářský výsledek¹¹ předchozího roku či let. Tvorbu fondu musí opět schválit zřizovatel. Příspěvková organizace tvoří tyto peněžní fondy:

- rezervní fond,
- fond reprodukce majetku¹²,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

¹⁰ Peková, J., Pilný, J.: Veřejná správa a finance. Codex Bohemia, s. r. o., Praha 1998, ISBN 80-85963-85-X, str. 174.

¹¹ Zhoršený hospodářský výsledek značí, že příspěvková organizace v běžném roce hospodařila se ztrátou.

¹² Podmínky tvoření fondu reprodukce majetku jsou široce rozepsány v rozpočtových pravidlech, §58.

Rezervní fond je tvořen z již uvedeného zlepšeného hospodářského výsledku, z přijatých peněžitých darů, či z peněžitých prostředků ze zahraničí. Fond odměn je taktéž tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku a hradí případné překročení prostředků určených na platy zaměstnanců. Posledním fondem je fond kulturních a sociálních potřeb, který je určen na odměny, náhrady mzdy, stipendia atd.

Pokud dojde k situaci, že příspěvková organizace není schopna po obdržení veškerých právem přiznaným financí uhradit veškeré své náklady, je oprávněna přijímat úvěry a půjčky na investice i na provozní výdaje, je-li zajištěna jejich návratnost. [6]

V soukromých podnicích dochází k situacím, že náklady převyšují výnosy a firma se dostává do ztrátového postavení. Ve veřejném sektoru se podobné okolnosti řeší pomocí finančních **prostředků** v rozpočtu **nezajištěných**. Potřebné finance má příspěvková organizace možnost získat pomocí hospodárnějšího provedení jiných úkolů, odsunutím či omezením méně významného úkolu. Dále může využít své fondy. Lze také usilovat o zvýšení výnosů a v krajním případě žádat o zvýšení příspěvku na svou činnost. Je ovšem všeobecně známo, že žádanější metodou je hospodárnost, než-li zvýšení finančních prostředků ke spotřebě. [6]

3.2 Finanční vztah příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele

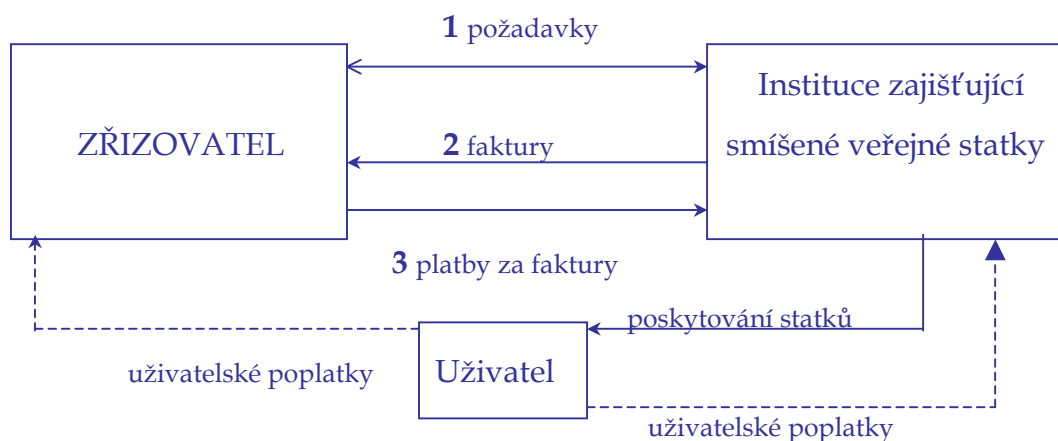
K zabezpečování veřejných statků zřizují ústřední orgány již zmíněné příspěvkové organizace, jejichž úkolem je hospodařit s finančními prostředky získanými od svého zřizovatele. Finanční vztahy mezi příspěvkovou organizací a zřizovatelem jsou stanoveny těmito ukazateli:

- příspěvek na provoz z rozpočtu zřizovatele nebo odvod z provozu rozpočtu zřizovatele,
- individuální a systémové dotace na financování programů a akcí,
- návratná finanční výpomoc,
- odvod z odpisů. [5]

Příspěvek na provoz z rozpočtu zřizovatele je stanoven v případě, kdy rozpočtované náklady bez příspěvku rozpočtu překračují výnosy. Naproti tomu odvod z provozu je zřizovatelem stanoven, překročí-li rozpočtované výnosy náklady. Druhou položkou jsou dotace, které budou obsahem následující části. Návrhová finanční výpomoc slouží k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku. Tato výpomoc musí být ovšem vrácena do konce rozpočtového roku, ve kterém měl být zhoršení hospodářský výsledek uhrazen. Co se týče odvodů z odpisů, ty jsou realizovány tehdy, omezuje-li se plánovitě činnost organizace. [4]

Následné schéma popisuje finanční toky mezi subjektem veřejné správy (zřizovatelem), institucí poskytující veřejné statky, již je v tomto případě knihovna, a jejich uživatelem. V případě knihovny je uživatelem veřejného statku čtenář platící uživatelské poplatky. Prvním uvedeným vztahem vznikajícím mezi zřizovatelem a veřejnou institucí jsou požadavky. Požadavky představují nároky zřizovatele, jak má určená organizace nakládat s vloženými peněžními prostředky. Jejich funkce je ovšem oboustranná, a to z toho důvodu, že pro udržování a rozvíjení činnosti instituce je nezbytné klást nároky také ze strany veřejného subjektu. Podnik zajišťující veřejné statky logicky předává zřizovateli faktury, jehož povinností je v rámci finanční provázanosti předkládané faktury hradit. Uživatel jako osoba, pro jejíž potřeby jsou veřejné statky zajišťovány, je povinen odvádět tzv. uživatelské poplatky. Směr uživatelských poplatků ke zřizovateli je vyznačen přerušovaně, a to proto, že ve skutečnosti jsou tyto poplatky přijímány přímo veřejnou institucí. Za pomoci zmíněné finanční provázanosti ovšem dochází k tomu, že o veškerých příjmech nerozhoduje sama instituce, nýbrž její zřizovatel. Z této příčiny plynou uživatelské poplatky přerušovanou čarou také do rozpočtu instituce zajišťující veřejné statky.

Schéma č. 3.3: Vztah mezi veřejným orgánem a zajišťovatelem smíšených veřejných statků

Zdroj: [23, vlastní provedení]

Stane-li se, že organizace realizuje zisk, je taktéž odveden na účet zřizovatele.

3.3 Význam financování knihovnictví z pohledu kultury

Pod druhou položkou, která je jedním z finančních prostředků příspěvkové organizace, jsou uvedeny finanční prostředky získané z rozpočtu zřizovatele, respektive prostředky ze státního rozpočtu. Úkolem těchto prostředků je finančně zajišťovat a umožňovat rozvoj knihovnických zařízení.

„V nejširším pojetí je kultura smíšený kolektivní statek, na jehož spotřebě má kulturně vyspělý stát zájem, avšak jeho skladbu a výši přímo neurčuje.“¹³ Peněžní prostředky ze státního rozpočtu představují pro vybrané instituce účelový příspěvek na svou činnost a na rozvoj materiálně technické základny. Na rozdíl od tohoto účelového příspěvku plní regionální příspěvky funkci trvalých příjmů.

Výdaje určené pro kulturní oblast se dělí na prostředky získané z centrálních zdrojů a na

¹³ Peková, J., Pilný, J.: Veřejná správa a finance. Codex Bohemia, s. r. o., Praha 1998, ISBN 80-85963-85-X, str. 260.

prostředky ze zdrojů místních.

Co se týče finančních prostředků ze zdrojů centrálních, v činnosti knihovnické je mezi jinými rozhodující právě **Ministerstvo kultury** České republiky se svým rozpočtem. Centrálním zdrojem pro knihovny se také může stát státní rozpočet, který je oprávněn samostatně, což znamená bez návaznosti na Ministerstvo kultury ČR, poskytnout v některých případech určité instituci účelovou dotací. V praxi se tak většinou jedná o finanční prostředky poskytnuté jiným ministerstvem než MK ČR. Ovšem není to častá situace, finance knihovnám plynou spíše přes MK ČR.

Kulturní rozvoj určitého územního obvodu a uspokojení potřeb občanů zřizováním a správou kulturních zařízení zabezpečují prostředky z místních zdrojů. Financování kultury v tomto případě nezávisí jen na objemu disponibilních finančních prostředků, ale mnohdy na zcela subjektivních aspektech. Mezi tyto subjektivní aspekty lze zařadit například vztahy zastupitelů a dané instituce, politickou orientaci představitelů veřejné instituce, či postavení organizace v kulturních podmínkách celé oblasti. [6] Z těchto vět plyne pro veřejné organizace fakt, že peněžní prostředky, které pro svou činnost potřebují, nejsou poskytovány automaticky. Existuje zde řada úkolů a překážek, se kterými se představitelé těchto institucí potýkají a které je nutno řešit pro získání co nejvyššího finančního obnosu. V praktické části mé práce se pokusím tyto finanční obtíže příspěvkových organizací, konkrétně knihoven, přiblížit.

Jedním z posledních dosud nezmíněných finančních zdrojů příspěvkových organizací jsou **dotace**. „Pro stanovení prioritních oblastí poskytování dotací si MK ČR vyžádá stanovisko Ústřední knihovnické rady, kterou samo zřídí, vydá její stanovy a jednací řád. Vláda dále nařízením stanoví pravidla poskytování dotací. Vláda zejména určí za jakých podmínek, v jaké výši a v jakých lhůtách budou dotace poskytovány.“¹⁴ Pro získání dotace vyhláší Ministerstvo kultury ČR vždy do 31. října kalendářního roku prostřednictvím tisku a informačního systému výběrové dotační řízení pro následující rozpočtový rok. Žádost v rámci projektu o poskytnutí dotace se podává vždy písemně do

¹⁴ Zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, § 15, odstavec 2, 3.

10. ledna kalendářního roku, v němž má být dotace poskytnuta. Dotace může být poskytnuta do výše 70 % rozpočtovaných nákladů na realizaci projektu. [7]

Provozovateli knihovny mohou být z peněžních prostředků státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuty účelově určené dotace zejména na:

- projekty vědy a výzkumu,
- nové technologie,
- podporu propojení knihoven v síti,
- zpracování informačních pramenů do elektronické podoby a jejich zpřístupnění,
- doplnění knihovního fondu,
- ochranu knihovního fondu před nepříznivými vlivy prostředí, atd.¹⁵

Dotace může být v České republice poskytnuta pouze provozovateli knihovny zapsané do evidence knihoven. Další podmínkou je, že tento provozovatel nesmí mít ke dni podání žádosti o dotaci splatné závazky ve vztahu ke státnímu rozpočtu, státním fondům či k rozpočtu územního samosprávného celku. Také nesmí mít žádné závazky pojistného na veřejné zdravotní pojištění a sociálního zabezpečení, stejně tak jako příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. [7]

Pro žádosti a realizaci dotací od jednotlivých knihovnických institucí je na MK ČR zřízen odbor knihoven. V současné době se jedná především o dva programy, a to VISK (Veřejné informační služby knihoven) a Knihovna 21. století, kde se KVKL zaměřuje na kulturní, výchovnou a vzdělávací činnost. V rámci Libereckého kraje může KVKL taktéž předkládat žádosti o poskytnutí dotace na odboru kultury. Další možností, jak získat dotaci, poskytuje samotné město Liberec, kde je nejen pro tyto účely zaveden Odbor kultury a školství. V rámci města jsou poskytovány dotace z fondu vzdělávání, ze kterých KVKL čerpá především za účelem uspořádání různorodých akcí pro děti, a z fondu kultury. Výčet možností k získání dotací uzavírají nadace.

¹⁵ Zbylý výčet možností účelově určených dotací je podrobně popsán v Nařízení vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven.

Nedílnou součástí financování kulturních a vzdělávacích institucí jsou v současné době také zdroje Evropské unie. A právě na možnosti čerpání z evropských peněz je má práce zaměřena. Cílem této diplomové práce je zjistit, jakými způsoby lze financovat projekty potřebné pro KVKL. Mým úkolem je navrhnout spolu s odpovědnými pracovníky KVKL v současnosti nezbytný projekt, začlenit ho dle vymezení politiky českého státu a EU a popsat jeho realizaci. Jsem si jistá, že se nejedná o jednoduchý úkol, jelikož KVKL již šest let nepatří mezi žadatele o evropské peníze. Pracovníci KVKL tím pádem nemají téměř žádné zkušenosti s politikou evropských fondů a s možnostmi čerpání evropských finančních prostředků. Dle mého názoru je v dnešní době z pohledu žadatelů až nerozum nepokusit se o získání volných financí z fondů EU. Jedná se sice o administrativní boj a každý projekt vyžaduje notnou dávku pečlivosti, práce a také času, ale odměna je, myslím si, značná. Tedy alespoň v případě finanční „výpomoci“ určené k poskytování veřejných služeb.

Podrobně jsou evropské fondy, získávání jejich prostředků včetně veškerých předepsaných požadavků zpracovány v následujících kapitolách.

4. TEORETICKÉ MOŽNOSTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EU

Dne 1. května 2004 se ČR stala členem EU. Členství v EU přináší naší zemi řadu výhod a mezi ty patří i možnost čerpání finančních prostředků z fondů EU.

4.1 Vymezení účelu finančních prostředků čerpaných z fondů EU

Výše finančních prostředků určených k čerpání jsou výsledkem meziinstitucionální dohody, tj. dohody mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU. Tato dohoda je nazývána finanční perspektivou a představuje víceletý finanční rámec. Předmětem této dohody jsou hlavní rozpočtové priority EU a určení výdajových stropů pro každou jednotlivou prioritu. Finální podoba finanční perspektivy EU na léta 2007 – 2013 byla schválena na summitu Evropské rady dne 16. prosince 2005. Unie akceptovala částku téměř 862,4 mld. eur a více než třetina této částky bude určena na regionální politiku. Prioritním cílem fondů EU je snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů. [8]

Česká republika je řazena mezi chudší státy a v období let 2007 – 2013 má možnost vyčerpat z fondů EU zhruba 752,7 miliard Kč¹⁶. Ne příliš potěšující skutečností je, že pro to, aby mohly být prostředky z EU čerpány, musí náš stát přispět navíc přibližně 132,83 miliardami Kč z národních zdrojů. Tyto peníze jsou nutné pro spolufinancování projektů, jelikož EU financuje maximálně 85 % způsobilých výdajů. Česká republika musí mít dále připravenou soustavu programových dokumentů a nezbytné institucionální zajištění. Především však musí existovat dostatečné množství kvalitních projektů. Své projekty mohou předkládat obce, kraje, ministerstva, podnikatelé, vlastníci dopravní infrastruktury, neziskové organizace, školy, výzkumná centra a další. Základním nástrojem strukturální a regionální politiky jsou:

- Evropský fond pro regionální rozvoj,

¹⁶ Pro srovnání: výše rozpočtu ČR pro rok 2007 je 1 040,8 miliard Kč. Podpora z fondů EU, kterou může ČR v období 2007-2013 čerpat, tak odpovídá 74 % státního rozpočtu ČR roku 2007.

- Evropský sociální fond,
- Fond soudržnosti [8]

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) [8]

Všechny členské země EU postupně přistoupily k realizaci vlastní regionální politiky. Regionální politika zpravidla usiluje o snižování rozdílů životní úrovně mezi regiony a snaží se vyřešit vysokou regionální nezaměstnanost. Tato politika je také nazývána politikou hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) a je založena principu solidarity. Spočívá v tom, že bohatší státy EU přispívají na rozvoj chudších států a regionů. Cílem je zvýšení kvality životní úrovně všech členů EU. Evropským fondem pro regionální rozvoj jsou podporovány investiční projekty. Regionální politika je prováděna na několika úrovních:

- Nadnárodní úroveň – regionální politika prováděna přímo EU,
- Národní úroveň – silně diferencovaná regionální politika vykonávána jednotlivými zeměmi,
- Regionální úroveň – významná regionální politika uskutečňována přímo jednotlivými regiony.

Evropský sociální fond (ESF) [8]

Evropský sociální fond oproti prvnímu uvedenému fondu slouží pro podporu neinvestičních projektů, tedy např. zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia vědeckých pracovníků ve veřejném sektoru apod.

Fond soudržnosti (FS) [8]

Úkolem Fondu soudržnosti je finančně podporovat rozvoj chudších členských států. Tato podpora se týká investičních projektů zaměřených na dopravní infrastrukturu většího rozsahu a ochranu životního prostředí.

4.2 Návrh rozdělení finančních prostředků EU na období 2007 - 2013

Již v roce 2004 zveřejnila Evropská komise návrh rozdělení financí pro vývoj regionální politiky a politiky hospodářské a sociální soudržnosti na období 2007 – 2013. Dle návrhu

by mělo být vyčleněno 336,6 mld. euro. V tomto dokumentu jsou uvedeny politické priority EU na dané časové období. [8] V České republice bude využíváno 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři cíle politiky: [8,9]

Konvergence: podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech. Zde je nezbytné zmínit zvýšení kvality vzdělávacích systémů a rozšíření lidského kapitálu. V rámci cíle konvergence je možné čerpat z osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů na úrovni regionů soudržnosti NUTS II¹⁷. Operační programy a jejich členění jsou podrobně popsány v následující kapitole. Pro jednotlivě rozdělené regiony na úrovni NUTS II platí podmínka, že jejich hrubý domácí produkt na obyvatele musí být nižší než 75 % průměru tohoto ukazatele pro celou EU. Spadají sem tudíž všechny regiony ČR s výjimkou hlavního města Prahy. Cíl Konvergence je financován z ERDF, ESF a FS.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Prostřednictvím regionálních programů se jedná o pomoc regionům a orgánům regionální správy v oblasti předvídání a podporování ekonomických změn. A prostřednictvím národních programů bude politika soudružnosti pomáhat občanům předvídat ekonomické změny. Zařazují se sem regiony na úrovni NUTS I či NUTS II, které přesahují limitní ukazatele pro cíl Konvergence. Do tohoto cíle zahrnuje ČR pro hlavní město Prahu se dva programy, které se nazývají Operační program Praha Konkurenceschopnost a Operační program Praha Adaptabilita. V rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost mohou být čerpány prostředky za ERDF a ESF.

Evropská územní spolupráce: podpora harmonického vyváženého rozvoje na území Unie, kde je hlavním cílem hledat řešení společných problémů mezi sousedními zeměmi a regiony. Jedná se o přeshraniční spolupráci regionů na úrovni NUTS II. Tento cíl je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a v ČR pod něj spadají všechny regiony.

¹⁷ Zkratka NUTS je podrobněji vysvětlena v kapitole č. 4.3.3 Operační programy.

Následující tabulka vyčísluje výši finančních prostředků vymezených pro jednotlivé cíle. Výrazně vysoká je alokace zdrojů pro cíl konvergence. Hlavním důvodem je, že právě v rámci tohoto cíle je možné navrhnout a realizovat nespočet různých projektů, které spadají do navržených operačních programů¹⁸. Významnějším zdrojem pro realizaci navrhovaných projektů spadajících do priority Konvergence jsou strukturální fondy, ze kterých je možné pro tento cíl čerpat přes 17,14 mld. euro. Pro podporu chudších členských států je z Fondu soudržnosti vyčleněno téměř 9 mld. euro. Druhé místo v umístění zdrojů fondů EU pro ČR na období 2007 – 2013 zaujímá priorita nazvaná Regionální konkurenceschopnost a nezaměstnanost, která je zaměřena výhradně na hlavní město Prahu. Viditelně nejnižší částka je určena pro evropskou územní spolupráci.

Tabulka č. 4.2 :Alokace zdrojů fondů EU pro Českou republiku v období 2007-2013

Priorita		€ (běžné ceny)
Konvergence		25 883 511 035
	Strukturální fondy	17 140 260 798
	Fond soudržnosti	8 819 022 439
Konkurenceschopnost (Praha)		419 093 449
Přeshraniční a transnacionální spolupráce		389 051 107
Celkem soudržnost		26 691 655 591

Zdroj: [8, vlastní provedení]

4.3 Realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR

Realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti je prováděna tzv. programováním. Programování znamená, že strukturální fondy nejsou určeny k financování jednotlivých akcí, ale k podpoře projektů naplňujících cíle programových dokumentů. Pro využití finanční pomoci ze strukturálních fondů byly vytvořeny následující základní strategické dokumenty¹⁹, které jsou vzájemně provázané. Při realizaci stanovené strategie musí platit, že dokument pro vyšší úroveň je rozvíjen dokumentem pro úroveň nižší, až na úroveň jednotlivých projektů. Institucionální zabezpečení fondů EU v ČR má ve své kompetenci

¹⁸ Upřesnění výrazu „operační program“ je k nalezení v následující kapitole.

¹⁹ Programové dokumenty a jejich posloupnost jsou k nalezení v kap. č. 4.5.2 Postup povinné legislativy a dokumentů pro vytváření a realizaci projektů.

Ministerstvo pro místní rozvoj, které plní funkci centrálního koordinátora pro využívání fondů EU. ČR má vytvořen následující postup: [8,9]

4.3.1 Národní rozvojový plán

Národní rozvojový plán představuje základní strategický dokument a vychází ze Strategických obecných zásad Společenství, které byly v říjnu roku 2006 schváleny Radou EU. Tento dokument je vytvořen členským státem a obsahuje priority výhradně autorského státu a regionů. Na jeho podkladě daný stát sjednává s EU finanční pomoc. Dlouhodobým záměrem ČR je dosáhnout stabilního růstu založeným na konkurenceschopnosti. Tento stabilní růst by se měl zasloužit o postupné vyrovnávání ekonomické úrovně s evropským průměrem.

4.3.2 Rámec podpory Společenství

Rámec podpory Společenství byl vytvořen Evropskou komisí ve spolupráci s ČR, a to na základě již zmíněného Národního rozvojového plánu. Tento dokument shrnuje celkovou strategii včetně vymezení vztahu strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a je realizován prostřednictvím jednoho či více operačních programů.

4.3.3 Operační programy

Operační program je dokument určený pro realizaci pomoci ze strukturálních fondů. Obsahuje soubor vybraných priorit, které zahrnují víceletá opatření. Operační programy jsou tvořeny na základy Rámce podpory Společenství a mohou být financovány z jednoho či více fondů. Operační program obsahuje priority, popis opatření pro provádění těchto priorit, víceletý finanční plán a opatření pro realizaci. V soustavě programových dokumentů představují tyto programy pro žadatele a realizátory navržených projektů nejdůležitější dokument. Podrobně jsou části a podstatné náležitosti operačního programu popsány v následujícím textu. Operační programy mohou být zaměřeny sektorově nebo regionálně.

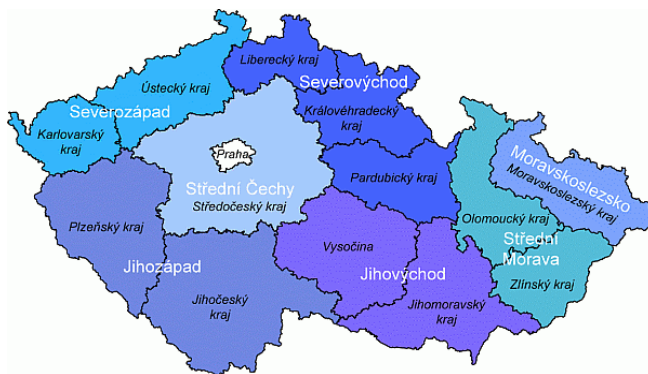
V rámci cíle Konvergence jsou mezi tématické operační programy na léta 2007 – 2013 zařazeny:

- OP Dopravy,
- OP Životní prostředí,
- OP Podnikání a inovace,
- OP Výzkum a vývoj pro inovace,
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost,
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
- OP Technická pomoc,
- Integrovaný operační program.

Regionálně je zaměřen **Společný regionální operační program**, což je souhrnný dokument obsahující rozvojové priority sedmi regionů soudržnosti (celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy). V EU je používáno dělení na územní statistické jednotky, tzv. NUTS²⁰.

Ke zkratce NUTS jsou dále přiřazována

čísla od I – V, která uvádějí zeměpisný význam. Např. NUTS I je označení pro území státu a NUTS V slouží k vymezení obce. [8]

Tabulka č. 4.3 zachycuje členění ČR dle regionální politiky EU. Záchytným bodem celé tabulky je rozdělení celého území na jednotky NUTS, což je klasifikace územních statistických jednotek. Vymezení jednotlivých úrovní NUTS je charakterizováno počtem obyvatel a rozlohou. NUTS I je označení celé ČR. Regionům dané země přísluší označení NUTS II. ČR se skládá, jak vidno, z 8 regionů. Počet krajů v naší zemi je 14 a nesou označení NUTS III. NUTS IV určuje počet jednotlivých okresů, kterých má ČR 76 plus dalších 15 pražských obvodů. Nejvyšší číslo pochopitelně patří obcím, kterých je na území definováno 6 249 a mají stanoveno označení NUTS V.

²⁰ Zkratka NUTS pochází z francouzského názvu Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques.

Tabulka č. 4.3 : Členění území ČR z pohledu regionální politiky EU

Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
NUTS IV	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
NUTS V	Obce	6 249

Zdroj: [8, vlastní zpracování]

4.4 Alokace finančních zdrojů pro ČR na období 2007 – 2013

Následující tabulka zachycuje výši finančních prostředků pro jednotlivé operační programy včetně druhů fondů, ze kterých mohou být peníze čerpány. Jednotlivé operační programy jsou seřazeny sestupně dle množství přidělených prostředků. Z tabulky je patrné, že na tematické operační programy je pro ČR určeno pětikrát více financí než na programy regionální. Dle mého názoru je tomu tak proto, že tematické operační programy mají širší okruh programů a jsou financovány nejen z Evropského fondu pro regionální rozvoj, ale také z Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti, zatímco na projekty regionálních operačních programů mohou být čerpány prostředky pouze ze zdrojů Evropského fondu pro regionální rozvoj. Možnost čerpání tematických operačních programů je rozšířena o lidský faktor. Poměrně značnou část financí uvolňuje EU na rozšíření vzdělání a zvýšení zaměstnanosti v ČR. Celková částka vymezená pro sektorové operační programy je necelých 22 mld. euro. Nejvýznamnějšími programy jsou programy zaměřené na rozvoj dopravy, životního prostředí a podnikání, což jsou v praxi finančně nejnáročnější oblasti. Těmi méně nákladnými jsou programy zabývající se lidskými zdroji. Operační program nazvaný Vzdělání pro konkurenceschopnost jsem zvýraznila tučným písmem, a to z toho důvodu, že se jedná o stěžejní program pro plánovaný projekt KVKL. Naše hlavní město má vytvořeny speciální programy pro konkurenceschopnost a adaptabilitu, jejichž možnost čerpání ovšem činí nejnižší částky ze všech tematických operačních programů. Hlavní důvod této skutečnosti vidím ve faktu, že Praha je poměrně finančně zajištěné město, kde není nutná tak intenzivní podpora. Regionální operační

programy dosahují na rozdíl od těch sektorových pouze stamilionové částky. Nejvyšší možnost čerpání mají oblasti, které jsou například zdevastované těžkým průmyslem (jako je Severovýchod) a kde je potřeba věnovat značné finance na rozvoj měst a venkovských oblastí. Celkově je na Regionální operační programy vyčleněno přes 4,5 miliard euro. V případě, že by si projekt KVKL vynucoval časté stavební úpravy, přicházel by v jejím případě v úvahu také Regionální operační program Severovýchod. Tento operační program je rovněž zvýrazněny tučně.

Tabulka č. 4.4 :Alokace finančních zdrojů pro ČR (2007 – 2013) podle operačních programů (v mil €)

Operační program		Fond EU	€ běžné ceny
Tematické operační programy		ERDF + FS + EFS	21 628
	Doprava	ERDF + FS	5 759
	Životní prostředí	ERDF + FS	4 918
	Podnikání a inovace	ERDF	3 041
	Výzkum a vývoj pro inovace	ERDF	2 071
	Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	1 837
	Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ESF	1 829
	Integrovaný operační program	ERDF	1 582
	Technická pomoc	ERDF	248
	Praha – konkurenceschopnost	ERDF	235
	Praha - Adaptibilita	ESF	108
Regionální operační programy		ERDF	4 659
	Severozápad	ERDF	746
	Moravskoslezsko	ERDF	716
	Jihovýchod	ERDF	704
	Střední Morava	ERDF	657
	Severovýchod	ERDF	656
	Jihozápad	ERDF	620
	Střední Čechy	ERDF	559

Zdroj: [8, vlastní provedení]

4.5 Postupný průběh předkládání a posuzování projektů

„Klíčem k čerpání dotací jsou kvalitně zpracované projekty.“²¹

Projekt je možné definovat jako časově omezené úsilí, jehož cílem je vytvořit jedinečný produkt či službu. Úkolem projektu je splnit vymezené cíle a vyřešit požadované problémy, čehož lze docílit pomocí dostupných zdrojů. Skupina projektů přispívající svými cíli ke společnému blahu regionu je nazývána programem. [9]

4.5.1 Členění projektů

Projekty můžeme rozlišovat: [9]

- a) **dle věcné struktury**
 - jednotématické – zaměřené na jedno věcné téma,
 - vícetématické – sdružující více věcných témat.
- b) **dle délky řešení**
 - krátkodobé – projekty do jednoho roku,
 - střednědobé – projekty od dvou do čtyř let,
 - dlouhodobé – projekty na dobu delší čtyř let.
- c) **dle výše finanční podpory**
 - malé – 0,5 mil. – 2 mil. Kč,
 - velké – 2 mil. – 20 mil. Kč.
- d) **dle věcné orientace finančních prostředků** dělíme projekty:
 - investiční – zaměřené na modernizaci technologií, staveb atd., hrazené z investičních prostředků,
 - organizační – orientované na zlepšení organizace hmotných a finančních toků hrazené především z neinvestičních prostředků.

Z fondů EU může být financován následující obecný výčet projektů: [8]

- Rozvoj dopravy a dopravní infrastruktury,
- Ochrana životního prostředí,
- Rozvoj měst a obcí, přeshraniční spolupráce,

²¹ Vilamová, Š.: Čerpáme finanční zdroje Evropské unie. Grada Publishing, a. s., Praha 2005, ISBN 80-247-1194-X, str. 42.

- Rozvoj cestovního ruchu,
- Rozvoj lidských zdrojů,
- Zlepšování kvality služeb poskytovaných veřejnou správou a samosprávou,
- Podpora podnikání, vědy a výzkumu,
- Program rozvoje venkova.

4.5.2 Postup povinné legislativy a dokumentů pro vytváření a realizaci projektů

V této podkapitole shrnu teorii uvedenou v předcházejících kapitolách, které poměrně detailně popisují postup nutný k čerpání zdrojů EU. Prvotním krokem k čerpání finančních prostředků z fondů EU a vytvoření návodu k vypracování jednotlivých projektů je schválení Strategických obecných zásad Společenství, kde jsou vymezeny již zmíněné priority. Tyto priority slouží jako orientační rámec pro členské státy, které na jejich základě připraví vlastní Národní rozvojové plány a Národní strategické referenční rámce. Posledním úkolem je definovat soustavu operačních programů, které chce členský stát využívat pro čerpání z fondů EU. Vytvořené dokumenty se předkládají ke schválení Evropské komisi, která průběh čerpání monitoruje, vyhodnocuje a zasílá peníze na speciální účet. Podrobný průběh finančního toku je obsahem kapitoly č. 6.3: Možnosti financování vytvořeného projektu.

Každý operační program má svůj globální cíl, ze kterého jsou následně odvozeny cíle specifické. Tyto cíle jednotlivých operačních programů vycházejí z globálního cíle a specifických cílů Národního strategického referenčního rámce, který zní:

„Globálním cílem Národního strategického referenčního rámce pro období 2007 – 2013 je přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosaženo udržitelného růstu, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU 25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.“²²

²²Prováděcí dokument ROP NUTS II SV pro období 2007 – 2013, str. 18.

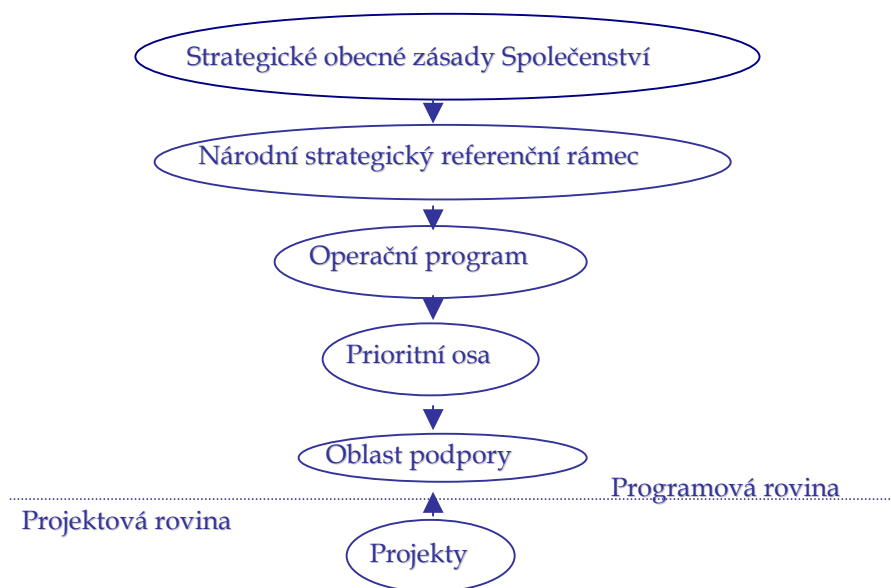
Na globální cíl navazují strategické cíle, kterými jsou:

- Konkurenceschopná česká ekonomika,
- Otevřená, flexibilní a soudržná společnost,
- Atraktivní prostředí,
- Vyvážený rozvoj území.

Návod, pod hlavičkou jakého operačního programu správně čerpat finanční prostředky pro navržený projekt, obsahuje následující schéma. Jak již bylo zmíněno v textu výše, výchozím dokumentem pro každý členský stát EU jsou Strategické obecné zásady Společenství schválené radou EU. Na tyto zásady navazuje Národní strategický referenční rámec, který představuje základní programový dokument ČR pro využívání fondů EU. Východiskem pro jeho zpracování je Národní rozvojový plán ČR. Analytická část Národního strategického referenčního rámce vymezuje na jedné straně klíčové silné stránky pro posilování konkurenceschopnosti a na straně druhé obsahuje výčet problematických slabých míst, jež mohou ohrožovat udržitelný růst ekonomiky i společnosti. Dalším úkolem Národního strategického referenčního rámce je udávat systém operačních programů politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Každý operační program je zaměřen na několik priorit. Pro každou z těchto prioritních os²³ je vymezena přesná výše evropských finančních prostředků. Prioritní osy jsou dále konkretizovány prostřednictvím oblastí podpor. Oblasti podpory přímo vymezují, jaké projekty mohou být v rámci dané prioritní osy podpořeny.

²³ Prioritní osa definuje oblast pomoci, která se bude prostřednictvím operačního programu realizovat.

Schéma č. 4.4: Postavení operačních programů v soustavě strategických dokumentů

Zdroj: [8, vlastní provedení]

Členské země EU mohou využívat zdroje evropských fondů pouze na základě vypracovaných a schválených operačních programů, které jsou členským státem vždy připraveny pro každé programovací období. Při čerpání finanční podpory je odpovědnost za řízení a správné využívání těchto prostředků plně na zodpovědnosti členského státu. Každý stát má povinnost určit odpovědné instituce, které mají za úkol zajistit řádný průběh čerpaných grantů od příslušných fondů k příjemcům podpory, tedy samotným realizátorům projektů. ČR definovala čtyři základní instituce pro řízení a koordinaci Národního strategického referenčního rámce. Jsou to: [8,9]

- **Národní orgán pro koordinaci**

Pro období 2007 – 2013 je NOK²⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, které nese zodpovědnost za realizaci Národního strategického referenčního rámce. NOK je partnerem pro Evropskou komisi, je dále správcem monitorovacího systému, metodickým orgánem v oblasti implementace a finančních toků a kontrol.

²⁴ NOK je zkratkou Národního orgánu pro koordinaci.

- **Monitorovací výbor**

Monitorovací výbor schvaluje kritéria k vybírání projektů, projednává a doporučuje finanční a věcné změny schválených operačních programů. Zpravidla platí, že každý operační program musí mít svůj monitorovací výbor, který je zodpovědný za sledování poskytované pomoci určené právě vymezeným prioritám a oblastem podpory. Členy tohoto výboru jsou zástupci příslušných řídicích a koordinačních subjektů a partnerů. V případě monitorovacích výborů dochází, dalo by se říci, k tzv. segmentaci dle operačních programů. Toto rozčlenění monitorovacích výborů zajišťuje výběr těch skutečně nejvhodnějších projektů. Např. u Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, který je vhodný pro uskutečnění záměrů KVKL, je řídicím orgánem Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, která zřizuje Monitorovací výbor ROP NUTS II Severovýchod. Výbor je složen ze zástupců navržených příslušnými organizacemi a institucemi, které oslovila Regionální rada

- **Platební a certifikační orgán**

V České republice je jen jeden centrální orgán, který zajišťuje tok prostředků z fondů EU, a tím je odbor Národního fondu Ministerstva financí. Realizátoři projektů s Platebním a certifikačním orgánem přímo nekomunikují, platby dostávají prostřednictvím Zprostředkujícího subjektu, příp. Řídicího orgánu přímo ze státního rozpočtu. Státní rozpočet má povinnost schválené projekty předfinancovat. Následně žádá Platební a certifikační orgán Evropskou komisi o převedení prostředků z rozpočtu EU na svůj účet a tyto prostředky jsou poté převedeny do příslušné rozpočtové kapitoly ministerstva, které odpovídající platby předtím předfinancovalo

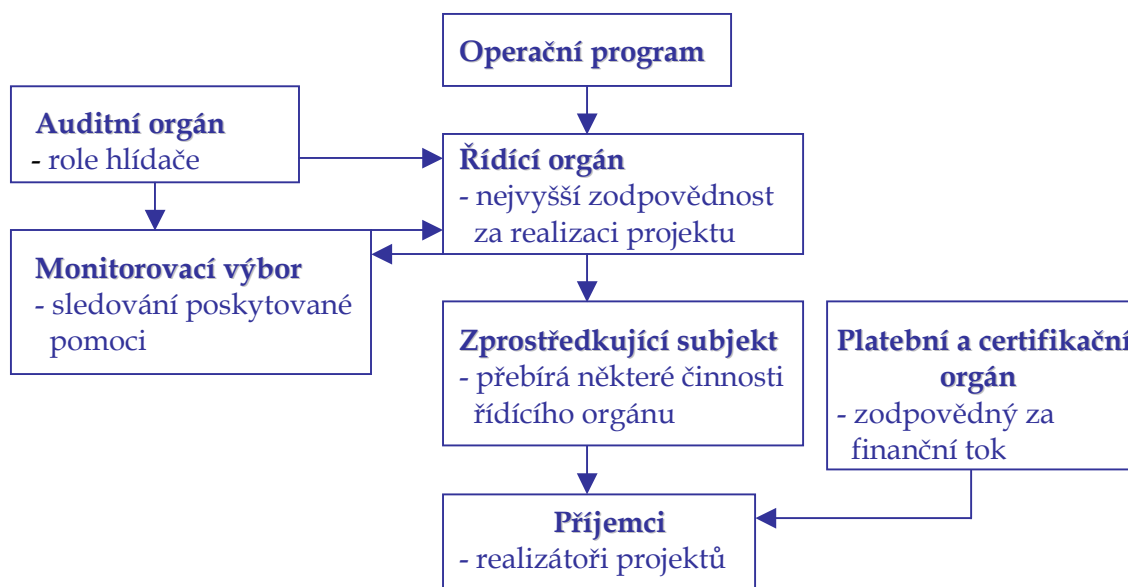
- **Auditní orgán**

Auditem připravenosti řídicího a kontrolního systému všech operačních programů, nastavením řídicích a kontrolních systémů operačních programů, metodickým vedením všech auditních subjektů zapojených do realizace operačních programů a dalšími úkoly souvisejícími s auditem je v České republice opět pověřen jediný subjekt - odbor Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu na Ministerstvu financí ČR. Auditní orgán je nezávislý na činnosti

řídícího orgánu a Platebního a certifikačního orgánu, kontroluje a ověřuje totiž i výkon těchto dvou orgánů.

Při zavádění operačních programů se ovšem v praxi zapojuje více subjektů. Subjekty a stručné vymezení jejich role vyobrazuje následující schéma. Výchozí institucí pro řízení operačních programů v ČR je Řídící orgán, který nese nejvyšší zodpovědnost za realizaci jednotlivých operačních programů. Řídící orgán spolupracuje s Monitorovacím výborem a na činnost těchto dvou institucí dohlíží Auditní orgán. Významnou roli sehrávají také Zprostředkovatelské subjekty, které nesou na svých bedrech část povinností a činností Řídícího orgánu. Jejich úkolem je především komunikovat se žadateli a realizátory projektů. Zjednodušeně je ve schématu vyobrazena funkce Platebního a certifikačního orgánu, který zde zajišťuje tok finančních prostředků z fondů EU přímo k příjemci. Ve skutečnosti je finanční podpora v rámci evropských fondů mnohem složitější a její průběh je podrobně popsán v kap. č. 4.5.7 Tok peněžních prostředků z fondů EU k realizátorovi projektu.

Schéma č. 4.5: Řízení operačních programů

Zdroj: [10, vlastní provedení]

Dalšími orgány a subjekty uvedenými ve schématu jsou:

- **Řídící orgán**

Řídící orgán nese nejvyšší odpovědnost za realizaci operačního programu. Pro každý operační program je určen jeden řídící orgán, který sleduje, zda jsou dodržovány zásady operačních programů a zda je pomoc z fondů EU poskytována správně a efektivně. V ČR jsou řídicími orgány příslušná ministerstva, regionální rady či krajské úřady.

- **Zprostředkující subjekt**

Zprostředkujícím subjektem jsou zpravidla instituce s regionálními pobočkami (kraje, úřady práce, atd.), na které jsou od řídicího orgánu delegovány činnosti, při nichž dochází k nejčastějšímu kontaktu se žadateli a realizátory projektů. Jeho úkolem je také vydávat Příručky pro žadatele a text Výzvy. Zprostředkující subjekt je veřejný nebo soukromý subjekt, který jedná v odpovědnosti řídicích orgánů nebo provádí jejich jménem činnosti týkající se konečných příjemců. V praxi se stává partnerem předkladatelů projektových žádostí v rámci konkrétního operačního programu (zejména při komunikaci ohledně výběru a následné realizace projektu).

- **Příjemci**

Příjemcem finanční podpory mohou být různé subjekty, které odpovídají za zajištění realizace projektů. Jejich úkolem je předkládat návrhy projektů řídicím či zprostředkovatelským orgánům. S těmito orgány následně uzavírají smlouvu o poskytnutí pomoci.

Při řízení operačních programů i při následné realizaci jednotlivých projektů je nutné vycházet z pěti základních principů politiky sociální a hospodářské soudržnosti, kterými jsou: programování, partnerství, koncentrace, doplňkovost, monitorování a vyhodnocování.²⁵

²⁵ Obsah jednotlivých principů je v příloze č. 1.

Při tvorbě jednotlivých projektů musí realizátoři respektovat tzv. **horizontální témata**. Jedná se o klíčové priority pro rozvoj společnosti a musejí jít napříč všemi oblastmi a všemi operačními programy. Horizontálními tématy určenými pro období 2007 – 2013 jsou:

- **rovné příležitosti a zákaz diskriminace,**
- **udržitelný rozvoj.** [8]

Pojem **rovné příležitosti** představuje z pohledu EU především přijetí vhodných opatření, aby nedocházelo k diskriminaci na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, světového názoru, zdravotního postižení, sexuální orientace či věku.

Pokud projekt podporuje ochranu životního prostředí, pak je respektován **udržitelný rozvoj**. V širším pojetí je udržitelný rozvoj chápán jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí. EU touto horizontální prioritou vlastně naznačuje, že podpora nových projektů je možná, pouze je-li součástí cílů také ochrana a zlepšování kvality životního prostředí.

Platí pravidlo, že projekty s negativním dopadem na životní prostředí nebo projekty zhoršující postavení znevýhodněných skupin obyvatel nesmějí být podpořeny.

4.5.3 Proces sestavování projektu

Sestavování každého projektu je dlouhodobý proces, ve kterém je nutné, zaměřit se především na zformulování cíle. Projekt, který má být z hlediska EU úspěšný, musí být součástí cílevědomého programovacího procesu. Při sestavování projektu postupuje žadající subjekt zpravidla v následujících vzájemně návazných činnostech:

1. vytipování cílové skupiny,
2. hledání partnerů,
3. analýza problémů,
4. analýza cílů,
5. výběr strategie,
6. formulování ukazatelů,

7. měření,
8. předpoklady a rizika,
9. plánování aktivit.[9]

Prvním krokem při sestavování projektu je určit **cílovou skupinu**, tedy skupinu, které se cílový projekt nejvíce dotkne. Otázkou také je, jakou roli by cílová skupina měla hrát v postupných fázích (přípravná, implementační, hodnocení) daného projektu. Předmětem projektu jsou potřeby těchto lidí, a právě proto je velice důležité získat je pro vytváření kompletního projektu.

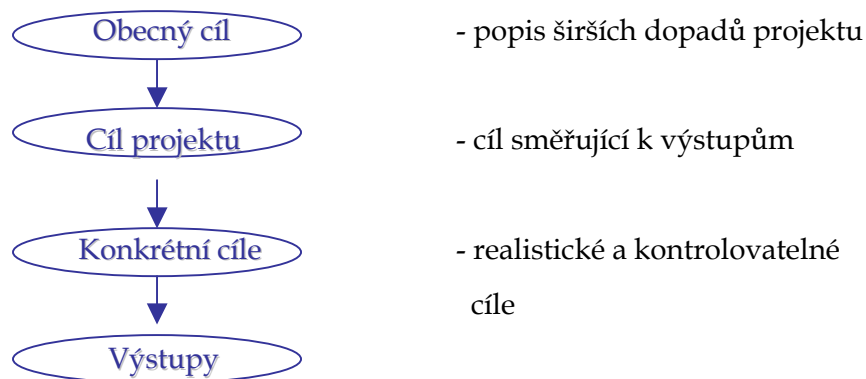
Hledání partnerů je výhodnou strategií, jak si ulehčit námahu s tvorbou projektu. Zpravidla jsou totiž vyhledáváni již zkušení organizátoři.

Navrhovaný projekt má za úkol dosáhnout daného cíle, tedy vyřešit jakousi nežádoucí situaci. Tato nežádoucí situace je zpravidla definována pomocí **analýzy problémů**.

Analýza cílů oproti analýze problémů prezentuje pozitivní aspekty žádoucí situace. Formulace cílů se musí držet daných zásad, což znamená, že cíle musí být realistické, konkrétní a měřitelné. Pod pojmem realistický cíl se v tomto případě skrývá cíl, který je dosažitelný s vymezenými finančními prostředky a materiálními zdroji. Spojení konkrétní cíl vyžaduje, aby posun směřující ke splnění cílů souvisel s navrženým projektem nikoliv s externí příčinou. Poslední zásadou je měřitelnost, která vyžaduje možnost měření efektivity a fungování projektu, což znamená dosažení stanovených cílů za přijatelných nákladů a s akceptovatelným úsilím.

V analýze problémů jsou sice zachyceny veškeré negativní vlivy, ty ale nelze zdaleka všechny v projektu odstranit. Proto je nutné **vybrat strategii**, která se soustředí jen na realizovatelné cíle. Stanovení cílů by mělo mít následující posloupnost.

Schéma č. 4.6: Obecná posloupnost stanovení cílů

Zdroj: [9, vlastní provedení]

Při **formulování ukazatelů** je nezbytné, aby byl daný parametr měřitelný. Ukazatele by měly splňovat určitá kritéria, což znamená, že by měly být kvalitativní, kvantitativní a časové. Ukazatelé musí být specifictí, tedy musí být schopni ukázat, zda jsou cíl, výstup či aktivita realizovány či nikoliv.

Formulace ukazatelů umožňuje přístup k dalšímu kroku, kterým je měření. Následným úkolem je tedy specifikovat informace a způsob jejich shromažďování. Náklady potřebné na získávání informací je nutné zahrnout do kompletních nákladů na projekt.

Vždy je nezbytné počítat s různými **překážkami a riziky**. I přes vysokou kvalitu zpracovaného projektu nelze počítat se stoprocentní jistotou. Existuje mnoho faktorů, které jsou mimo kontrolu daného projektu a které zasahují do implementace a dlouhodobé udržitelnosti projektu.

Plánované aktivity musí mít pevně stanovený časový rámec, a to z toho důvodu, že výstupy jsou také časově omezeny. Proto je nutné, aby manažeři věnovali dostatečnou pozornost vytvoření harmonogramu jednotlivých aktivit, které na sebe vzájemně navazují.

Každý navrhovaný projekt vyžaduje určité **zdroje**, přičemž nelze počítat pouze se zdroji finančními. Součástí projektu vytvořeného pro čerpání finančních prostředků z fondů EU zachycuje následující tabulka. Tabulka zobrazuje jednotlivé fáze, kterými projekt prochází, a zdroje, které je v průběhu těchto fází nutno zajistit. První sloupec udává, že projekt prochází třemi fázemi, a to přípravnou, realizační a fází vyhodnocení a pokračování. Každá z těchto fází vyžaduje administrativně technické zázemí, personální a finanční zajištění. Náplň jednotlivých zdrojů ve vymezených fázích je detailně popsána v jednotlivých buňkách. Důležité je si uvědomit, že dobrým nápadem a vypracováním kvalitního projektu veškerá práce nekončí. Prostředky z fondů EU jsou totiž určeny jen těm skutečně kvalitně a efektivně realizovaným projektům, které mají budoucnost.[9]

Tabulka č. 4.5: Vymezení zdrojů pro jednotlivé fáze projektu

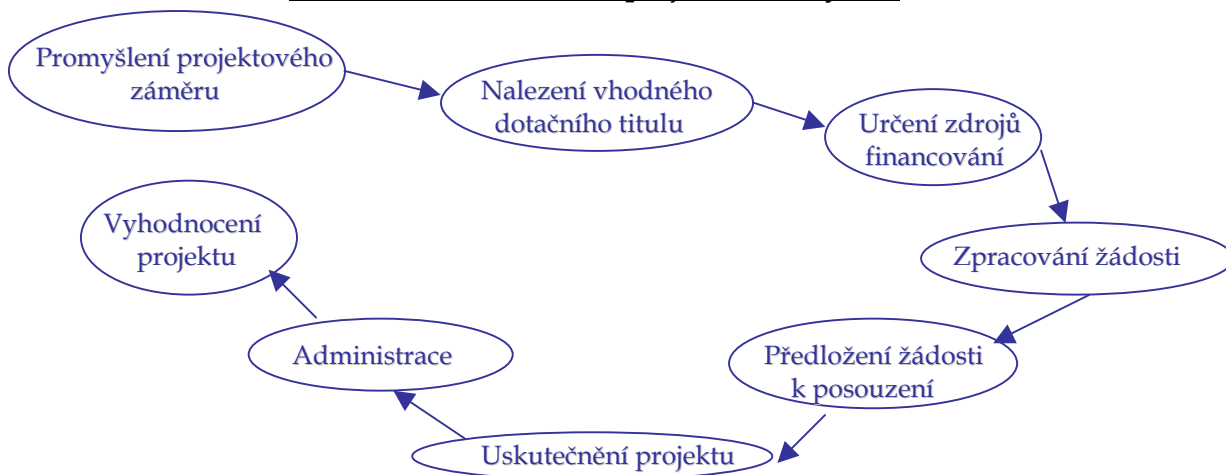
Fáze projektu	Zdroje		
	administrativně technické zázemí	personální zajištění	finanční zajištění
přípravná	<ul style="list-style-type: none"> • místo realizace přípravy • technické prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> • sestavení přípravného týmu • definice projektového záměru 	<ul style="list-style-type: none"> • odborníci, expertizy, posudky, výzkumy • podklady pro vypracování žádosti
realizační	<ul style="list-style-type: none"> • místo realizace projektu • technické prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> • realizační tým • koordinátor, odborníci • finanční řízení 	<ul style="list-style-type: none"> • spolufinancování • předfinancování • finanční plán • zajištění cash-flow
vyhodnocení a pokračování	<ul style="list-style-type: none"> • místo zajištění projektu 	<ul style="list-style-type: none"> • kdo bude na projektu pokračovat 	<ul style="list-style-type: none"> • zajištění jiného zdroje financování

Zdroj: [9, vlastní provedení]

4.5.4 Zásady projektového cyklu

Projektový cyklus je proces, který je složen ze všech činností souvisejících s projektem. Komplettní projektový cyklus zachycuje následující schéma.

Schéma č. 4.7: Hierarchie projektového cyklu

Zdroj: [8, vlastní provedení]

Obsahem **projektového záměru** je konkrétní představa o budoucím projektu. Tato konkrétní představa se týká základních informací o projektu a její součástí by mělo být: cíle projektu, zdroje financování, způsoby realizace, časový harmonogram a předpokládané výstupy. Na základě projektového záměru je možné zvolit vhodný **dotační titul**. Jde v podstatě o to, zorientovat se v účelech čerpání fondů EU a správně začlenit záměr do oblasti podpory pod prioritní osu v rámci vybraného operačního programu. Dalším úkolem je určit **zdroje financování**, tedy vybrat, z jakého fondu je možné daný záměr financovat. V tomto kroku je nutné neopomenout skutečnost, že je nutné zaplatit náklady projektu nejprve ze svých nebo jiných zdrojů, jelikož dotace je vyplácena zpětně. Přichází na řadu **zpracování žádosti**. Je nezbytné si zjistit, jaké podkladové materiály jsou pro zpracování žádosti důležité a jaké jsou povinné a nepovinné přílohy. Tyto informace jsou uvedeny v dokumentu Příručka pro žadatele, která je vždy součástí podkladů v rámci výzvy pro předkládání žádosti u daného operačního programu. Výzvy k **předložení žádosti** jsou administrovány regionálními radami. Centrum pro regionální rozvoj rozhoduje o vhodnosti podané žádosti, ovšem

konečný výběr včetně alokace finančních prostředků je v kompetenci příslušného ministerstva. Po schválení dochází k **realizaci projektu** a následnému zpracování veškerých **administrativních povinností** týkajících se projektu. V realizační fázi má žadatel povinnost pravidelně předkládat průběžné monitorovací zprávy. Posledním krokem je **vyhodnocení** projektu, tedy jaký má realizace dopad na cílovou skupinu, a zda projekt splnil stanovený cíl. Po ukončení projektu povinnost administrace pokračuje. Jedná se o monitorovací zprávy týkající se využití a udržitelnost výstupů jednotlivých projektů, které jsou předkládány zpravidla jednou za rok. V případě nesplnění některého z ukazatelů pak může být v krajním případě dojit k požádání o vrácení dotace nebo její části.

4.5.5 Postup definování projektu

„Projektem v kontextu fondů EU se rozumí konkrétní ucelený a podrobně rozpracovaný záměr, který je součástí projektové žádosti. Projekt v sobě zahrnuje soubor aktivit směřujících k dosažení předem stanoveného a jasně definovaného cíle a je limitován určitým časem a rozpočtem.“²⁶ Aby instituce či organizace získala finanční prostředky vyčleněné z rozpočtu EU, musí být splněna nejen obecná kritéria oprávněnosti projektu, ale také vypracovaná přihláška a projektová dokumentace v požadovaném rozsahu a kvalitě. A toto všechno je nutné odevzdat v řádném termínu, který je dán příslušnou výzvou.

Obecná osnova projektu se skládá z následujících bodů:[9]

1. Název projektu

Podstatou názvu je, že jeho formulace nesmí být obecná. Již z názvu samotného musí být patrné, čeho se daný projekt týká. Tudíž se určitě vyplatí věnovat již názvu projektu dostatečnou pozornost.

2. Umístění projektu

Součástí osnovy je také specifikace místa, kde bude daný projekt realizován. Vhodné také je doplnit tento bod přehlednou mapkou, která přesně vymezí umístění projektu.

²⁶ <http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar/projekt>.

3. Zdůvodnění projektu

Pokud se subjekt rozhodne žádat o finanční podporu, je pochopitelné, že musí prokázat výhody a uplatnění projektu. Důvody realizace projektu musí odpovídat požadavkům a vymezením dané Evropskou unií v rámci strukturální a regionální politiky.

4. Popis projektu

Popis projektu zahrnuje detailní charakteristiku daného návrhu. Skládá se z několika částí:

- **záměr projektu** – kde, čeho, jakým způsobem, kdy a za jaké prostředky má být dosaženo,
- **charakteristika stávajících problémů** – SWOT analýza²⁷, rizika,
- **vazba na priority a opatření programů**,
- **stanovení** jasně formulovaných **krátkodobých a střednědobých cílů** a očekávaných přínosů – realistické, konkrétní a měřitelné cíle,
- **zdůvodnění potřeby podpory**.

5. Zabezpečení projektu

Každý projekt je nutné zabezpečit:

- **analytický** – specifikace potřeb na vybraná opatření projektu, formulace podmínek pro získání a udržení kapitálu pro investice v daném prostředí,
- **alokačně** – posouzení možnosti alokace kapitálu a investic,
- **organizačně** – účast fyzických a právnických osob na regionálním rozvoji prostřednictvím projektu,
- **finančně** – získávání, identifikace a plánování financí pro projekt,
- **technický** – potřeba nových technologií, počítačů a počítačových sítí atd.,
- **personálně** – určení osoby zodpovědné za realizaci projektu.

6. Časový postup při realizaci projektu

Obsahuje a vystihuje jednotlivé etapy realizace projektu z časového a finančního hlediska. Jeho podstatnou částí je také závazek, který vymezuje stanovení termínu týkajícího se zahájení projektu.

²⁷ SWOT analýza zahrnuje výčet silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb.

7. Finanční plán

Finanční plán zahrnuje analýzu nákladů a výnosů, plánované toky finančních prostředků, zdrojů financování, způsob poskytování financí, spolufinancování²⁸. V každém programu hrazeném z evropských fondů je nezbytné spolufinancování ze strany České republiky. V daném programovacím období, tedy 2007 – 2013, poskytují fondy EU maximálně 85 % alokace, domácí spolufinancování činí zbylých 15 %. Těchto patnáct procent je hrazeno ze státního rozpočtu, veřejných rozpočtů, či ze soukromých zdrojů. Pokud tyto investice vytváření příjmy, je podíl EU výrazně nižší.

8. Výběr a stanovení indikátorů pro monitorování²⁹ a hodnocení projektu

V této fázi se realizátoři projektu zaměřují na následující indikátory:

- **indikátory výstupů**, které formulují operační cíle ³⁰. Měření je prováděno zpravidla v naturálních jednotkách (např. počet účastníků na školicích akcích), ale výjimkou nejsou ani jednotky finanční (např. vzniklé náklady na jednoho pracovníka).
- **indikátory výsledků**, které vyjadřují cíle specifické³¹. Tyto indikátory vyjadřují přímé a okamžité efekty, poskytují informace o kapacitě a výkonnosti přímých příjemců. Jejich jednotka může být fyzická i finanční.
- **indikátory dopadů**, které vyjadřují globální cíle³².

9. Vliv projektu na životní prostředí

Zvláštní péči tomuto bodu je nutné věnovat u projektů, u kterých je negativní vliv na životní prostředí předpokládán.

10. Očekávané efekty z realizace projektu

Mezi očekávané efekty řadíme efekty finanční, společenské, návrhy na další opatření. Každý projekt má své zaměření, očekávané efekty se tudíž liší dle jednotlivých projektů a

²⁸ Spolufinancování je realizováno prostřednictvím finanční tabulky, která je povinnou součástí projektu.

²⁹ Monitorování je nedílnou součástí jak programového, tak projektového cyklu. Cílem monitorování je průběžné zjišťování pokroku v realizaci operačních programů, resp. projektů, a porovnávání získaných informací s výchozím předpokládaným plánem. Monitorování je soustavnou činností, která probíhá během celého trvání programu.

³⁰ Operační cíl = konkrétní opatření potřebná k dosažení vytýčeného cíle.

³¹ Specifický cíl = čeho má být dosaženo konkrétními dílčími opatřeními.

³² Globální cíl = konečný efekt rozvojového dokumentu.

jejich dopad může být různých rozměrů.

11. Zajištění implementace projektu do praxe

Tento bod se zabývá následujícími problémy: organizace podílející se na realizaci daného projektu, jakým způsobem bude zajištěna finanční kontrola toků, nezávislý audit, předkládání zpráv o dosažených efektech atd.

12. Zajištění rovných podmínek pro muže a ženy

Žádný projekt nesmí obsahovat jakoukoli formu diskriminace na základě příslušnosti k pohlaví. Zajištění rovných podmínek věnuje EU zvláštní péči a jejich porušení znamená pro žadatele podpory jasné zamítnutí.

4.5.6 Průběh podávání a schvalování žádosti projektu

Při podávání projektu se žadatel musí řídit pevně stanovenými kroky. Prvním krokem je vybrání **výzvy** k předložení žádosti o podporu. Výzvy k předložení žádostí o podporu jsou administrovány Řídicími orgány či regionálními radami ve spolupráci s jejich sekretariáty v případě regionálních operačních programů. Vyhlášení výzvy probíhá v tisku a na internetových stránkách. Každá výzva obsahuje číslo výzvy, název programu, prioritní osy a oblasti podpory. Dále informace o místu předložení projektové žádosti, den, datum a hodinu, do kdy nejpozději musí být projektová žádost předložena a odkaz, kde najít podrobnější informace, adresy a kontakty na odpovědné implementační orgány. Součástí výzvy je popis vyhledávané oblasti podpory a přesný výčet oprávněných žadatelů. Je důležité si uvědomit, že v každé oblasti podpory se seznam oprávněných příjemců liší. Výzva může být časově neomezená (tzv. průběžná) nebo časově omezená (tzv. kolová). Jednotlivé kompletní žádosti předkládají přímo koneční příjemci zprostředkujícímu subjektu, a to na příslušném místě do výzvou stanoveného termínu. Žádost je možné vyplnit a podat prostřednictvím informačního systému Benefit7³³.

³³ Podoba žádostí pro jednotlivé operační programy v informačním systému Benefit7 je uveřejněna na internetové stránce <https://www.eu-zadost.cz/stromFormularu.aspx>.

Schéma č. 4.8: Průběh schvalování žádosti projektu

- 1 - uveřejnění výzvy,
- 2 - vyplnění a předložení projektové žádosti,
- 3 - kontrola: formální správnosti,
obecných kritérií přijatelnosti,
hodnocení žádosti dle bodovacích kritérií,
- 4 - seznam projektů doporučených ke schválení,
- 5 - konečné rozhodnutí o úspěšnosti žádosti a alokaci konečných prostředků.

Zdroj: vlastní provedení

Jak již bylo zmíněno, prvním úkolem žadatele o finanční podporu ze zdrojů evropských fondů je vybrání vhodné výzvy v rámci daného operačního programu. Dalším krokem je vyplnění a předložení projektové žádosti ve stanoveném termínu. Kvalita zpracování žádosti o poskytnutí dotace a povinných přílohách má významný vliv na hodnocení celého projektu. Projektová žádost prochází několika kontrolami, přičemž první je ověření formální správnosti, kde se kontroluje úplnost a správnost předložené žádosti včetně veškerých příloh. Následuje kontrola obecných kritérií přijatelnosti. V průběhu této kontroly je zohledňováno, zda je projekt v souladu s podmínkami daného operačního programu, platnou legislativou a zaměřením oblastí podpor. Poslední fází je hodnocení projektu pomocí bodovacího systému, kde dochází k hodnocení na základě předem stanovených hodnotících a bodovacích kritérií. Hodnotícím a bodovacím kritériím je nutné věnovat zvláště pečlivou pozornost. Rozhodování o úspěšnosti projektu je koncipováno tak, že vyhovující projekty jsou pouze ty, které získají nejvyšší počet bodů bez ohledu na jejich zaměření či cíle. Po úspěšném absolvování popsaných kontrol je projekt doporučen ke schválení. Vzniká tak Seznam projektů doporučených k uzavření smlouvy o poskytnutí dotace. Konečné slovo při rozhodování o vhodnosti žádaného projektu má příslušné ministerstvo či řídicí orgán daného operačního programu. [11,14]

Stane-li se žadatel projektu úspěšným a jeho projekt je schválen, pak je nutné uzavřít tzv. **Smlouvu o financování**. Tato smlouva je uzavírána mezi příjemcem podpory a řídicím orgánem či zprostředkujícím subjektem daného operačního programu. V případě projektu VKL bude smlouva o financování uzavřena mezi KVKL a Libereckým krajem. Smlouva o financování upřesňuje tzv. Rozhodnutí o poskytnutí dotace a také blíže specifikuje podmínky poskytnutí dotace. Součástí smlouvy o financování je především identifikace smluvních stran, vymezení předmětu a účelu smlouvy, rozpis finančního krytí EU (tedy fondy EU a národní veřejné rozpočty), vymezení způsobu proplácení finanční pomoci, podmínky pro pozastavení proplácení finanční pomoci, stanovení povinností konečného příjemce a závazků poskytovatele pomoci. Již při podání žádosti o poskytnutí dotace musí žadatel uvést výši a strukturu spolufinancování.[8]

V případě KVKL, jímž zřizovatel je Liberecký kraj, budou zdrojem financování prostředky z rozpočtu kraje. KVKL v žádném případě nemá dostatek financí na to, aby byla schopna pokrýt náklady, které s plánovaným projektem vzniknou. Její rozpočet neumožňuje ani finanční spoluúcast. Bližší deskripce a vysvětlení této situace je obsaženo v praktické části práce, v kap. č. 6.3 nazvané Financování projektu KVKL. Obecně je spolufinancování z národních veřejných prostředků ČR zajišťováno v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

4.5.7 Tok peněžních prostředků z fondů EU k realizátorovi projektu

Dotace je příjemci poskytována na základě výše uvedené Smlouvy o poskytnutí dotace. Tato smlouva musí jednoznačně vymezit všechny subjekty, které se na spolufinancování projektu podílejí. Maximální možný podíl finanční podpory plynoucí ze zdrojů EU, který se odvíjí od typu příjemce a také charakteru projektu, je ovšem obecně 85 %. Zbýlých 15 % musí zabezpečit stát.

Usnesením vlády byl v ČR určen jediný Platební a certifikační orgán pro realizaci pomoci ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Výkonem funkcí Platebního a certifikačního orgánu byl pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí. Platební a certifikační orgán

má v náplni činnosti především následující úkony:

- spravování prostředků z rozpočtu EU na účtech zřízených u ČNB,
- vypracování a překládání žádosti o průběžnou a závěrečnou platbu Evropské komisy pro všechny operační programy,
- přijímání plateb z Evropské komise a jejich převádění na příjmové účty správců,
- certifikace vynaložených výdajů,
- vyhodnocování čerpání alokací prostředků z rozpočtu EU,
- vrácení neoprávněně vyplacených výdajů Evropské komisy,
- vytváření a aktualizace metodiky pro provádění certifikace výdajů rozpočtu EU.

[14]

Schéma č. 4.9: Průběh poskytnutí finančních prostředků z fondů EU

Zdroj: vlastní provedení

³⁴ Zprostředkující subjekt je veřejný nebo soukromý subjekt, který jedná v odpovědnosti Řídících orgánů nebo provádí jejich jménem činnosti týkající se konečných příjemců. V praxi se stává partnerem předkladatelů projektových žádostí v rámci konkrétního operačního programu (zejména při komunikaci ohledně výběru a následné realizace projektu).

Postup poskytnutí finančních prostředků z evropských fondů má následující průběh: Evropská komise stanoví celkový objem závazku na program a programovací období. Jakmile dojde ke schválení programu, zašle komise ČR na speciálně vytvořený účet Ministerstva financí ČR zálohovou platbu. O veškeré zajištění toku finančních prostředků z fondů EU do ČR se stará právě odbor Národního fondu Ministerstva financí ČR, který je Platebním a certifikačním orgánem. Realizátoři jednotlivých projektů s tímto orgánem přímo nespolupracují a nekomunikují. Platby jsou realizovány prostřednictvím řídicího orgánu či zprostředkovatelského subjektu přímo ze státního rozpočtu. Systém finančních toků prostředků z fondů EU je v období 2007-2013 založen na principu předfinancování ze státního rozpočtu. Každý operační program má určen svůj řídicí orgán, kterému jsou ze státního rozpočtu převedeny prostředky na financování již schválených projektů. Úkolem realizátora projektu je podat žádost o proplacení již uskutečněných výdajů, které jsou mu po schválení této předložené žádosti z prostředků řídicího orgánu proplaceny. Řídicí orgán v pravidelných cyklech sám podává žádosti o doplnění prostředků ze zdrojů, které spravuje Platební a certifikační orgán. Platebnímu a certifikačnímu orgánu doplňuje prostředky Evropská komise taktéž na základě žádosti. Ministerstvo financí, jež spravuje prostředky z rozpočtu EU na účtech zřízených u ČNB, získané peníze vzápětí převádí na účet řídicího orgánu, který projekt již dříve předfinancoval z veřejných prostředků ČR. Z pohledu realizátora projektu tento systém znamená zrychlený přístup k proplacení podpory z fondů EU a z veřejných prostředků ČR, kdy nemusí čekat na peníze z Evropské unie, ale finanční zátěž spojenou se spolufinancováním projektů na sebe dočasně přebírá státní rozpočet.[11,14]

Spolu s financováním jednotlivých projektů je také spojen termín „výdaje projektu“. V předchozím textu jsem uvedla, že realizátor projektu předloží žádost o proplacení již uskutečněných výdajů. Ovšem proplaceny jsou pouze způsobilé výdaje, což je ta část výdajů určených na projekt, jež může být hrazena z veřejných prostředků. Na druhou straně může projekt počítat s tzv. nezpůsobilými výdaji (tedy neuznatelnými), jež nelze hradit z veřejných prostředků. Celkové výdaje projektu tvoří součet všech způsobilých i nezpůsobilých nákladů, které v rámci projektu vznikly.

Výše dotace je vždy propočítána k celkovým **způsobilým výdajům** projektu. Způsobilé výdaje, tedy uznatelné náklady v rámci projektu, musí být v souladu s evropskou a

českou legislativou a také operačními programy.³⁵ Podrobnou deskripci toho, zda se jedná o výdaj způsobilý či nikoliv, lze nalézt v navazujících dokumentech, tedy v příručkách pro žadatele příjemce. Na výdaje, jež lze považovat za způsobilé jsou kladeny následující nároky: [8]

- přiměřenost – výdaje musí odpovídat cenám v místě a čase obvyklým,
- hospodárnost – minimalizace výdajů při respektování cílů projektu,
- účelnost – výdaje musí mít přímou vazbu na projekt a nezbytnost pro realizaci projektu,
- efektivnost – maximalizace poměru mezi výstupy a vstupy projektu,
- definitivnost – tzn. identifikovatelné a prokazatelné výdaje, které musí být doložitelné potvrzenými účetními doklady.[8]

„Výdaje jsou způsobilé pro příspěvek z fondů, jestliže vznikly a byly skutečně uhrazeny mezi 1. lednem 2007 a 31. prosincem 2015. Projekty nesmějí být dokončeny před počátečním dnem způsobilosti. Řídící orgány mohou stanovit užší kritéria pro počáteční a koncové datum způsobilosti výdajů.“³⁶

³⁵ Článek 56 nařízení Rady (ES) č.1083/2000, nařízení Komise (ES) č.1828/2006 a Pravidla způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na programové období 2007-2013.

³⁶ <http://www.strukturalni-fondy.cz/glosar/z-1>

5. DEFINOVÁNÍ VYBRANÝCH OPERAČNÍCH PROGRAMŮ VHODNÝCH PRO KVKL

V této kapitole se zaměřím na teoretické vymezení operačních programů, které budou využity v praktické části práce. Každý operační program má svá specifika, která musí žadatel respektovat, pokud chce, aby byl jeho projekt projektem úspěšným. Navržený projekt pro čerpání finančních prostředků z fondů EU se týká **pomoci a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji**. Cílem KVKL a Odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu v Libereckém kraji je, aby KVKL pomohla školním knihovnám, stejně jako pomáhá ostatním veřejným knihovnám v regionu, se zvelebením prostor, lepším vybavením, dále se zaváděním automatizovaného systému, s nákupem knih, s nabídkou vzdělávacích kurzů pro školní knihovníky atd. Prostory školních knihoven v jednotlivých školách by se měly stát jakýmsi informačními centry, které by nesloužily pouze žákům jednotlivých škol a jejich kantorům, ale také široké veřejnosti.

KVKL uvažuje o revitalizaci školních knihoven jak základních, tak i středoškolských. V praxi je ovšem nutné zjistit, zda mají zúčastněné školy vhodné prostory pro vytvoření informačního centra se všemi zamýšlenými službami. Jistě je v Libereckém kraji nemálo škol, které v současné době nemají k dispozici místnosti odpovídající náplni projektu. V těchto případech je nutné posoudit, zda by se v případě zapojení do projektu jednalo o nákladnější rekonstrukci či pouze drobné úpravy. Dotýkám se stěžejního problému, který je nezbytné definovat z důvodu výběru dotačního titulu. Zařazení navrhovaných projektů není v praxi vždy zcela jednoduché a jednoznačné. Úkolem každého realizátora je dokonale se zorientovat v možnostech, které fondy EU nabízejí, a předložit svou žádost na příslušném místě. V případě neinvestičních projektů³⁷ týkajících se vytvoření informačních center, zkvalitnění vzdělání knihovníků, lepšího vybavení, či drobných stavebních úprav by KVKL podala žádost o grant v rámci **Evropského sociálního fondu**, kde by bylo možné čerpat z tematického Operačního programu **Vzdělávání pro konkurenceschopnost**. Zde by daný projekt spadl pod prioritní osu č. 1: **Počáteční vzdělávání** a oblast podpory s názvem: **Zvyšování kvality ve vzdělávání**. Za účelem

³⁷ Za investici je z pohledu evropských dotací považován předmět s pořizovací hodnotou přesahující Kč 40 000,-.

rozsáhlejší rekonstrukce budov či prostor je nutné zapojit se do **Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod pro období 2007 - 2013**, a to přímo pod prioritní osu č. 2: **Rozvoj městských a venkovských oblastí**. EU umožňuje i tzv. „křížové financování“, kdy lze výdaje, jež nejsou způsobilé v programech ESF, uskutečnit v rámci pravidel způsobilosti ERDF. V případě, že by ovšem bylo nevyhnutelné provést skutečně rozsáhlé rekonstrukce na daných školách, bylo by úkolem samotných škol, aby vytvořili vhodnou formu spolupráce a požádaly o grant ROP NUTS II Severovýchod samostatně. Rekonstrukce je totiž výhradně investiční záležitostí, pro niž ROP NUTS II SV slouží.

5.1 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Tento operační program byl vytvořen pro zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. O podporu v této oblasti mohou požádat organizace působící ve vzdělávání, nestátní neziskové organizace a mnoho dalších. Řídícím orgánem tohoto operačního programu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR – odbor pro záležitosti EU. Zmíněný program je **financován z Evropského sociálního fondu** a spadá taktéž mezi vícecílové sektorové operační programy, které jsou zaměřeny na **neinvestiční dotace**, tedy především na lidský faktor. Prostředky Evropského sociálního fondu jsou určeny zejména k pomoci nezaměstnaným, k rychlejšímu zapojení mladých lidí do pracovního procesu, k vytvoření projektů pro znevýhodněné skupiny, dále také k adaptaci pracovníků na průmyslové změny, k uplatňování stejných příležitostí na trhu práce či dalšímu zkvalitnění vzdělání a kvalifikace lidí. Finanční prostředky tohoto fondu jsou přednostně určeny zaostávajícím zemím, které se zaměřují na zlepšení dovedností pracovní síly. Finanční alokace Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost činí 1 828,7 mil euro, což je v přepočtu cca 51,204 mld. Kč. Tato částka je skutečně závratná a to je nutné počítat také s patnáctiprocentní účastí ze státního rozpočtu (tzv. „spolufinancování“), celkem tedy finanční prostředky pro tento operační program činí cca 60,240 mld. korun českých.[8]

Globální cíl OP VK³⁸ je definován následovně:

„Rozvoj vzdělanosti společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.“

Na základě tohoto globálního cíle bylo vytýčeno pět prioritních os:

- počáteční vzdělávání,
- terciární vzdělávání, výzkum a vývoj,
- další vzdělávání,
- systémový rámec celoživotního učení,
- technická pomoc.

Na vzdělávání a učení je z fondů EU na období let 2007 – 2013 vyčleněno vůbec nejvíce finančních prostředků. Na prioritní osu Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj, jenž je zaměřena na vzdělávání v oblasti nových objevů atd. je vymezeno rekordních 626,5 mil. euro. Z takto vysoké částky je patrné, že EU klade velký důraz na vzdělání ve spojení s inovacemi a pokrokem, které přispívají k vyšší životní úrovni evropských občanů a vyšší konkurenceschopnosti všech členských zemí. Nemalé prostředky jsou určeny také na Počáteční vzdělávání, což je např. zavádění vyučovacích metod. Na tuto prioritní osu je vyčleněna více než třetina celého operačního programu. Právě pod prioritu nazvanou Počáteční vzdělávání spadá projekt KVKL. Prioritní osa Další vzdělávání má vymezeny prostředky ve výši 289,9 mil. euro, což je oproti dvěma předchozím prioritním osám rapidní pokles. Domnívám se, že hlavní příčinou je, že různé kurzy dalšího vzdělávání, jako školení či rekvalifikační kurzy, jsou již v dnešní době celkem běžnou záležitostí, a tudíž není nutné prisuzovat těmto činnostem tak vysoké finanční prostředky. Předposlední prioritní osou je Systémový rámec celoživotního učení, což jsou aktivity v oblasti počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání přispívající k vytváření systému celoživotního učení. Jedná se vlastně o ucelený balíček předcházejících prioritních os, na který EU uvolňuje pro ČR 227,1 mil. euro. Poslední místo zaujímá jako obvykle Technická

³⁸ OP VK je zkratka pro Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost.

pomoc, na kterou jsou z Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost vymezena 4 %. [14]

Tabulka č. 5.6: Určení finančních prostředků na OP VK

Prioritní osa	Výše finančních prostředků (v mil. €)	Podíl na OPVK (v%)
Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj	626,5	34,3
Počáteční vzdělávání	612,1	33,5
Další vzdělávání	289,9	15,8
Systémový rámec celoživotního učení	227,1	12,4
Technická pomoc	73,1	4

Zdroj: [8, vlastní provedení]

V rámci Evropského sociálního fondu a prioritní osy Počáteční vzdělávání má KVKL možnost financovat pořízení nové techniky potřebné pro fungování knihoven jako informačních center, nákup chybějících knih a učebnic ale také nezbytné vzdělání pracovníků v zanedbaných školních knihovnách. S neustálým technickým a technologickým pokrokem, jazykovými požadavky je pro každého pracujícího nezbytné osvojovat si potřebné znalosti a dovednosti. Toto ustavičné vzdělávání rozšiřuje obzory nejen knihovníkům, ale také potencionálním čtenářům, kterým jsou získané informace předávány. A v případě školních knihoven není investice do knihovníků jistě bezvýznamná, jelikož právě školy mají možnost ovlivňovat přístup žáků a studentů ke knihám a k literatuře vůbec.

Realizací projektu bude splněn následující specifický cíl OP VK:

„Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů garantující uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání.“

V rámci OP VK je možné realizovat dva typy projektů, a sice projekty individuální a projekty globální. Základním rozdílem je skutečnost, že individuální projekty schvaluje Řídící orgán, tedy v tomto případě Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Oproti

tomu grantové projekty jsou schvalovány orgány příslušného krajského úřadu. V případě zmíněného projektu KVKL jde o grantový projekt. [14]

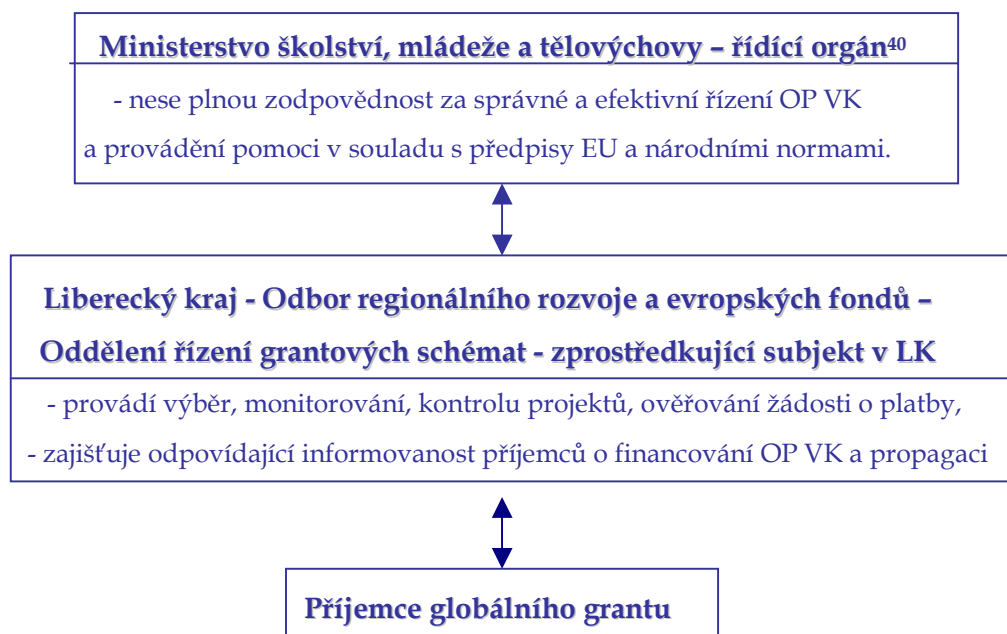
V OP VK je běžná spolupráce na základě partnerství, které vzniká za účelem kooperace při dosahování cílů. Partnerství může mít obecný charakter, který se týká podpůrných konzultací před a při přípravě projektu, či charakter projektový, kde se zúčastněné subjekty na smluvním základě podílejí na přípravě a realizaci projektu. Role partnera musí být do podrobnosti vymezena již v žádosti o dotaci a za každého partnera předloží žadatel Prohlášení o partnerství. Postavení jednotlivých partnerů, jejich úloha a odpovědnost, jakož i úprava jejich vzájemných práv a povinností při realizaci projektu je upravena ve Smlouvě o partnerství, jenž musí být uzavřena nejpozději do tří měsíců od získání finanční podpory. Podmínkou poskytnutí dotace také je, že podmínky pro získání finanční podpory musí splňovat nejen žadatel, ale i partneři. Dále platí, že projekty realizované v rámci partnerství mají neziskový charakter. Neopomenutelnou podmínkou je také to, že status partnera je v daném projektu nenahraditelný, tedy, že bez jeho přispění nemůže být projekt vůbec realizován.[20] V projektu Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji jsou partnery zúčastněné základní školy, které hodlají zrevitalizovat svou knihovnu a umožnit KVKL vytvořit v prostorách školní knihovny informační centrum včetně provozování regionální funkce KVKL, jež je obsahem kap. č. 6.1 s názvem Náplň regionální funkce.

V kapitole č. 4.5.6 nazvané Průběh podávání a schvalování žádosti projektu jsem vytvořila schéma s obecným popisem průběhu schvalování předložení žádostí. Nyní nastíním stejný postup, ovšem probíhající přímo v případě OP VK. Schéma obsahuje jednotlivé orgány řízení a implementace OP VK. „Ustanovení je provedeno v duchu jednoduchosti, transparentnosti a přímých právních vazeb.“³⁹ Koordinačním a metodickým orgánem pro Národní rámec politiky soudržnosti bylo určeno Ministerstvo pro místní rozvoj. V rámci OP VK je řídicím orgánem **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)**, jenž delegoval část svých pravomocí v prioritní ose 1 Počáteční vzdělávání a 3 Další vzdělávání na **kraje**. Tato implementace bude zajišťována pomocí tzv. **globálních grantů krajů**. Kraje jsou tedy zprostředkujícími subjekty pro tyto globální granty. Jednotlivé kraje

³⁹ Dokument Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost, str. 112.

nesou odpovědnost především za výběr, monitorování a kontrolu projektů, včetně ověřování žádostí o platby a zajištění odpovídající informovanosti potenciálních příjemců a jejich partnerů o možnostech financování z příslušných oblastí podpory OP VK a za jeho propagaci. Příjemce tedy komunikuje pouze s krajem.[15]

Schéma č. 6.10: Orgány řízení a implementace OP VK

Zdroj: vlastní provedení

5.2 Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Regionální operační program NUTS II Severovýchod patří mezi regionální operační programy v cíli Konvergence. Je **financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj**, ze kterého jsou finanční prostředky poskytovány na **investiční dotace**. Pro tento operační program vyčlenila EU 656,46 mil. eur, tedy zhruba 18,51 mld. korun českých. Při nutném zapojení českých veřejných zdrojů má tato částka vzrůst o dalších 115,85 mil. euro. Řídícím orgánem tohoto operačního programu je Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod. V rámci ROP NUTS II SV je vymezeno pět prioritních os, které rozdělují operační program na logické celky. Tyto logické celky je potřebné dále konkretizovat

⁴⁰ Povinnosti MŠMT jako řídicího orgánu jsou podrobně popsány v příloze č. 2.

prostřednictvím oblastí podpory sloužící k určení typu projektů. Oblast podpory v podstatě striktně určuje, jaké projekty mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. Celý tento proces je zachycen již ve schématu č. 4.4 nazvaným Postavení operačních programů v soustavě strategických dokumentů. Prioritní osy tohoto operačního programu jsou obsahem následující tabulky, kde je uvedeno i množství vymezených finančních prostředků. [8]

Pod tímto odstavcem se nachází tabulka zachycující jednotlivé prioritní osy Regionálního operačního programu Severovýchod a finanční prostředky jim určené. Z této tabulky je patrné, že nejvyšší finanční zdroje jsou vymezeny pro rozvoj dopravní infrastruktury, a to 242,9 mil. eur. Tato finanční částka činí celých 37 % veškerých zdrojů determinovaných pro tento operační program. Druhé místo zaujímá prioritní osa č. 2: Rozvoj měst a venkovských oblastí, pro kterou může být vyčerpáno až 223,2 mil. euro. Následuje cestovní ruch a již méně významné prioritní osy jako rozvoj podnikatelského prostředí a technická pomoc, kterým nepřísluší ani 5 % celkových finančních prostředků vymezených na Regionální operační program Severovýchod.

Tabulka č. 5.7: Vymezení finančních prostředků pro prioritní osy ROP NUTS II SV

Prioritní osa	Výše finančních prostředků (v mil. €)	Podíl na celkových financích ROP SV⁴¹ (v %)
Rozvoj dopravní infrastruktury	242,9	37
Rozvoj měst a venkovských oblastí	223,2	34
Cestovní ruch	144,4	22
Rozvoj podnikatelského prostředí	26,3	4
Technická pomoc	19,7	3

Zdroj: [8, vlastní provedení]

Prioritní osa Rozvoj městských a venkovských oblastí je součástí Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, který sdružuje Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj. Tato prioritní osa si klade za cíl reagovat na zvětšující se rozdíly mezi městy a venkovskými oblastmi. Zásahy do rozvoje měst a venkovských oblastí se v budoucnu projeví multiplikačním efektem, který bude mít za následek zejména zvýšení

⁴¹ ROP SV je zkratka pro Regionální operační program Severovýchod.

kvality života v regionu, ve zdravé a vzdělané pracovní síle, a tedy i ve zvýšení atraktivity a konkurenceschopnosti celého regionu. V rámci této prioritní osy byly vymezeny tři oblasti podpory: **Rozvoj regionálních center, Rozvoj měst a Rozvoj venkova**. Pro rozsáhlejší rekonstrukci prostor zapojených škol by připadala v úvahu oblast podpory Rozvoj měst či Rozvoj venkova. Obě uvedené oblasti podpory mají mnoho společných bodů, ovšem základním rozdílem je minimální počet obyvatel obce. U oblasti podpory 2.2: Rozvoj měst mohou být projekty fyzicky realizovány na území obce s více než pěti tisíci obyvateli. Zatímco v případě rozvoje venkova je požadováno minimálně pět set až pět tisíc obyvatel. Ovšem platí, že kraje a kraji zřizované organizace mohou realizovat projekty i s méně než pěti sty obyvateli. Tedy již v tomto bodě si musí žadatel pečlivě promyslet, jakou formu spolupráce se školními knihovnami zvolí, případně, zda žádost podají školy samy. Z názvu projektu je zřejmé, že se bude jeho realizace týkat jak školních knihoven v obcích s více než pěti tisíci obyvatel, tak školních knihoven v malých obcích. Úkolem bude zjistit, zda převažují školní knihovny nacházející se ve větších či menších obcích. Dle jejich počtu potom žadatel o finanční prostředky ve své žádosti uvede, pod jakou oblast podpory navrhovaný projekt spadá. [11]

Na základě cílů Národního strategického referenčního rámce byl definován následující globální cíl ROP NUTS II SV:

„Zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede k zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje EU.“⁴²

Specifický cíl, který je výchozí pro daný projekt, zní:

„Zlepšit kvalitu života a veřejných služeb pro obyvatelstvo s důrazem na snižování regionálních disparit.“

Kompletní informace jsou obsaženy v Příručce pro žadatele a příjemce ROP SV⁴³.

⁴² Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007 – 2013, Prováděcí dokument, str. 18.

⁴³ Příručka je k nalezení na internetových stránkách: <http://rada-severovychod.cz>.

6. EMPIRICKÁ ANALÝZA FINANCOVÁNÍ KVKL

A JEJÍ MOŽNOSTI VYUŽITÍ GRANTOVÉHO FINANCOVÁNÍ⁴⁴

Hlavním cílem praktické části mé diplomové práce je určení možností grantového financování z fondů EU pro Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci a jejího projektového záměru. Knihovna se do čerpání ze zdrojů unie naposledy zapojila v roce 2001, kdy získala prostředky v rámci projektu Phare CBC na výstavbu nové budovy. Z fondů EU knihovna nečerpá z prostého důvodu, každý navržený projekt musí být dosti významný, aby se jednalo o minimálně statisícové až několikamilionové částky. A pro takto nákladné projekty neměla knihovna dosud naplnění. Každoročně jsou čerpány tisícové, desetitisícové, ojediněle statisícové částky z dotačních programů Ministerstva kultury ČR, města Liberce, Libereckého kraje či různorodých nadací, které stačí plně vyhovět finančním požadavkům knihovny. V posledních letech ovšem KVKL zaregistrovala špatný stav školních knihoven, které jsou z velké části dosti zanedbané a také nevyužívané. Rozhodla se proto, že se pokusí na základě partnerství v rámci projektu získat školní knihovny do své „péče“ a požádat o grant v rámci fondů EU na období 2007 – 2013. Toto rozhodnutí mohla KVKL učinit z pozice krajské knihovny. Díky tomuto statusu plní knihovna mnoho povinností a má možnost starat se o celkové dění kultury a vzdělání v Libereckém kraji.

6.1 Náplň regionální funkce KVKL

Krajská vědecká knihovna v Liberci se na základě zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů a dle rozhodnutí č. 10 468/2001 vydaného Ministerstvem kultury ČR stala státní příspěvkovou organizací Libereckého kraje. Do roku 2000 bylo zřizovatelem KVKL Ministerstvo kultury ČR, dnes je jím Liberecký kraj. Dále je Krajská vědecká knihovna v Liberci dle zákona č. 257/2001 Sb. pověřena výkonem regionálních funkcí a zodpovědností za úroveň knihovnických a informačních služeb poskytovaných základním knihovnám na Liberecku.

⁴⁴Slovní spojení „grantové financování“ je v této diplomové práci pojato ve smyslu financování z fondů EU.

KVKL je významným informačním, vzdělávacím, kulturním a setkávacím centrem a působí ve městě a regionu jako:

- krajská vědecká knihovna s tematicky univerzálním fondem dokumentů se zaměřením na sklo a textil,
- městská veřejná knihovna s volně přístupným knihovním fondem krásné a populárně naučné literatury pro uživatele všech věkových kategorií,
- regionální knihovna nabízející dokumenty a informace z historie i současnosti regionu,
- informační centrum poskytující bibliografické, faktografické a referenční informace,
- přístupové místo k celé řadě informací a databází dostupných prostřednictvím sítě internet.

Podrobný popis postavení a funkce krajské knihovny byl již velice obsáhle popsán v kapitole č. 2.3: Umístění krajské knihovny v systému knihoven. V následujícím textu se pokusím jen o přehledné shrnutí činností krajské knihovny.

KVKL plní regionální funkce⁴⁵ a koordinuje jejich plnění prostřednictvím vybraných základních knihoven v kraji. Regionální funkce jsou odborné knihovnické činnosti, v jejichž rámci poskytuje krajská knihovna a jí pověřené knihovny základním knihovnám v kraji následující služby:

- poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů,
- statistika knihovnických činností,
- vzdělávání knihovníků, semináře a porady,
- tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce,
- pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů,
- nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce,
- servis automatizovaného knihovního systému.

Vybrané základní knihovny v Libereckém kraji, jejichž prostřednictvím plní KVKL svou

⁴⁵ Regionální funkce je obsahem Metodického pokynu MK ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR.

regionální funkci, jsou Městská knihovna v České Lípě pro oblast Českolipska, Městská knihovna v Jablonci nad Nisou pro oblast Jablonecka, Městská knihovna v Semilech pro oblast Semilská a KVKL – oddělení regionálního knihovnictví pro oblast Liberecka. Následující tabulka znázorňuje přehled knihoven v Libereckém kraji k 31. prosinci 2006. V tabulce je Liberecký kraj rozdělen do čtyř regionů, ve kterých se nacházejí knihovny pověřené, profesionální a neprofesionální. Pověřená knihovna plní s krajskou knihovnou regionální funkci na základě uzavřené smlouvy. Profesionální knihovna je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně, zatímco u neprofesionální knihovny je pracovní úvazek knihovníka do 15 hodin týdně. Z tabulky je patrné, že pověřená knihovna je v každém regionu pouze jedna. Profesionálních knihoven je celkem 33, přičemž nejvíce jich najdeme v regionu Liberec. Nejvíce je v jednotlivých regionech knihoven neprofesionálních, tedy takových, které jsou k dispozici maximálně 15 hodin týdně. Celkem je v Libereckém kraji 185 neprofesionálních knihoven. [16]

Tabulka č. 6.8: Přehled knihoven spadajících pod KVKL v Libereckém kraji

k 31. 12. 2006

Region	Pověřené knihovny	Ostatní profesionální knihovny	Neprofesionální knihovny	Celkem knihoven
Semily	1	8	62	71
Liberec	1 krajská	11	55	67
Česká Lípa	1	7	39	47
Jablonec nad Nisou	1	7	29	37
Celkem	4	33	185	222

Zdroj: [16, vlastní provedení]

Jak již bylo zmíněno v předcházejícím textu, do kompetence KVKL v současné době školní knihovny, kterých by se projekt týkal, nespádají. Ale právě za účelem pomoci a revitalizace školních knihoven, které se zpravidla nacházejí v dosti zuboženém stavu a nejsou téměř využívány, chce KVKL získat grant z fondů EU. Školní knihovny spadají do pole působnosti jednotlivých škol. Zřizovatelem školy může být Liberecký kraj, obec, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy či církve. Výčet uvedených zřizovatelů

uzavírají školy soukromé. Projekt je zaměřen na školní knihovny, které spadají do působnosti obce či Libereckého kraje. Obce jsou zřizovatelem základních škol, zatímco Liberecký kraj zřizuje střední a speciální školy. Z této skutečnosti plyne, že školní knihovny nejsou součástí systému veřejných knihoven. Prvotním úkolem KVKL k vytvoření projektu tedy je, zkontaktovat školních knihovny, zjistit jejich zájem a potřeby, navrhnout potřebnou formu spolupráce, a následně společně vypracovat a realizovat cílený projekt.

6.2 Postup navržení a vypracování projektu

Název projektu:

„Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji.“

V teoretické části jsem již uvedla, že zamýšlený projekt týkající se podpory informačních center ve školách zahrnuje především inovaci technického vybavení, pořízení potřebných knižních titulů, vzdělávání zodpovědných osob (knihovníků), které by se o vybrané revitalizované knihovny starali a byli by schopni provádět potřebnou komunikaci s KVKL dle jejích představ. Projekt ovšem také může narazit na případnou nezbytnou rekonstrukci prostor v jednotlivých školách. Pro vytvoření informačního centra nemusí mít každá zúčastněná základní škola vhodné prostory. V praktické části práce se ovšem zaměřím zejména na zřízení tzv. informačních center a všeho, co k nim patří. A to z toho důvodu, že toto je pro KVKL a Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu prioritní cíl, kterého chtějí dosáhnout. Jak jsem již zmínila, v praxi se jedná o dva zcela odlišné projekty. Má práce se tedy bude v praktické orientovat především na neinvestiční projekt v rámci **OP Vzdelávání pro konkurenceschopnost**, který je dotován z Evropského sociálního fondu. Oproti tomu investiční projekty, tedy projekty týkající se rozsáhlejších rekonstrukcí, jsou financovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj a spadají do ROP.

KVKL se rozhodla probudit opět k životu školní knihovny v Libereckém kraji, které jsou

často velice zanedbané a nepoužívané. KVKL chce v těchto knihovnách zajišťovat regionální funkci, jejíž náplň je uvedena v předcházející kapitole. Již žáci základních škol by měli mít možnost využívat dostatečné nabídky literárních publikací, ze kterých by čerpali v příjemném prostředí. Právě prvním krokům za vzděláním je důležité věnovat dostatečnou pozornost. Se vzdělávacím prostředím je v dnešní době také spojován svět techniky, proto se KVKL nezdráhala zařadit do svého projektu také finanční prostředky nutné na pořízení moderní výpočetní techniky, která ovšem nebude sloužit je k účelům výuky na základní škole, ale bude mít mnohem širší využití také pro širokou veřejnost. Žijeme v době, kdy právě vzdělání přináší nejen jednotlivci, ale celé zemi nepostradatelnou konkurenceschopnost ve vysoce ostrém konkurenčním boji na všech světových trzích.

6.2.1 Zmapování současné situace

Prvním krokem, který je nutný pro vypracování projektu a pro nasměrování projektu správným směrem, je spojit se s vybranými školními knihovnami, udělat podrobný průzkum o tom, v jakém stavu se jednotlivé školní knihovny nacházejí a zjistit, zda mají o pomoc KVKL vůbec zájem. Následuje další dotazníkové šetření, které se zaměří na to, jakou představu o náplni projektu mají přímo zástupci jednotlivých základních a středních škol. Z výsledků těchto průzkumů je možné začít tvořit konkrétní záměr a cíle projektu.

Následující tabulka uvádí počet základních a středních škol v Libereckém kraji, které hodlá KVKL oslovit. Celkový počet středních a základních škol je 255, z čehož 205 škol tvoří školy základní, které jsou zřizované příslušnými obcemi. Liberecký kraj zřizuje střední školy, kterých se v dané oblasti nachází 26, gymnázia, jejichž zastoupení je v počtu 11, a speciální základní školy s počtem 11.

Tabulka 6.9: Přehled základních a středních škol v Libereckém kraji k 22. 1. 2008

Zřizovatel	Typ školy	Počet škol
Obec	základní škola	205
Liberecký kraj	střední škola	26
	gymnázium	11
	speciální základní škola	13
Celkem		255

Zdroj: [16, vlastní provedení]

Z uvedených údajů je zřejmé a pochopitelné, že z celkového počtu 255 škol v Libereckém kraji v drtivé většině převažují školy základní, které jsou zřizovány jednotlivými obcemi. Jejich celkový počet je 205, což tvoří celých osmdesát procent. Je také logické, že klasické základní školy mají zcela jinou výchozí situaci a požadavky než střední školy či gymnázia. V jednom projektu by byly jen těžko slučitelné požadavky a nároky základních škol s potřebami škol středních či s potřebami gymnázií. Již v této fázi je tedy nutné zamyslet se, zda je v praxi reálné zahrnout požadavky obecných základních škol a středních škol do jednoho projektu. Dle názoru odborníků pohybujících se v oblasti podávání žádostí o získání prostředků z evropských fondů je radno vytvořit dva zcela oddělené projekty, a podat tudíž dvě žádosti. A jelikož je obecných základních škol, které jsou zřizovány jednotlivými obcemi převážná většina, a jejich knihovny jsou také prioritou pro Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu, rozhodla jsem se zaměřit svou práci právě na ně. [17]

Jelikož je KVKL teprve v úplném začátku projektu. V současné době probíhá teprve průzkum o stavu knihoven v jednotlivých základních a středních školách. Rozhodla jsem se proto pojmout mou práci jako jakýsi návod, dle kterého by měla knihovna postupovat,

6.2.2 Vhodná forma spolupráce mezi KVKL a školními knihovnami

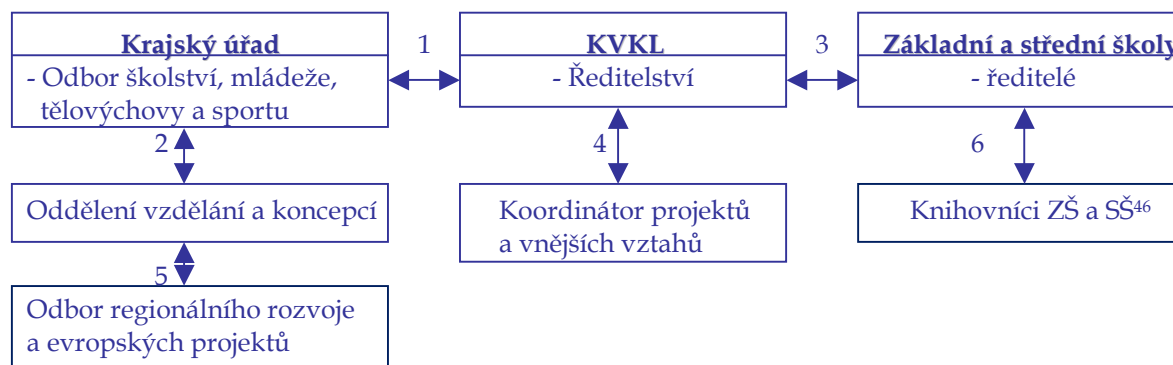
Jak již několikrát uvedla v předcházejícím textu, KVKL ovšem i přes svou regionální funkci v kraji nemá školní knihovny ve svém poli působnosti, nejsou tedy zatím součástí systému veřejných knihoven. Nezbytnou povinností před začátkem vypracovávání projektu je navrhnout a zrealizovat formu spolupráce, která by vyhovovala oběma stranám. Konečným uživatelem prostředků z OP VK jsou zúčastněné základní školy, ovšem hlavní otázka, kterou je nutné zodpovědět, zní, kdo bude figurovat v pozici žadatele a příjemce grantu.

Prvotní návrh, se kterým kalkulovala KVKL, byl založen na představě, že žadatelem o zmíněný grant z prostředků OP VK bude Liberecký kraj, a to z postavení jejího zřizovatele. KVKL by byla pouze jakýmsi partnerem, jenž by zaštiťoval odbornost a potřebnou spolupráci. V praxi ovšem tento záměr nelze zrealizovat, jelikož kraj, jako zprostředkující subjekt, který v rámci OP VK rozhoduje o alokaci určených prostředků, nemůže žádat sám sebe o přidělení vymezených financí. Další možností je, že by žadatelem byly samotné základní školy, které by na základě partnerství podaly žádost o získání prostředků z ESF. Otázkou ovšem je, kdo by se stal koordinátorem zamýšleného projektu. Subjekt zastávající koordinátorskou funkci je v takto rozsáhlém projektu bezesporu nezbytný. Je jen těžko představitelné, že by byly všechny zúčastněné základní školy schopny komunikovat navzájem. Další problém by vznikl již při přípravě projektu, při které je nezbytné účast odborníků zkušených v oblasti strukturálních fondů. Z uvedených faktů mi jasně vyplývá, že ponechat status žadatele na zapojených základních školách není šťastným řešením. Poslední možností, která se jeví jako nejprijatelnější, je pověřit KVKL, aby figurovala v projektu jako žadatel. Veškerá spolupráce mezi KVKL a zúčastněnými základními školami by fungovala na principu partnerství a KVKL by zřídila tým odborníků, jejichž úkolem a náplní práce by bylo starat se a realizovat veškeré projekty spojené s KVKL. Přenechat podání žádosti na KVKL má také další a neméně důležité opodstatnění. Jelikož KVKL chce v revitalizovaných školních knihovnách plnit regionální funkci, o které se podrobně zmiňuji v kapitole 5.1 Náplň regionální funkce KVKL na straně 48, měla by být jistě do projektu svázána hlubší vazbou než pouze jako prvotně zmíněný odborný garant. Nemohu také opomenout fakt, že doba udržitelnosti projektu v rámci OP VK je pět let, je tedy nezbytné, aby měl projekt vytýčen subjekt, který ponese odpovědnost. A tímto subjektem je právě žadatel, tedy KVKL.

Po několika schůzkách, které jsem absolvovala v uvedených institucích, jsem se rozhodla vytvořit schéma, nazvané Současná komunikace zúčastněných subjektů. Na tomto schématu bych ráda ukázala, jak jednoduše může vzniknout komunikační šum, který je způsoben především nedostatečnou komunikací mezi jednotlivými institucemi a který zapříčiňuje zejména odlišné představy o cílech a záměrech projektu mezi laiky a odborníky.

Prvotní impuls k vytvoření a realizaci projektu týkající se pomoci a revitalizace školních knihoven se zrodil v Ústavu pro informace ve vzdělání, který zpracovává statistické údaje týkající se vzdělávání v ČR. V tomto ústavu začali pracovníci postrádat informace spojené se stavem či počtem školních knihoven. Po prodiskutování tohoto zjištění s **Odborem školství, mládeže a tělovýchovy** na Krajském úřadě Libereckého kraje se Kraj rozhodl změnit současnou situaci, tedy zmapovat a zrevitalizovat školní knihovny. Nejpovolanější institucí v oblasti knihovnictví je v Libereckém kraji samozřejmě **KVKL**, která se do plánovaného projektu nezdráhala zapojit. Začala tedy jednání o konkrétních představách a cílech mezi KVKL a OŠMTS. KVKL následně provedla dotazníkové šetření, které se orientuje na zmapování současné situace ohledně školních knihoven na základních a středních školách v Libereckém kraji. KVKL tedy v projektu počítá jak se základními, tak se středními školami včetně gymnázií. Jelikož ovšem v KVKL prozatím není odborník na programovací období 2007 – 2013, dokonce ani osoba, která by se pohybovala v oblastech strukturálních fondů, není v silách KVKL připravovat záměry a cíle dle podmínek vhodného dotačního titulu. OŠMTV má možnost konzultovat své plány ohledně veškerých projektů s odborníky jak z **Oddělení vzdělání a koncepcí**, tak také s **Odborem regionálního rozvoje a evropských projektů**. Na základě těchto možností je Krajský úřad v konkrétní představě o projektu mnohem blíže realitě než KVKL. V organizační struktuře KVKL sice figuruje **Koordinátor projektů a vnějších vztahů**, tento odbor je ale díky současnému nevyužívání fondů EU problematikou strukturálních fondů nedotčen. V neposlední řadě je také při tvorbě žádosti a především při realizace zamýšleného projektu nutné vycházet z potřeb oslovených a zapojených škol a současných „knihovníků“ na těchto školách, které mají v současném komunikačním řetězci poslední slovo.

Schéma č. 6.10: **Současná komunikace zúčastněných subjektů**

- 1 – komunikace o záměrech projektu mezi OŠMTS⁴⁷ a ředitelstvím KVKL,
- 2 – konzultování možností zamýšleného projektu,
- 3 – předložení projektového záměru základním a středním školám,
- 4 – zapojení koordinátora projektů KVKL,
- 5 – konzultace s Odborem regionálního rozvoje a evropských projektů,
- 6 – zjišťování nedostatků a potřeb se školními knihovníky.

Zdroj: vlastní provedení

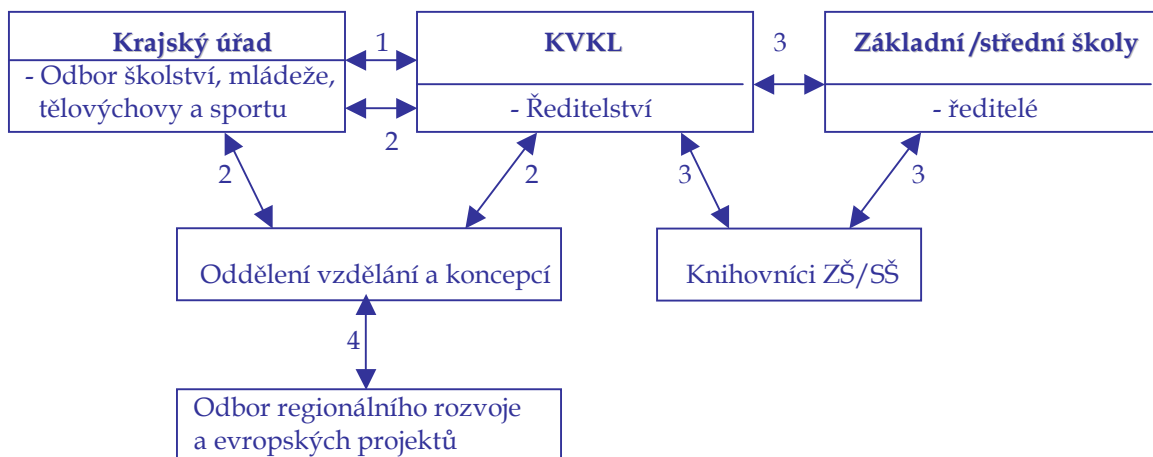
Schéma č. 6.10 tedy nastiňuje situaci, která není zcela ideální ovšem reálná. V následujícím schématu nastíním komunikační tok, který by, dle mého názoru, více vyhovoval. Nejpodstatnější změnou, která podle mého osobního mínění pravděpodobně ne zcela eliminuje, ale jistě minimálně sníží možné zkreslení informací a představ, je uskutečnit počáteční diskusi ohledně zamýšleného projektu ve složení laiků i odborníků na fondy EU. Zcela prvotní debatu je bez pochyby radno ponechat na OŠMTS a KVKL, a to především z důvodu navržení a ujasnění vytýčených cílů mezi specialisty v oblasti školství a knihovnictví. Již na dalších konzultacích by ovšem neměl chybět odborník z oblasti evropských fondů, jehož úkolem je sladit plánované záměry a cíle s dokumenty a podmínkami týkajícími se čerpání evropských peněz. Při dalších jednáních by se také neměli opomenout požadavky a připomínky jednotlivých škol. Jelikož právě pro splnění jejich potřeb je projekt připravován. Po sestavení finální podoby žádosti, na níž by se podíleli odborníci z OŠMTS spolu s Odborem regionálního rozvoje a evropských projektů, bude KVKL jako žadatel nesoucí veškerou zodpovědnost nutně potřebovat vlastní tým odborníků na projekty EU. Tento tým by po dobu realizace, ale také po dobu

⁴⁶ ZŠ je zkratka pro základní školu a SŠ pro střední školu.

⁴⁷ OŠMTS je zkratka pro Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu.

udržitelnosti projektu spravoval všechnu administrativu a účetnictví s projektem spojených.

Schéma č. 6.11: Navrhovaná forma komunikace zúčastněných subjektů

- 1 – komunikace o záměrech projektu mezi OŠMTS a ředitelstvím KVKL,
- 2 – konzultování možností zamýšleného projektu,
- 3 – předložení projektového záměru základním či středním školám,
- 4 – finální podoba žádosti.

Zdroj: vlastní provedení

6.2.3 Příprava projektové žádosti

Teoreticky je průběh podávání a schvalování žádosti o projekt popsán v kapitole č. 4.5.6 nazvané Průběh podávání a schvalování žádosti projektu. Optimální je vypracovat žádost a projekt tzv. „na míru“ podle Příručky pro žadatele a příjemce a také dle podmínek příslušné výzvy. Každá výzva má vymezenou dobu trvání a během této doby může žadatel o finanční prostředky z fondů EU upravit svůj záměr dle požadavků dané výzvy. Je doporučeno tyto úpravy provést, jelikož tak potenciální příjemce podpory získává mnohem vyšší šance na úspěch.

6.2.3.1 Projektový záměr

Na počátku procesu tvorby projektové žádosti je na žadateli identifikovat si projektový záměr. Jedná v podstatě o zodpovězení následujících otázek: co, proč, jak, pro koho.

Projektovým záměrem je podpora informačních center v jednotlivých školních knihovnách základních škol Libereckého kraje. Pod pojmem informační centrum si lze představit nejen svazky potřebných učebnic a literatury, ale také volně přístupnou výpočetní techniku s připojením k internetu. Hlavním důvodem, proč se KVKL a OMŠTS pro tento projekt rozhodla je fakt, že školní knihovny jsou často velice zanedbané a nevyužívané. Příčinou je pochopitelně nedostatek peněz, kterých se základním školám z rozpočtu obcí nedostává. Jediný zdroj, který přichází v tomto záměru v úvahu, jsou prostředky z fondů EU. V programovacím období 2007 – 2013 je podpora informačních center ve školách přímo jednou z podporované aktivity. Je proto nejvyšší čas, pokusit se tyto volné peněžní prostředky získat. Na základě dotazníkového šetření zmapuje KVKL současný stav školních knihoven v Libereckém kraji a pomocí odborníků vytvoří kompletní projekt pokrývající jak potřeby KVKL, tak rozdílné požadavky školních knihoven. Cílovými skupinami, pro které je daný záměr uskutečňován, jsou v první řadě žáci daných základních škol, dále také kantoři a široká veřejnost z blízkého okolí, jenž se nebude zdráhat využít možností, které bude informační centrum nabízet. Na přípravě plánovaného projektu podílí KVKL, základní školy v Libereckém kraji a v neposlední řadě OŠMTS spadající do úřadu Libereckého kraje, který jako zřizovatel KVKL hraje v daném projektu nemalou roli.

6.2.3.2 Výběr vhodné prioritní osy a oblasti podpory

Při tvorbě projektu je nevyhnutelné tzv. „napasovat“ svůj záměr a své cíle na cíle určené daným operačním programem. Legislativa ČR vytvořila nejpočetnější skupiny operačních programů z celé EU. Operační programy, prioritní osy i oblasti podpory mají tak široký dosah, že je v podstatě možné, zapojit se s téměř každým projektem. Konečné úpravy pro předložení žádosti je jen nutné „doladit“ dle dané příručky pro žadatele, jež je speciálně sepsána pro určitý operační program.

Prvním návodem, dle kterého je možné postupovat při zařazení projektu, může být ujasnění, zda daný projekt spadá mezi akce investiční či neinvestiční. Jak jsem již několikrát uvedla, investiční projekty jsou dotovány z ERDF, zatímco projekty neinvestiční z ESF. Druhým krokem je vymezení, zda se jedná o tematický či regionální operační program. Dle názvu je téměř okamžitě zřejmé, do jakého operačního programu svůj projekt zařadit. Při určení prioritní osy může ovšem, podle mého názoru, vzniknout problém, jelikož prioritních os je v každém operačním programu několik a některé se jen nepatrně liší. Velikou výhodou pro každého potencionálního žadatele je, že se v rámci každého operačního programu může obrátit na povolané osoby s jakýmkoliv dotazem či problémem. Z mých zkušeností vyplývá, že se jedná o osoby zcela na svém místě. Důležitou poznámkou je, že projektová žádost se smí týkat pouze jedné prioritní osy daného operačního programu. Např. projekt Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji, díky němuž vzniknou na základních školách informační centra, spadá pod prioritní osu č. 1: Počáteční vzdělávání. Ale díky skutečnosti, se kterou KVKL počítá, tedy že knihovny budou sloužit i široké veřejnosti v dané obci, by se mohlo jednat i o prioritní osu č. 3: Další vzdělávání. Také v dalším stupni zařazení je u některých operačních programů a prioritních os možné, že se objeví nejasnosti o zcela jednoznačné oblasti podpory. Např. v případě zmíněného projektu může mít plánovaná aktivita, tedy vytvoření informačních center, dopad nejen na oblast podpory č. 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělání, ale také na oblast podpory č. 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a v neposlední řadě na oblast podpory č. 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení. Ovšem je nutné zaměřit se vždy pouze na jednu oblast podpory, jelikož jen tak získává předložená žádost konkrétní podobu o cílové skupině a svém záměru.

Tabulka č. 6.10: **Zařazení projektu a vymezení cíle v rámci OP VK**

Zařazení	Vymezení cíle
Prioritní osa č. 1: Počáteční vzdělávání ⁴⁸	Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů garantujících uplatnitelnost na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání.
Oblast podpory č. 1.1: Zvyšování kvality ve vzdělání	Podpora je určena mimo jiné na oblasti rozvoje tvořivosti, řešení problémů, vyhledávání a práce s informacemi, využívání nových technologií ve vzdělání.
Podporovaná aktivita: Podpora informačních center ve školách, včetně marketingové podpory	„Aktivita je zaměřena na vznik informačních center na základních a středních školách. Dosavadní stav se vyznačuje nedostatečnou provázaností stávajících aktivit, jako jsou školní knihovny, volně přístupné stanice výpočetní techniky s připojením k internetu, klubové místnosti, kartotéky nosičů multimediálních výukových programů, ale i dalších informačních zdrojů. Vytváření informačních center bude směřovat k vytvoření systémového propojení těchto aktivit, včetně vytváření vhodného prostorového zázemí a uspořádání pro žáky, v nichž mohou nalézat další informace pro výuku a vhodně a efektivně kombinovat jednotlivé informační zdroje. Takto koncipovaná informační centra nebudou pouze možností pro trávení přestávek ve vyučování, ale povedou k posilování samostatné tvůrčí práce, případně týmové spolupráce při plnění projektových úkolů. Grantové projekty se zaměří na vytvoření koncepce fungování těchto center, jejich zavádění do praxe včetně zajištění materiálního vybavení (encyklopedie, multimediální výukové programy, databáze atd.) a metodickou a marketingovou podporu jejich fungování.“ ⁴⁹

Zdroj: [15, vlastní provedení]

Zařazení projektu včetně deskripce jednotlivých stupňů zařazení jsou vytvořeny na základě prováděcího dokumentu OP VK.

Dle konkrétního zařazení projektu je možné přiřadit zúčastněným subjektům jejich role včetně náplně činnosti. Jak jsem již uvedla na v kap. č. 6.2.2 nazvané Vhodná forma spolupráce mezi KVKL a školními knihovnami, velice diskutovanou otázkou byl subjekt žadatele, kdy KVKL počítala s faktem, že žadatelem bude Liberecký kraj, který ovšem nemůže sám sebe z funkce zprostředkovatelského subjektu žádat o poskytnutí vymezených finančních prostředků. Jednalo by se o netransparentní postup, který by

⁴⁸ Počáteční vzdělávání je v Prováděcím dokumentu OP VK vnímáno základní a střední školství.

⁴⁹ Rámcová podoba implementace OP VK v Libereckém kraji.

neodpovídal požadavkům OP VK.

Tabulka na následující straně nabízí přehled všech subjektů zúčastněných na projektu včetně detailního popisu jejich náplně činnosti a přínosů z projektu. Vymezila jsem sedm forem účasti na projektu. Základní postavení nese v celém OP VK **poskytovatel** finančních prostředků, což je v tomto případě Liberecký kraj. Jeho náplň činnosti i přínosy jsou zevrubně popsány v tabulce. Následuje status **žadatele**, který je v rámci projektu Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji shodný s postavením **příjemce**. Žadatelem a příjemcem v jedné osobě je KVKL. Žadateli oprávněnými překládat návrhy projektů mohou být právnické osoby se sídlem na území ČR. Nejrozumnější formou spolupráce v tomto projektu je Smlouva o partnerství, přičemž **partnery** KVKL jsou zúčastněné základní školy. Partnerem v grantových projektech mohou být pouze právnické osoby se sídlem v ČR. Problematika partnerství je podrobně popsány v kapitole č. 4.1 Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost. Základní školy, ve kterých budou informační centra vybudována, jsou zároveň **konečnými uživateli** daného projektu. Zbývá pouze vytýčit **cílové skupiny**, na které je zamýšlený projekt orientován. V první řadě se jedná o žáky základních škol, kterým se díky nově vybudovaných informačních center otevrou nové dveře na cestě za vzděláním. Druhou tzv. cílovou skupinou jsou pracovníci škol a školských zařízení, kterých se realizace projektu dotkne především v podobě nových možností, jak získávat informace, ale také v podobě dokonalé spolupráce s ostatními zapojenými základními školami v oblasti informací.

Tabulka č. 6.11 : Seznam subjektů podílejících se na globálním grantu, jejich náplň činnosti a přínosy projektu pro daný subjekt

Forma účasti na projektu	Subjekt	Náplň činnosti	Přínos projektu
Poskytovatel	Liberecký kraj	<ul style="list-style-type: none"> uzavření smlouvy o financování s žadatelem schvalování a kontrola žádosti o proplacení finančních prostředků 	<ul style="list-style-type: none"> vznik nových informačních center ve školních knihovnách v Libereckém kraji
Žadatel = příjemce	KVKL	<ul style="list-style-type: none"> koordinuje a monitoruje celý projekt včetně činností realizovaných u partnerů zpracovává závěrečné zprávy zodpovídá za finanční řízení projektu zajišťuje odbornost včetně proškolení knihovníků 	<ul style="list-style-type: none"> širší rozsah působnosti forma nové spolupráce se základními školami vyšší počet odborných knihovníků
Partner = konečný uživatel	základní školy	<ul style="list-style-type: none"> společná příprava a realizace projektu – navržení potřebného rozsahu vybavení dle potřeb žáků a škol poskytnutí odpovídajícího materiálního vybavení zajištění provozu informačního centra výběr knihovníka pro přeškolení 	<ul style="list-style-type: none"> vznik informačního centra s možností širokého využití – nová místnost pro výuku, inovace materiálního technického vybavení, nový přístup k informacím, kvalifikace pracovníků propojení s odbornou institucí v rámci knihovnictví
Primární cílová skupina	žáci škol a školních zařízení	<ul style="list-style-type: none"> vysoká míra účasti na projektu, přičemž rozhodujícím faktorem pro aktivní participaci je smysluplnost, otevřenost a atraktivita aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj kompetencí, dovedností a znalostí díky pořízení nových knih a informačních technologií
Sekundární cílová skupina	pracovníci škol a školských zařízení	<ul style="list-style-type: none"> aktivní nositelé plánovaných aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> zapojení do vytváření a inovace školních vzdělávacích programů posílení týmové spolupráce mezi jednotlivými pracovníky škol profesní rozvoj pracovníků škol za účelem zkvalitnění vzdělávání

Zdroj: [15, vlastní provedení]

6.3 Financování projektu KVKL

Teoretický průběh financování projektů je obsažen v kapitole č. 4.5.7 nazvané Tok peněžních prostředků z fondů EU k realizátorovi projektu. Zde je uvedeno, že jediným Platebním a certifikačním orgánem pro realizaci pomoci ze strukturálních fondů je Ministerstvo financí ČR, a to přímo odbor Národní fond. Zabezpečením činnosti Finančního útvaru v rámci OP VK byl ministrem školství určen Odbor hlavního účetního a metodiky účetnictví MŠMT. V rámci implementace OP VK tvoří Finanční útvar spojující článek mezi řídicím orgánem, tedy MŠMT, a Platebním a certifikačním orgánem. Další důležitou informací je, že míra financování OP VK z Evropského sociálního fondu dosahuje 85 % z celkových veřejných výdajů a zbylých 15 % prostředků je hrazeno z národních veřejných zdrojů. „V této oblasti je možné v rámci každého podpořeného projektu financovat aktivity, jež svou povahou spadají do ERDF. Výše celkových způsobilých výdajů projektu, tzv. křížové financování, je upřesněna výzvou. Výše dotace je vždy propočítána k celkovým způsobilým výdajům projektů.“⁵⁰ [14]

V této kapitole je na místě ujasnit několik základních pojmů týkajících se financování projektu. Jak jsem již uvedla v předcházejícím odstavci, výše dotace je vždy propočítána k celkovým způsobilým výdajům projektu. Z této věty vyplývá, že projekt může obsahovat několik druhů výdajů:

- **Způsobilé výdaje** – mohou být hrazeny z veřejných prostředků a jsou stanoveny podmínkami programu a jejich specifikace může být dána v rámci výzvy.
- **Nezpůsobilé výdaje** – nelze hradit z veřejných prostředků, jsou hrazeny žadatelem, resp. partnerem vždy ze svých prostředků.
- **Celkové výdaje projektu** – tvoří součet všech způsobilých a nezpůsobilých výdajů.

⁵⁰ Prováděcí dokument OP VK, str. 19.

6.3.1 Podmínky financování GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK

Podle Prováděcího dokumentu OP VK je maximální délka trvání projektu překládaného prostřednictvím globálního grantu tři roky. Minimální objem finančních prostředků je stanoven ve výši 400 000,- Kč. Na druhé straně maximální přípustná výše finančních prostředků na grantový projekt je 25 mil Kč. Ovšem dle rámcové podoby implementace globálního grantu s názvem Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji⁵¹ týkající se prioritní osy č. 1 Počáteční vzdělávání a oblasti podpory č. 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání je stanovena maximální přípustná výše podpory na grantový projekt ve výši 10 mil. Kč. Spodní hranice je shodná s Prováděcím dokumentem OP VK.

Následující tabulka vyobrazuje přehled financování globálního grantu nazvaného Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji. Celkové finanční prostředky určené na první prioritní osu a první oblast podpory OP VK jsou Libereckým krajem vymezeny téměř ve výši 172,5 mil. Kč. Přičemž 85 % účast ESF činí 146,6 mil Kč a 15 % spoluúčast národních zdrojů z MŠMT je téměř 25,9 mil. Kč. Z uvedených údajů tedy vyplývá, že KVKL jako žadatel není povinna se na projektu jakkoliv finančně podílet. Celou patnáctiprocentní účast spolufinancování nese na svých bedrech MŠMT.

Tabulka č. 6.12: Přehled financování GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK
na období 2007 – 2013

Veřejné spolufinancování	Výše finančních prostředků (v Kč)	Výše finančních prostředků (v %)
Státní rozpočet - MŠMT	25 871 099,30	15
Strukturální fond - ESF	146 602 895,70	85
Veřejné financování	172 473 995,00	100

Zdroj: [15, vlastní provedení]

V rámci globálního grantu Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji je umožněno financování nákladů z ERDF. Přičemž platí, že **křížové financování** lze využít pouze v řádně zdůvodněných případech a pokud jsou takto financované činnosti nezbytné pro uspokojivou realizaci grantového projektu. Liberecký kraj jako zprostředkující subjekt,

⁵¹ Implementace má pouze rámcovou podobu, a to z toho důvodu, že prozatím nebyla zahájena výzva GG s názvem Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji.

jenž rozhoduje o alokaci vymezených finančních prostředků OP VK, stanovil maximální limit křížového financování pro prioritní osu Počáteční vzdělávání, a to ve výši 9 %. Současně ovšem platí, že jednotlivé grantové projekty v rámci výzvy mohou mít stanoven ve výjimečných případech limit pro křížové financování z ERDF až do výše 25 %.

Křížové financování může být velice podstatné pro základní školy, jež se hodlají partnersky na projekt podílet, ale jejich současné prostory vymezené pro školní knihovnu jsou nevhodné a je nutné provést drobné stavební úpravy.

6.3.2 Rozpočet projektu

„Nedílnou součástí každého projektového záměru je podrobně rozpracovaný rozpočet projektu.“⁵² Plánovanému rozpočtu je skutečně nutné věnovat velikou pozornost, jelikož náklady předpokládané v rozpočtu jsou závazné. A pokud se žadateli nepodaří zakalkulovat do návrhu rozpočtu, který přikládá spolu se žádostí o dotaci, všechny potřebné náklady, nebude mít v budoucnu možnost opravy a bude nucen nově zjištěné výlohy hradit ze svých prostředků. Druhý význam rozpočtu projektu spočívá v jeho hodnocení. V kap. č. 6.4.2 nazvané Způsob výběru projektů v rámci GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK je uvedena tabulka, v níž jsou uvedena jednotlivá kritéria věcného hodnocení předloženého projektu. Nejvýše obodovaným kritériem je kritérium č. 4 nazvané Finanční řízení, jehož jedním ze subkritérií je právě Přiměřenost rozpočtu vzhledem k cílům a obsahu projektu. Základem každého projektu je tedy projektový záměr, který je nutné promyslet do důsledků. Právě podrobný výčet klíčových aktivit projektu vznikajících na základě projektového záměru navede žadatele k vytvoření kompletního rozpočtu.

Klíčové aktivity jsou v podstatě zahrnuty v tab. č.6.13 nazvané Seznam subjektů podílejících se na globálním grantu, jejich náplň činnosti přínosy projektu pro daný subjekt. Shrnutí tyto aktivity přímo, jedná se o:

⁵² Příručka pro žadatele OP VK, str. 47.

- klíčová aktivita č. 1: **Vybavení prostor jednotlivých informačních center** (stoly, židle, dětský čtenářský koutek, regály pro knihy a časopisy, PC, interaktivní tabule, kopírka...)
- klíčová aktivita č. 2: **Zajištění informačních zdrojů** (literární publikace, software, internet,...)
- klíčová aktivita č. 3: **Systém udržitelné komunikace a spolupráce mezi jednotlivými informačními centry a KVKL a informačními centry navzájem** (informační systém, publikace,...)
- klíčová aktivita č. 4: **Vzdělávání pedagogických pracovníků jednotlivých škol**
 - vzdělávání v oblasti ICT,
 - vzdělávání v oblasti práce s informačními zdroji (znalost akvizice a třídění knih)

Jelikož je projekt KVKL v současné době teprve ve fázi průzkumu o zájmu či nezájmu základních škol o vybudování informačních center v prostorách jejich dosavadních školních knihoven, a doposud není známo, kolik škol se hodlá do projektu zapojit, rozhodla jsem se vytvořit obecný rozpočet pro vybudování jednoho informačního centra. Podle zájmu skutečně zapojených škol se tento rozpočet v praxi pouze vynásobí plánovaným počtem informačních center.

6.3.2.1 Položky rozpočtu v grantovém projektu v rámci OP VK

Rozpočet je vlastně kvalifikovaný odhad celkových nákladů projektu. Žadatel je povinen řídit se při jeho tvorbě systémem Benefit 7, kde po své registraci a začlenění do příslušného OP zvolí v Datové oblasti žádost možnost „Rozpočet projektu“. Tento benefitový rozpočet má své položky, jež navedou žadatele na kompletní výčet kalkulovaných nákladů. U některých nákladů jsou stanoveny limity, jejichž výše musí žadatel v rozpočtu dodržovat. Dále platí, že žadatel vyplní pouze ty položky rozpočtu, které jsou pro něj relevantní. Není tudíž povinností vyplnit každou položku. Peněžní prostředky vymezené v rámci jedné položky lze v průběhu realizace „přelévat“ bez omezení. Zjistí-li ovšem žadatel během realizace, že je nutné přesunout peněžní prostředky v rámci jednotlivých položek, musí se i zde držet daného limitu, jež je ve výši

15 %. Z výše uvedeného popisu vyplývá, že pokud se žadateli nedaří vytvořit rozpočet dle podmínek stanovených příručkou, je možné přizpůsobit výdaje v jednotlivých položkách rozpočtu tak, aby se během realizace podařilo pokrýt veškeré náklady a zároveň splnit závazné limity. Jednoduše lze některé náklady v rámci možností nadhodnotit tak, aby je při realizaci projektu bylo možné použít na náklady pevně stanovené limitem. Domnívám se, že se tato strategie nevyhne ani sestavování rozpočtu pro projekt KVKL, jenž si vyžaduje poměrně vysoké náklady spojené s nákupem nového zařízení a vybavení limitované 25% z celkových nákladů projektu. Položky rozpočtu projektu v rámci OP VK jsou následující:

1. Osobní náklady

Osobní výdaje se týkají pracovníků žadatele a jeho projektových partnerů, kteří jsou přímo zapojeni do realizace projektu. Výdaje spadající do této položky musí odpovídat nominálním mzdám a zákonným odvodům na sociální a zdravotní pojištění hrazeným zaměstnavatelem. Žadatel vychází z obvyklé výše výdajů v daném místě a čase. V případě osobních nákladů je doporučeno sestavit si dopředu tým pracovníků, kteří budou mít projekt na starosti. Žadatelem a realizátorem projektu Pomoc a revitalizace školních knihoven v LK je KVKL, jejímž úkolem tudíž bude sestavit tým lidí, kteří dovedou záměr projektu k vydařenému konci. Jelikož je v současnosti zmíněný projekt teprve na začátku své cesty, není doposud známo, s kolika pracovníky KVKL počítá. Domnívám se, že ideální složení pracovníků zabývajících se projektem KVK je v počtu tři. Koordinátorem projektu by byla bezesporu stávající zaměstnankyně KVKL, jejíž náplní práce jsou právě projekty EU. Pravděpodobně by koordinátor svou funkci zastával na poloviční úvazek. Ovšem díky stávající situaci KVKL, kdy se knihovna aktivně do čerpání ze zdrojů EU nezapojuje, bude také nezbytné zařadit do realizačního týmu osobu zkušenou v oblasti realizace projektů. V případě externího experta je předběžně počítáno s pracovním poměrem na základě dohody o pracovní činnosti. Poslední osobou, jež nesmí v týmu chybět, je účetní. Administraci projektu by měla na starosti současná zaměstnankyně účtárny, a to také jen na část úvazku. Osobní náklady jsou z EFS hrazeny pouze po dobu realizace projektu, tedy v délce trvání dvou let. Po dobu udržitelnosti projektu je úkolem nositele zajistit uchování výstupů projektu. Osobní náklady spojené s udržitelností budou tedy plně na KVKL.

Tabulka č. 6.13: Složení realizačního týmu projektu KVKL

Realizační tým	Pracovní náplň	Forma úvazku	Plat/měsíc (v Kč)
Koordinátor projektu	<ul style="list-style-type: none"> • komunikace se ZŠ a LK • zajištění odpovídajícího průběhu realizace podle žádosti o finanční podporu • řešení veškerých nesrovnalostí 	½ úvazek	15 000
Odborný pracovník	<ul style="list-style-type: none"> • úzká spolupráce s koordinátorem projektu • zajištění odborných projektových činností – např. vypracovávání monitorovacích zpráv 	Dohoda o pracovní činnosti	20 000
Účetní – administrace projektu	<ul style="list-style-type: none"> • vedení účetnictví a administrace spojené s projektem 	1/8 úvazku (20 hodin v měsíci)	4 000

Zdroj: vlastní provedení

V osobních nákladech je v systému Benefit 7 dále počítáno s odměnami, sociálním a zdravotním pojištěním a Fondem kulturních a sociálních potřeb, který je KVKL povinna tvořit ze zákona. FKSP⁵³ je tvořen ve výši dvou procent z prostředků určených na platy, tedy včetně odměn. Následující tabulka zachycuje veškeré osobní náklady, se kterými je v projektu nutné počítat. Uvedené platy jsou již uvedeny v tabulce zobrazující složení a náplň práce realizačního týmu. Složení i formu úvazku jsem podrobně diskutovala s odpovědnou osobou z KVKL, která bude v projektu figurovat jako koordinátor. Jak jsem již zmínila, nedílnou součástí osobních nákladů jsou dále zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem. Sociální pojištění je hrazeno ve výši 26 %. Zdravotní pojištění je stanoveno ve výši 9 %. Dále se v osobních nákladech počítá s odměnami a s již uvedeným přidělem do Fondu kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců, a to ve výši 2 % z objemu nákladů na platy.

⁵³ FKSP je zkratka pro Fond kulturních a sociálních potřeb.

Tabulka č. 6.14: **Složení a výše osobních nákladů projektu KVKL (v Kč)**

Osobní náklad	Výše nákladu/ měsíc (v Kč)	Náklady na projekt celkem
Plat - koordinátor	15 000	360 000
Plat - expert	20 000	480 000
Plat - účetní	4 000	96 000
Plánované odměny	5 000	120 000
Sociální pojištění (26%)	11 440	274 560
Zdravotní pojištění (9%)	3 960	95 040
FKSP (2%)	880	21 120
Osobní náklady celkem	60 280	1 446 720

Zdroj: [29, vlastní provedení]

Osobní náklady jsou jednou z položek rozpočtu, jež jsem v současné době schopna určit i bez informace o počtu zúčastněných ZŠ. Nepředpokládám, že by KVKL rozšiřovala či zužovala počet členů realizačního týmu dle počtu vzniklých partnerů. Celkové osobní náklady nezbytné po dobu realizace projektu, jež činí dva roky, jsem tedy vyčíslila v celkové výši Kč 1 446 720,-.

2. Cestovné

Výdaje na pracovní cesty obecně zahrnují jízdní výdaje, výdaje na ubytování, stravné a nutné vedlejší výdeje, jako je např. parkovné, vstupné atd. Tyto výdaje se týkají personálu žadatele a partnerů, kteří jsou přímo zapojeni do realizace projektu. Dále také platí, že náhrady jsou vyplacené za předpokladu, pokud jsou stanoveny s platnou českou legislativou a odpovídají běžným cenám. V případě projektu KVKL, kde bude zapojena minimálně desítka základních škol v pozici partnerů, bude tedy nezbytná neustálá kontrola odpovídající realizace zamýšleného projektu. Pravděpodobně také během realizace a udržitelnosti projektu dojde na plánované konference, jež by mohly být velkým přínosem pro všechny zúčastněné subjekty i pro projekt jako celek. S výdaji na cestovné je tedy radno v projektu KVKL počítat.

Následující tabulka zachycuje přibližné výdaje týkající se cestovného. Jak jsem již uvedla

v předcházejícím odstavci, náklady na cestovné a vše s tím souvající se jistě stanou nedílnou součástí rozpočtu projektu. Jelikož jsem se na základě rady osoby znalé sestavování rozpočtu rozhodla upustit od nezpůsobilých výdajů, mezi které patří např. pořízení osobního vozu, uvedu v rozpočtu náklady spojené s užitím vlastního osobního automobilu zaměstnance k účelu služebních cest. Veškeré cestovní náhrady vyplývají ze Zákona č. 262/2006, zákoníku práce. Základní náhrada za užití osobního silničního motorového vozidla činí Kč 4,10 na jeden ujetý kilometr. Průměrná cena pohonných hmot (benzín 95 oktanů) se pohybuje dle zákona na úrovni Kč 30,90. „Spotřeba pohonných hmot se vypočte aritmetickým průměrem z údajů uvedených ve velkém technickém průkazu vozidla. Pokud zaměstnanec předloží doklad o koupi pohonných hmot, vychází se z aktuální nakupované ceny paliva.“⁵⁴ Budu předpokládat, že zaměstnanec vlastní novější vůz, jeho průměrná spotřeba tedy bude stanovena ve výši 7 litrů na 100 km. KVKL počítá s průměrně pěti služebními cestami v měsíci. U jedné služební jízdy je počítáno s trasou v délce 80 km. Dále jsem do cestovních náhrad zařadila ubytování, jež by mohlo přicházet v úvahu v průměru asi jednou za měsíc. Cena jednoho nocležného je stanovena na Kč 400,-. Nesmím opomenout stravné, jež jsem stanovila dle zákona v podobě nižší hranice. U stravného je počítáno s první variantou, a tedy, že bude jedna pracovní cesta max. v délce 5 – 12 hod. U ostatních náhrad, jako je parkovné, vstupné atd. je počítáno s Kč 50,- za jednu služební cestu. Veškeré vypočtené měsíční náklady jsou dále roznásobeny 24 měsíci, jež představují dvouletou dobu realizace projektu. Celkové náklady spojené se služebními cestami po dobu realizace projektu, dle mého odhadu, mohou dosahovat až uvedených Kč 88 656,-.

⁵⁴ <http://www.mesec.cz/clanky/jedete-na-sluzebni-cestu-spocitejte-si-cestovne/>

Tabulka č. 6.15: **Přehled a výše cestovních náhrad projektu KVKL**

Cestovní náhrady	Počet/ měsíc	Výše nákladu / měsíc (v Kč)	Cestovní náhrady / měsíc (v Kč)	Cestovní náhrady na projekt (v Kč)
Tuzemské služební cesty	5	500,80 *	2 504	60 096
Ubytování	1	400	400	9 600
Stravné	5	58 ⁵⁵	290	6 960
Ostatní – parkovné, vstupné,...	5	100	500	12 000
Celkové cestovní náhrady			3 444	88 656

Zdroj: [29, vlastní provedení]

*Celková výše nákladu vypočítána následovně:

Výpočet nákladu za pohonné hmoty:

spotřeba vozidla je 7 l/100 km → $7 \text{ l} \times 30,90 = 216,3$

$216,3 : 100 = 2,163$ – po zaokrouhlení **2,16 Kč za 1 km**

$80 \times 2,16 = 172,80$ Kč/měsíc

Výpočet náhrady za používání vozidla:

$80 \text{ km} \times 4,10 \text{ Kč} = 328,-$ Kč/měsíc

3. Zařízení a vybavení

Do nákladů patřících mezi zařízení a vybavení lze zařadit pouze běžné náklady projektu. Výdaje na nákup jedné položky nového vybavení či zařízení hmotného majetku nesmí přesáhnout částku Kč 40 000,-. Jedná-li se o nákup nehmotného majetku, zde nesmí výdaje na nákup jedné položky překročit částku Kč 60 000,-. Nákup použitého zboží není doporučováno, a to z toho důvodu, že je zde mnoho omezení. Ovšem také pořízení nového zařízení a vybavení má svá pravidla. Postup při nákupu se řídí zákonem č. 137/2000 Sb., o veřejných zakázkách. Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK definuje také postup při pořizování zboží a služeb. Tento postup se liší dle předpokládané ceny zakázky. Veškeré podrobnosti ohledně postupu při pořizování zboží a služeb v rámci OP VK jsou v příručce k nalezení pod kap. č. 7, na str. 65. Poslední a velice

⁵⁵ Náhrady v podobě stravného se odvíjejí od délky služební cesty. V případě tohoto projektu je počítáno s délkou pracovní cesty vždy od 5 do 12 hodin. Výše jednoho stravného činí tedy Kč 58,-.

podstatnou podmínkou je fakt, že limit pro tyto výdaje v rámci celého rozpočtu je ve výši 25 %.

Z uvedených informací plyne pro KVKL spousta velice striktních omezení, se kterými ovšem, dle mého názoru, bude potřeba svést nemalý boj. Zamyslím-li se důkladně, jaké náklady jsou spojené s vybudováním informačního centra v současných zanedbaných knihovnických prostorách jednotlivých základních škol, zcela jednoznačně se mi na přední místo staví výdaje spojené s nákupem vybavení a zařízení. S překročením stanovených položek u jednotlivých pořizovacích položek jistě problém nebude, jelikož vybavení jako osobní počítač či multifunkční zařízení dnes běžně koupíme za pořizovací cenu nižší, než je uvedených Kč 40 000,-. Obávám se ovšem, že celkové náklady spojené se zařízením a vybavením přesáhnou limitovaných 25 % celkového rozpočtu projektu. Navrhovala bych KVKL při vypracovávání rozpočtu v rámci systému Benefit, aby se nejdříve pokusila důkladně propočítat stanovené limit a aby následně využila možnost tzv. „přelévání“ peněžních prostředků mezi jednotlivými nákladovými položkami.

V následující tabulce jsem vymezila složení zařízení včetně jejich obvyklé ceny pro vybudování jednoho informačního centra. Veškeré uvedené ceny jsem stanovila dle obvyklých cen, které jsou běžně k nalezení na různých internetových stránkách. Navržená výpočetní a jiná technika se pohybuje spíše v průměrných či nižších cenových relacích, a to z toho důvodu, že tento druh zařízení velice brzy morálně zastarává. Nemá tudíž smysl pořizovat do informačního centra špičkovou techniku, jež by jednat nebyla plně využita ke svému účelu, ale také by zcela zbytečně způsobila nárůst nákladů na zařízení a vybavení. Pokusila jsem se vytvořit rozpočet zařízení a vybavení nutného na jedno „průměrné“ informační centrum. V praxi bude dosti možné, že se zapojí ZŠ, jež nebudou vyžadovat veškeré druhy uvedeného vybavení. Ovšem na druhé straně se mohou partnery KVKL stát také ZŠ se skutečně dosti zanedbanými knihovnami, jejichž revitalizaci si vyžádá náklady mnohem vyšší. V městských školách budou pravděpodobně školy vyžadovat vyšší počet počítačů, stolů, židlí atd., než ve školách venkovských. Rozdíly se pravděpodobně budou odvíjet od počtu žáků v jednotlivých ZŠ, ale také od celkové úrovně stávající školní knihovny. Celkové náklady nutné na vybavení jednoho informačního centra jsem vyčíslila na Kč 285 400,-. Upustila jsem od odpisů, které musí odpovídat pouze poměrové části. V potaz se ovšem mohly vzít výdaje na opravy a

údržbu, jež se promítnou v nákladech spojených se službami.

Tabulka č. 6.16: Výdaje na zařízení a vybavení informačního centra

Druh zařízení	Obvyklá cena (v Kč)	Počet ks v IC⁵⁶	Výdaje celkem (v Kč)
Regál na knihy	1 500	15	22 500
Židle	360	20	7 200
Stůl	800	10	8 000
Stůl na PC	1 000	6	6 000
PC sestava	13 000	6	78 000
Multifunkční zařízení – kopírka, scanner, tiskárna, fax, tel.	15 000	1	15 000
Nákup knih	200	200	40 000
Dětská čítárna			9 000
v tom: koberec	1 000	1	1 000
sedací polštář	150	10	1 500
kanape	6 000	1	6 000
Zařízení celkem			185 700

Zdroj: [29, vlastní provedení]

V případě, že by náklady spojené s vybavením informačních center dosahovaly skutečně závratných částek, zbývá možnost křížového financování.

4. Místní kancelář

Pokud se žadatel rozhodne uvést v rozpočtu výdaje na místní kancelář, nesmí opomenout podmínku, že se jedná pouze o výdaje nezbytně spojené s realizací projektu. Jedná se o tzv. režijní výdaje, tedy nájem kanceláře, nákup vody, paliv a energie, internet, údržba a úklid. Další položkou mohou být administrativní výdaje, což je provoz vozidla, spotřební materiál, telefon, fax, poštovné, apod. Také u místní kanceláře je stanoven limit, a to takový, že režijní náklady nesmí překročit 7 % celkových uznatelných nákladů projektu. V případě mého projektu bude místní kancelář v prostorách budovy KVKL. V podstatě

⁵⁶ IC je zkratka pro informační centrum.

ani nepůjde o samostatnou místnost, jelikož dle osobních nákladů budou v rámci projektu zaměstnány tři osoby, z toho dva stávající pracovníci KVKL a jeden externí odborník znalý realizace projektů EU. V úvahu ovšem přicházejí administrativní náklady.

Tabulka s č. 6. 19 zachycuje plánované administrativní náklady, jež zachycují jak měsíční náklady, tak celkové náklady spojené s realizací projektu. Mezi administrativní položky rozpočtu patří náklady na telefon, poštovní, spotřební materiál. Po dobu realizace projektu by bylo jistě přínosné, ne-li nutné, aby koordinátor a externí odborník vlastnily služební mobilní telefon, díky němuž by bylo možné okamžitě řešit problémy a nesrovnalosti s realizací projektu spojené. V tabulce jsem stanovila plánovaný měsíční rozpočet ve výši Kč 400,-. Celkové náklady na telefon po dobu stanovených dvou let jsou tedy ve výši Kč 19 200,- (400 x 2 x 24). V těchto nákladech ovšem není zahrnuta pořizovací cena telefonů. Domnívám se, že postačující by byl aparát v hodnotě přibližně Kč 3 000,-. K celkovým nákladům na telefon je tedy nutné připočítat také Kč 6 000,- **na pořízení dvou mobilních telefonů**. Je možné, že nákup těchto telefonů bude v praxi nutné zahrnout do jiné rozpočtové položky. Pro mé účely ovšem mohu, myslím si, tento zanedbatelný náklad ponechat v administrativních nákladech. Poštovné se může v průměru pohybovat na výši Kč 500,-, měsíční spotřebu administrativního materiálu jsem odhadla na výši Kč 600,-. **Celkové administrativní náklady** tedy činí Kč 51 600,-⁵⁷.

Tabulka č. 6.17: Administrativní náklady na projekt KVKL

Administrativní náklad	Náklad / měsíc (v Kč)	Počet / měsíc	Celkové náklady / měsíc (v Kč)	Celkové náklady na projekt ⁵⁸ (v Kč)
Telefon	400	2	800	19 200
Poštovné, fax	500	1	500	12 000
Spotřební materiál (papíry,...)	600	1	600	14 400
Administrativní náklady celkem			1 200	45 600

Zdroj: [29, vlastní provedení]

⁵⁷ Celkové náklady: 45 600 + 6 000 = 51 600,- Kč

⁵⁸ Celkové náklady jsou počítány na celkovou dobu realizace, tedy po dobu 24 měsíců.

5. Nákup služeb

Při nákupu služeb je opět nutné držet se několika podmínek, aby mohly být uvedené náklady uznatelné. Prvním pravidlem je, že dodání služby musí přispívat k realizaci projektu a vytvářet novou hodnotu. Dále je povinností od částky Kč 100 000,- uzavřít s dodavatelem písemnou smlouvu. V případě, že bude zakázka v hodnotě nad 2 mil. Kč, probíhá postup pro výběr dodavatelů a uzavření smluv s nimi dle zákona o veřejných zakázkách. Výdaje na nákup služeb jsou v podstatě následující: výdaje na publikace /školící materiály / manuály, odborné práce / odborné studie, náklady na konference a kurzy, náklady vyplývající přímo ze smlouvy – šíření informací (publicita), bankovní poplatky za založení a vedení oddělených samostatných účtů, popř. audit (u projektu nad 3 mil. Kč vždy) a služby spojené s administrací smluv (notářské poplatky, znalecké posudky,...). Z výše uvedených výdajů bude v projektu KVKL jistě počítáno s výdaji na školící materiály, díky nimž získají knihovníci v jednotlivých informačních centrech potřebné znalosti a dovednosti. Pro školení knihovníků v jednotlivých informačních centrech bude také nutné využít služeb vzdělávání v oblasti informačních a komunikačních technologií. Díky plánované regionální funkci, kterou hodlá knihovna v centrech poskytovat, bude také nezbytné vzdělávat knihovníky v oblasti knihovnictví vůbec. Knihovníci budou povinováni přivlastnit si veškeré dovednosti a znalosti s touto funkcí související. V rámci fungování a udržitelnosti projektu je také počítáno s vydáním sborníku. Samozřejmost konferencí jsem již zmínila v položce rozpočtu nazvané cestovné. S náklady na konferenci a kurzy je tedy přímo nutné v daném projektu počítat. Dalším nezanedbatelnou nákladovou položkou je publicita, jež je podrobněji popsána v následujícím odstavci. Poslední kalkulovanou službou je doprava. KVKL nedisponuje žádným nákladním automobilem a většina zařízení bude pořizována s nutností přepravy. Limit u nákladů na nákup služeb je ve výši 49 %. Náklady spojené se službami tedy mohou dosahovat téměř poloviny rozpočtu.

Tabulka č. 6.18: Přehled nákupu služeb pro IC

Služba	Náklady na položku (v Kč)	Počet položek na IC	Náklady na IC celkem (v Kč)
Školící materiály, manuály	180	20	3 600
Sborník	250	10	2 500
Konference - občerstvení	400	10	4 000
Odborné služby školitele	800	15	12 000
Doprava	20 000	1	20 000
Údržba a oprava techniky	1 200	17	20 400
Služby celkem			62 500

Zdroj: [29, vlastní provedení]

6. Drobné stavební úpravy

Výdaje na drobné stavební úpravy jsou uznatelné pouze, pokud cena všech dokončených stavebních úprav v jednom zdaňovacím období nepřesáhne v úhrnu Kč 40 000,- na každý jednotlivý majetek. V programovacím období 2007 – 2013 se ovšem nově objevuje pojem křížové financování, kdy je možné použít v rámci stanovených pravidel pro nutné stavební práce prostředky z ERDF, jak jsem již několikrát zmínila. Přestože není doposud průzkum o zúčastněných ZŠ dokončen, jsem si jistá, že drobné stavební úpravy bude nutné do rozpočtu projektu zahrnout. Dle mého odhadu se totiž do projektu zapojí převážně ty ZŠ, jejichž knihovny jsou skutečně velice zanedbané, zpravidla umístěné v malých prostorách, a také ty školy, jež rády využijí i možnost získání nové výpočetní techniky. Pravděpodobně nebude nutné provádět stavební úpravy u všech partnerů, zvolila jsem tedy výši **nákladů na drobné stavební úpravy u jednoho IC Kč 35 000,-**.

7. Přímá podpora

V rámci OP VK je přímou podporou myšlena podpora cílových skupin. Mezi tzv. přímou podporu lze zahrnout mzdové příspěvky, cestovné, ubytování a stravné, ale také doprovodné aktivity s projektem spojené. Jak jsem již uvedla, v projektu KVKL jsou primární cílovou skupinou žáci jednotlivých ZŠ. Ovšem druhou cílovou skupinou (dle tab. č. 6.13: Seznam subjektů podílejících se na globálním grantu, jejich náplň činnosti a přínosy projektu pro daný subjekt) jsou pracovníci škol, kteří budou mít funkci

informačního centra na starosti. V jejich případě lze uvažovat o přímé podpoře ve smyslu jízdného, stravného či ubytování po dobu jednotlivých kurzů či školení. Mzdové příspěvky by přicházely v úvahu po domluvě s řediteli jednotlivých škol. I jejich zájmem je vybudování informačních center, tudíž by měli být schopni své knihovníky finančně odměnit. Výdaje na přímou podporu jednotlivců (mimo mzdových příspěvků) mohou být poskytovány nejvýše do 20 % celkových uznatelných nákladů projektu.

Na rozdíl od mzdových příspěvků, jenž by, dle mého názoru, měla cílové skupině, vyplácet odpovídající základní škola, není od věci uhradit z rozpočtu projektu cestovné a stravné jednotlivých kantorů, kteří se hodlají účastnit odborných školení a konferencí. Tabulka uvádí přehled nákladů přímé podpory jednoho kantora. Do nákladů jsem zahrnula cestovné, jehož počet se odvíjí od počtu plánovaných konferencí a školení uvedených v předchozí tabulce. Předpokládám, že kantoři dorazí na stanovené akce prostřednictvím veřejné hromadné dopravy. Náklady na jednu cestu jsem vyčíslila v hodnotě Kč 100,-. Jedná se opět o průměrnou částku, jelikož se může stát, že některé zúčastněné školy budou sídlit v Liberci (zde by tedy přicházela v úvahu pouze městská hromadná doprava), ale jiné mohou být vzdáleny i několik desítek kilometrů. Stravné se je v počtu 20 na jednoho kantora a odpovídá počtu školení. Je opět stanoveno dle zákona, a to na dolní hranici pro délku služební cesty od 5 do 12 hod. Celkové náklady spojené s přímou podporou cílové skupiny, resp. jednoho kantora, jsou ve výši Kč 3 870,-.

Tabulka č. 6.19: Náklady na cestovné a stravné jednoho kantora

Přímá podpora	Náklady na položku (v Kč)	Počet položek	Celkové náklady na kantora (v Kč)
Cestovné	100	30	3 000
Stravné	58	15	870
Celkové náklady			3 870

Zdroj: [29, vlastní provedení]

8. Náklady vyplývající přímo ze smlouvy

Mezi náklady vyplývající přímo ze smlouvy lze zařadit náklady spojené s povinnou publicitou projektu, náklady spojené s auditem, náklady týkající se zřízení a vedení speciálního bankovního účtu pro účely projektu, nezbytné správní poplatky atd.

S každým projektem zafinancovaným z fondů EU je spojená také publicita. Povinností každého úspěšného příjemce finančních prostředků z evropských fondů je uvědomit veřejnost o finanční spoluúčasti EU. Zajistit publicitu vyplývá žadateli přímo ze smlouvy. V praxi je publicita projevuje prostřednictvím nalepovacích štítků, jež jsou umístěny na každém zařízení či místě, na jehož nákupu či vybudování se EU podílela. Má představa je taková, že na veškerém nakoupeném zařízení v rámci OP VK, tedy PC, židle, stoly, regály, atd., bude nalepena nálepka s předepsanými znaky. Abych mohla vyčíslit celkové náklady na publicitu, rozhodla jsem se předpokládat, že se projektu zúčastní 15 ZŠ. Domnívám se, že se jedná o číslo v praxi dosti reálné. KVKL bude jako žadatel zodpovědná za naplnění stanovených indikátorů, o kterých pojednávám v poslední kapitole. Z toho vyplývá, že jí beze sporu potěší vysoký zájem škol, ale na druhé straně bude povinna vybírat partnery skutečně zodpovědné a také vhodné. Na veškerých konferencích, školeních či kurzech je povinností mít vystavené vlaječky se znakem EU a ESF. Započítala jsem také vlaječky s logem OP Vzdělání pro konkurenceschopnost a s logem Libereckého kraje. Množství uvedených vlaječek se odvíjí především od počtu plánovaných konferencí (10) a školení (20), kde je povinné vlaječky umístit. Jistě také nebude na škodu, pokud se každá z vlaječek umístí přímo ve vybudovaných informačních centrech. Vlaječek s motivem LK je méně, a to z toho důvodu, že na školeních nejsou, myslím si, podstatné. Následuje reklamní cedule, jež bude umístěna před vstupem do ZŠ. Posledním propagačním materiálem jsou letáky, jejichž úkolem bude upozornit veřejnost a cílové skupiny jednotlivých ZŠ o projektu, jeho záměrech a institucích podílejících se na projektu. Celkové náklady na publicitu realizace projektu činí Kč 1151 500,-. Zajímavé je, že v rámci této rozpočtové položky neexistuje maximální limit. Publicitě se tedy finanční meze nekladou a možná zde platí pravidlo, že čím více, tím lépe. Publicita OP VK týkající se GG Zvyšování kvality ve vzdělanosti v LK je podrobně popsána Implementací tohoto GG⁵⁹.

⁵⁹ Pro přiblížení představy o povinnosti publicity je tato deskripce zahrnuta v přílohách, a to pod č. 3

Tabulka č. 6.20: Celkové náklady spojené s publicitou projektu

Propagační materiály	Náklady na ks (v Kč)	Počet ks	Celkové náklady (v Kč)
Vlajčky			11 500
v tom: vlajčky EU	20	200	4 000
vlajčky ESF	15	200	3 000
vlajčky OP VK	15	200	3 000
vlajčky LK	15	100	1 500
Samolepky s logy	20	2000	40 000
Letáky	10	1 000	10 000
Informační cedule	6 000	15	90 000
Publicita celkem			151 500

Zdroj: [29, vlastní provedení]

Mezi ostatní náklady, se kterými musí KVKL při tvorbě rozpočtu počítat, patří také náklady spojené s provedením auditu. Průběžnému a závěrečnému auditu je povinen podrobit se ten příjemci finančních prostředků z fondů EU, jehož projekt je plánován min. ve výši rozpočtu 3 mil. Kč. A tuto podmínku projekt zaměření na vybudování informačních center bezesporu splní. Přibližné náklady na průběžný a závěrečný **audit** by mohly být, dle konzultace se zaměstnancem firmy zabývajícím se účetnictvím a auditem, ve výši Kč **400 000,-**. Další nákladovou položkou je zřízení a speciálního účtu. Na webových stránkách ČSOB jsem našla ČSOB Konto pro neziskové organizace, na základě jehož ceníku určím náklady na účet. Do těchto nákladů jsem zahrnula výpisy z účtu, příkazy k úhradě, internetové bankovníctví a poplatky za příchozí platby. Zřízení účtu je pravděpodobně zdarma, jelikož jsem na zmíněných tercových stránkách tento údaj ve spojení s kontem pro neziskové organizace nenašla. Celkové náklady na vedení speciálního bankovního účtu tedy dle mých propočtů činí Kč 24 760,-.

Tabulka č. 6.21: Náklady spojené s vedením speciálního bankovního účtu pro účely projektu

Bankovní služba	Cena (v Kč)	Počet	Náklady na projekt celkem (v Kč)
Elektronický výpis z účtu - týdenní	185	104	19 240
Poštovní výpis z účtu - měsíční	135	24	3 240
Internetové bankovníctví - měsíční sazby	40	24	960
Jednorázový příkaz k úhradě - 5 měsíčně	5	120	600
Příchozí platba - 5 měsíčně	6	120	720
Bankovní služby celkem			24 760

Zdroj: [30, vlastní provedení]

10. Daň z přidané hodnoty

DPH je považována za uznatelný výdaj pro osoby, jež nejsou registrované k DPH. Tyto osoby nemohou nárokovat odpočet DPH na vstupu. [25] KVKL není od minulého roku plátcem DPH, a to z toho důvodu, že již nedosahuje obrátu uvedeného zákonem⁶⁰. Dle knihovnického zákona byly totiž zrušeny poplatky za užívání internetu. Z této skutečnosti pro projekt KVKL a jeho rozpočet vyplývá, že DPH je výdajem plně způsobilým.

Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK obsahuje jednotlivé položky rozpočtu, dle mého názoru je ovšem radno projektový záměr a rozpočet konzultovat s odborníky na určených místech. Někdy je až překvapující, s jakými náklady mohu ve svém projektu počítat, a na opačné straně vyhnout se nákladům, jež nejsou v žádném případě uznatelné, neboli tzv. způsobilé. Při konzultaci na Oddělení vzdělání a koncepcí spadající pod OŠMTS na Krajském úřadě Libereckého kraje jsem byla mile potěšena přístupem místních

⁶⁰ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

úředníků. LK plánuje upravit obecné znění Příručky pro žadatele OP VK, a to tak, aby byl vytvořený text co nejsrozumitelnější a dával žadateli a potažmo příjemci konkrétní informace a instrukce týkající se GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK. Faktem je, že současná příručka je skutečně velice obecná a i po jejím nastudování se mi neustále objevovaly nové a nové dotazy. Navíc odborníci LK vidí velice úzkou provázanost v postavení žadatele a příjemce, a to takovou, že by chtěli vytvořit jednu příručku věnující se žadatelům a příjemcům zároveň. Každý z žadatelů svým způsobem počítá s tím, že se stane příjemcem, proto by měl znát veškeré podmínky týkající se i osob podpořených. Jsem přesvědčena o tom, že pokud se podaří tento záměr naplnit, bude spousta žadatelů o finanční prostředky z OP VK při sestavování žádosti mnohem jistější a samostatnější. Nebude tudíž docházet k tak častým a někdy naprosto zbytečným konzultacím.

6.3.2.2 Provázanost a význam nákladových položek projektu

V předchozí poměrně rozsáhlé kapitole jsem detailně popsala jednotlivé položky rozpočtu včetně jejich nákladového vyčíslení. Náklady některých položek bylo možné vyčíslit celkově, resp. není možné vyčíslit je na IC, a jejich výše tedy odpovídala době realizace projektu. Konkrétně se jedná o položky: osobní náklady, cestovné, administrativní náklady a náklady vyplývající ze smlouvy. Řada nákladových položek rozpočtu je ovšem přímo závislá na počtu budoucích partnerů. Jmenovitě jsou to: náklady na zařízení a vybavení, nákup služeb a přímá podpora. Již v případě publicity jsem si dovolila odhadnout počet zúčastněných škol, a to ve výši patnáct. Dle mého odhadu se do tohoto projektu zapojí především ty ZŠ, jež leží mimo město Liberec, ale zároveň jsou situované ve větším městě, kde by mohlo informační centrum plnohodnotně posloužit ke stanoveným záměrům. Obávám se, že pokud by se hodlaly zapojit malé obecní školy, zájem ze strany KVKL jako žadatele by nebyl příliš valný. KVKL by pochopitelně v běžné situaci byla jistě velice potěšena vysokým zájmem, ovšem v případě čerpání z prostředků EU je nastaveno příliš mnoho požadavků, ukazatelů a limitů, které by nemusel být leckterý partner schopen naplnit. Jedním z hodnocených kritérií je také zajištění stanovenou návštěvností. Je tedy v zájmu KVKL, aby se do projektu zapojily školy schopné naplnit tato kritéria. Mým úkolem nyní bude zjistit, zda se KVKL podaří splnit stanovené limity pro počet 15 zúčastněných ZŠ, tedy zda je vytvořený rozpočet

vyhovující. Proto jsem se rozhodla veškeré položky prozatím vyčíslené pro pouze jedno informační centrum roznásobit uvedeným číslem patnáct.

V následující tabulce jsou jednotlivé nákladové položky, jež byly původně vyčísleny na jedno informační centrum již roznásobeny počtem partnerů. Nejvýznamnější položkou jsou výdaje spojené s nákupem zařízení a vybavení. Tato položky činí téměř 3 mil. Kč. V plánovaném projektu jsou oproti tomu kupodivu velmi nízké náklady spojené s nákupem služeb. Ty nedosahují ani milionu. Zcela zanedbatelné jsou náklady spojené s přímou podporou cílové skupiny v podobě kantorů knihovníků. Náklady spojené s drobnými stavebními úpravami jsou skutečně pouze mým hrubým odhadem. Ovšem jak jsem již uvedla, domnívám se, že na ně v etapě realizace projektu skutečně dojde, a to zejména z důvodu stávajícího žalostného stavu školních knihoven.

Tabulka č. 6.22: Přehled nákladových položek rozpočtu pro všechna IC⁶¹ (v Kč)

Nákladová položka	Náklady na IC	Náklady na projekt
Zařízení a vybavení	185 700	2 785 500
Nákup služeb	62 500	937 500
Drobné stavební úpravy	35 000	525 000
Přímá podpora	3 870	58 050
Nákladové položky celkem	287 070	4 306 050

Zdroj: [29, vlastní provedení]

Mnohem významnější je tabulka zachycující přehled všech nákladových položek vyčíslených pro kompletní realizaci projektu, včetně procentuálního vyjádření těchto položek na celkových způsobilých nákladech rozpočtu. Celkový rozpočet na projekt Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji je ve výši Kč 6 469 286,-. Viditelně nejvyšší z celkových nákladů projektu jsou náklady vypočtené na zařízení a vybavení patnácti informačních center. Výše těchto nákladů pokrývající především nákup nábytku a knihovního fondu vzrostla až do závratné částky Kč 2 785 500,-. Druhé místo

⁶¹ Spojení „všechna informační centra“ je ve smyslu odhadovaných patnácti.

zaujímají osobní náklady spojené s projektovým týmem. Osobní náklady jsou ve výši téměř 1,5 mil. Kč. Nákup služeb, který by měl být v rámci OP VK jednoznačně dominantní, a to především z toho důvodu, že je projekt realizován z ESF zaměřeného na vzdělávání, dosahuje v mém projektu necelý milion korun. V porovnání s ostatními položkami jsou poměrně významné náklady vyplývající přímo ze smlouvy. Jejich celkové vyčíslení dosahuje více než půl milionu korun. Následují výdaje spojené s drobnými stavebními úpravami, které činí Kč 525 000,-. Na necelých sto tisíc korun jsem vyčíslila cestovné. A zcela nepatrné jsou náklady spojené s administrativou projektu a také přímá podpora cílové skupiny. Přímá podpora může být v konečném důsledku mnohem vyšší. Její celkový náklad bude závislý na smlouvě mezi KVKL a jednotlivými partnery a jejich nároky. Může se stát, že ZŠ odmítnou hradit osobní náklady knihovníků a po dobu realizace budou využívat jejich odměňování z rozpočtu projektu. Tabulka zobrazuje i procentní podíl zmíněných jednotlivých rozpočtových položek. Domnívám se ovšem, že zřetelnější zachycení tohoto vyjádření poskytne graf č. 1.

Tabulka č. 6.23: Přehled nákladových položek rozpočtu pro projekt

Nákladová položka	Náklady na projekt (v Kč)	Podíl na celkových nákladech (v %)
Osobní náklady	1 446 720	22,4
Cestovné	88 656	1,4
Zařízení a vybavení	2 785 500	43,1
Místní kancelář – administrativní náklady	51 600	0,8
Nákup služeb	937 500	14,4
Drobné stavební úpravy	525 000	8,1
Přímá podpora	58 050	0,9
Náklady vyplývající ze smlouvy	576 260	8,9
Nákladové položky celkem	6 469 286	100

Zdroj: [29, vlastní provedení]

V kapitole č. 6.3.2.1 nazvané Položky rozpočtu v grantovém projektu v rámci OP VK jsem u jednotlivých položek zmínila vymezené limity. Tyto limity jsou dány Příručkou pro žadatele o finanční prostředky z OP VK. Zároveň platí, že ne všechny položky jsou limitovány a že výše limitů může být dále upravena příslušnou výzvou. Mezi limitované položky patří:

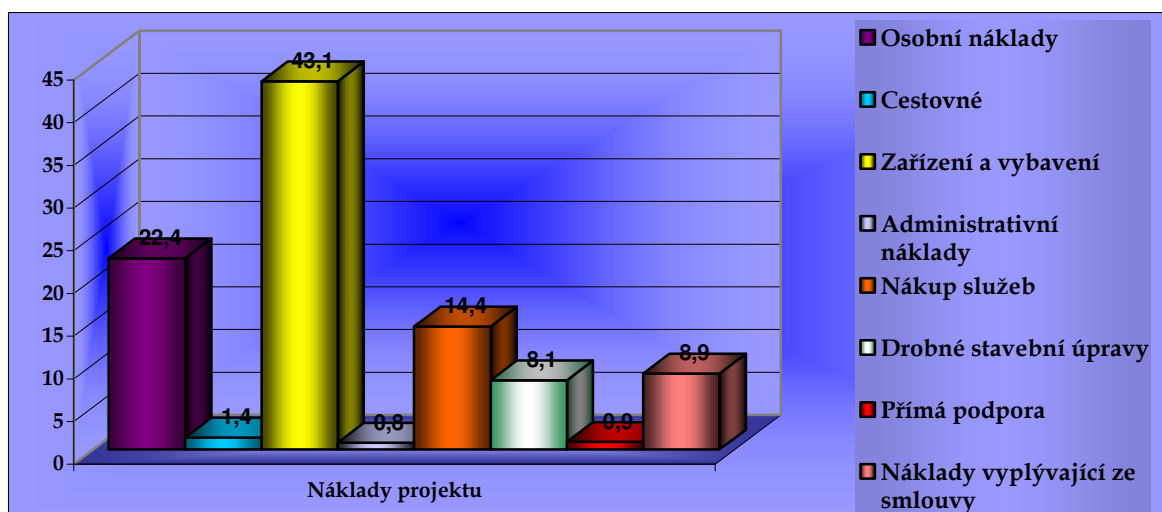
náklady na zařízení – 25 %,

nákup služeb – 49 %,

místní kancelář – 7 %.

Pokud se žadateli v žádosti o projekt nepodaří v rozpočtu dodržet tyto limity je žádost automaticky vyřazena z hodnocení. Tato podmínka je v projektu KVKL klíčová, a to z toho důvodu, že náklady spojené s pořízením zařízení a vybavením tento limit dosti významně překračují, jak ukazuje i následující graf. Stanovený limit v případě nákladů spojených se zařízením je ve výši 25 %. Ovšem dle mých výpočtů dosahují tyto náklady 43,1 % celkového rozpočtu projektu. Ostatní limitované položky jsou plně dle požadavků příručky. Zajímavé např. je, že položky jako osobní náklady či náklady vyplývající ze smlouvy, zde mám na mysli především náklady spojené s publicitou projektu, limitovány nejsou. Osobní náklady patří v tomto projektu také k významné položce. Náklady na zařízení a osobní náklady tvoří v součtu celkem 65,5 % celkového rozpočtu. Nákup služeb dosahuje oproti tomu pouze 14,4 %. Když přihlédnu k faktu, že limit pro služby je ve výši 49 %, pak je tato skutečnost v projektu celkem zarážející. Jediné vysvětlení tak vysoce stanoveného limitu vidím v tom, že ESF je zaměřen na neinvestiční projekty, resp. projekty zabývající se lidskými zdroji. Zkvalitňování vzdělávání a zajištění vyšší konkurenceschopnosti lze dosáhnout jedine školeními či kurzy, jež na trhu patří do sféry služeb. V případě projektu KVKL jsou ovšem náklady spojené se školením budoucích knihovníků a správců informačních center bohužel zanedbatelné. Poslední limitovanou položkou jsou náklady spojené s místní kancelář, resp. s administrativními náklady, jejichž výše se plně shoduje se stanoveným limitem. Limit je uvedených 7 %, zatímco projekt si na administrativní náklady vyžaduje 0,8 % celkových nákladů.

Graf č. 6. 1: Podíl jednotlivých nákladových položek rozpočtu projektu KVKL (v %)

Zdroj: vlastní provedení

Při přípravě rozpočtu, který bude KVKL jako součást žádosti o získání finanční podpory z OP VK tvořit, musí zpracovatelé také počítat s tím, že se celková výše nákladů bude odvíjet od počtu zapojených škol. Z celkového počtu osmi položek benefitové předlohy rozpočtu jsou čtyři položky plně korespondující s počtem vybudovaných informačních center. Pro zajímavost jsem do přílohy s č. 4 provedla výpočet celkových nákladů, a to v případě, kdy se projektu zúčastní partneři v počtu deset a dvacet. Při celkovém množství deseti ZŠ by výdaje spojené s nákupem vybavení tvořily 38 %, kdyby se ovšem zapojilo dvacet škol, dosáhlo by toto procento již téměř 47 %.

6.3.2.3 Možnosti řešení zjištěného problému

Jak jsem již uvedla v kapitole výše, největším problémem při přípravě žádosti o získání dotace z ESF na plánovaný projekt pro KVKL bude vypořádat se značným převýšením stanoveného limitu v nákladové položce výdaje na zařízení a vybavení. V této kapitole nastíním možné varianty řešení a také zdůrazním, která varianta je z mého pohledu nejvýhodnější a nejrealnější.

Zamyslí-li se nad vybudováním a účelem informačního centra jako takového, jeví se mi stále vybavení a zařízení jako nejpodstatnější. A to tím spíše, že se tento záměr plánuje uskutečnit v prostorách současných, zpravidla velice zanedbaných, školních knihoven.

Původní představa KVKL spočívala dokonce v tom, že by informační centrum sloužilo zároveň jako výuková učebna. V duchu této vize jsem také sestavovala původní rozpočet, ovšem náklady spojené se zařízením a vybavením se vyšplhaly až do výše 80 % celkových nákladů rozpočtu. Po konzultacích s odborníky z Oddělení vzdělání a koncepcí jsem ovšem od původní představy KVKL upustila. Jedním z důvodů je, že v případě výukové učebny by nebylo už vůbec možné dosáhnout předepsaného limitu. Jsem si ovšem zcela jistá, že by většina potencionálních partnerů původní záměr KVKL využít informační centrum jako výukovou učebnu vřele uvítalo. Dalším důvodem, proč by nebylo v praxi možné využít informační centrum jako informační učebnu, je také skutečnost, že hodnotitelé ve fázi bodového hodnocení⁶² posuzují nejen záměr jako takový a jeho přínosy, ale také finanční prostředky stanovené pro jednotlivá kritéria rozpočtu. Při vytváření žádosti projektu a při plánování projektu obecně by tedy každý žadatel měl vycházet z cílů stanovených operačním programem, v tomto případě globálním grantem. Jistě by bylo hezké, kdyby informační centrum plnilo více funkcí, ovšem právě zajištění informačního centra jako takového je „pojištěno“ jinými opatřeními danými OP VK, jako je například složení rozpočtu. Několikrát jsem ve své práci uvedla, že je možné OP VK propojit s ROP NUTS II SV, a to v případě nutnosti investice. Ovšem pokud by KVKL chtěla dosáhnout původního záměru, tedy využít informační centra jako výukové učebny, nebyly by naplněny podmínky investice. Jelikož zařízení jako židle, stoly, interaktivní tabule, multifunkční zařízení, ale především výpočetní technika je dnes možné zcela běžně pořídit pod investicí stanovenou částkou Kč 40 000,-. Křížové financování by tedy připadalo v úvahu pouze v případě rozsáhlejších stavebních úprav v jednotlivých školních knihovnách či jiných prostorách. Otázkou tedy stále zůstává, jak snížit uvedených 43,4 % nutných pro nákup zařízení a vybavení na výši limitovanou příručkou pro žadatele. V konečném důsledku může dojít k situaci, že se plán KVKL a LK poněkud zúží a informační centra budou sloužit spíše jen jako revitalizované školní knihovny. Já bych tuto variantu ovšem řadila mezi ty méně šťastné, a to už jen z toho důvodu, že pojem informační centrum má obsahově poněkud jinou náplň než pojem školní knihovna. Náklady spojené se zařízením a vybavením je jistě možné radikálně snížit, pokud by se ustoupilo a slevilo od původního záměru. KVKL a ZŠ by se zkrátka uchýlily k nákupu základních informačních zdrojů, navíc v nízkém počtu, aby naplnily podmínky rozpočtu.

⁶² Podrobně je průběh hodnocení žádosti popsán v kapitole č.6.4 nazvané Předložení vypracované žádosti a kritéria výběru.

Avšak podle mého názoru by bylo jistě škoda, kdyby se KVKL a ZŠ nepokusily získat finance v takovém rozsahu, který by splnil původní záměr, tedy poskytnout žákům veškeré moderní dostupné prostředky pro získávání informací a vedení k týmové a samostatné práci potřebné pro jejich budoucnost. Podle mého názoru by pro KVKL bylo nejlepší, kdyby využila další možnosti, jež může KVKL při sestavování projektu využít, než jen omezení funkce informačních center.

Druhou možností pro KVKL, jak zajistit stanovený limit, je vybírat pouze ty partnery, jejichž nároky na zařízení a vybavení nebudou příliš vysoké. Tzn. zapojit do projektu ZŠ s poměrně dobře vybavenou školní knihovnou, jíž by bylo možné za nižší finanční obnos zařídit tak, aby sloužila jako informační centrum. V tomto řešení je ovšem otázkou, zda by takto poměrně dobře vybavené ZŠ měly vůbec zájem se projektu zúčastnit a zda by chtěly být zavázány plnit předem stanovená kritéria a požadavky. A pokud by potenciální partneři prošli skutečně tak přísnou selekcí, mohlo by se stát, že by projekt vlastně ztratil svůj účel. Podle mého přesvědčení by se informační centra měla vybudovat ve školách, kde budou skutečně potřebná a využívána. Výběr ZŠ by tedy, podle mého mínění, neměl zaměřit jen a jen na splnění stanoveného limitu rozpočtu. K jakémusi výběru ovšem zákonitě dojít musí. KVKL jako žadatel bude za realizaci a udržitelnost celého projektu odpovědná, tudíž pro ni bude jistě výhodou uzavřít partnerskou smlouvou pouze se ZŠ, jež budou schopny dostát svých závazků. V současné době se předpokládá nižší zájem účasti libereckých škol, oproti tomu je ovšem očekáván velký zájem menších obecních škol. Tato situace zřejmě vyústí v již zmíněný problém, kdy by se do projektu zapojily především školy, jejichž školní knihovny jsou ve skutečně zuboženém stavu. KVKL tedy bude pravděpodobně nucena přistoupit na kompromis, který bych si představovala asi následovně. Z celkového počtu škol majících zájem podílet se na projektu, KVKL vybere širší počet škol skutečně vhodných. V těchto školách bude nucena provést mnohem podrobnější průzkum, který se bude týkat nejen jejich potřeb, ale také zajištění požadavků na ně kladených. Dle zjištěných informací bude KVKL schopna vytvořit už velice úzký seznam potenciálních partnerů. Pak ji jistě nebylo od věci provést osobní konzultace s řediteli jednotlivých škol a stejně tak s budoucími knihovníky. Ve fázi konečného výběru bych se jistě orientovala na ZŠ, které mají počet žáků vyšší než 250.

Další možností je zkusit nadhodnotit jiné položky rozpočtu tak, aby odpovídaly stále ještě běžným cenám v dané oblasti, ale aby je bylo možné v případě potřeby přesunout do položky nákup zařízení. Jak jsem již uvedla, v rámci rozpočtu je povoleno tzv. přelévat částky z položek, kde peníze přebývají, do těch položek rozpočtu, kde je předpokládána stanovená výše nedostačující. Výše tohoto přesunování peněžních prostředků je stanovena 15 %. V tak rozsáhlém projektu, jaký KVKL plánuje, nebude jistě problém pohrát si s rozpočtem tak, aby se dalo uvedených 15 % někde navýšit a při realizaci použít na nákup zařízení a vybavení. Při sestavování rozpočtu je ovšem nutné dbát na to, aby při komplexním hodnocení projektu nebyl tento záměr hodnotitelům zřejmý. Tuto variantu bych viděla jako velice nadějnou. Navrhovala bych ovšem použití zmíněného nadhodnocení spolu s rozumnou selekcí potencionálních partnerů. Už jen z uvedeného faktu, že záměr nadhodnocení nesmí být z připraveného rozpočtu rozpoznatelný. Doporučila bych KVKL, aby ihned po vyhodnocení právě probíhajícího průzkumu provedla předběžný výběr budoucích partnerů, po jejichž oslovení by byla schopna sestavit odpovídající rozpočet. Pravděpodobně bude každá ZŠ disponovat odlišným počtem zařízení a vybavení, což ovšem v konečném důsledku může vést k jisté výhodě. V některých ZŠ tak dojde k pouhé podpoře informačních center, zatímco v jiných mohou „uspořené“ finanční prostředky sloužit přímo k vybudování informačního centra. Rozhodla jsem se o opětovné vyčíslení plánovaných nákladů, tentokrát ovšem po provedení uvedených opatření.

Následující tabulka zachycuje celkové náklady na zařízení a vybavení všech informačních center, přičemž je počítáno s počtem deseti partnerů vyhovujících důkladně stanoveným podmínkám KVKL. U ZŠ, jež prošly důkladnou selekcí, jsem hypoteticky předpokládala, že polovina škol má vyhovující vybavení, zatímco druhá polovina má své školní knihovny ve zcela havarijním stavu. Počet veškerého vybavení se tudíž snížil na polovinu. Tabulka č. 6.24 vychází z tabulky uvedené na str. 96 věnující se nákladům na zařízení a vybavení spojeným s vybudováním jednoho informačního centra. Došlo pouze k malé úpravě, a v případě dětské čítárny, kde jsem upustila od pořízení kanape, jež bylo nahrazeno vyšším počtem sedacích polštářů. Celkové náklady na zařízení a vybavení odpovídající celému projektu dosahují po mém návrhu Kč 918 500,-. Původně tato částka dosahovala necelých 2,8 mil. Kč.

Tabulka č. 6.24: Výdaje spojené s nákupem zařízení a vybavení pro projekt

Druh zařízení	Obvyklá cena (v Kč)	Počet ks na projekt	Výdaje na projekt celkem (v Kč)
Regál na knihy	1 500	80	120 000
Židle	360	100	36 000
Stůl	800	50	40 000
Stůl na PC	1 000	30	30 000
PC sestava	13 000	30	390 000
Multifunkční zařízení – kopírka, scanner, tiskárna, fax, tel.	15 000	5	75 000
Nákup knih	200	1000	200 000
Dětská čítárna			27 500
v tom: koberec	1 000	5	5 000
sedací polštář	150	150	22 500
Zařízení celkem			918 500

Zdroj: [8, vlastní provedení]

Mnohem důležitější než vyčíslení celkových nákladů na zařízení a vybavení je jich procentuální podíl na celkových nákladech projektu. Hlavním problémem, se kterým jsem se při vypracování návodu žádosti pro KVKL potýkala, bylo překročení stanoveného 25 % limitu. Jak jsem již uvedla v předcházejícím textu, radila bych skloubit variantu výběru potencionálních partnerů spolu s navýšením jiných položek nákladů spojených s projektem. Díky snížení nákladové položky zařízení a vybavení jsou již v podstatě některé položky nadhodnoceny. Snižším počtem nákupu budou spojeny nižší administrativní i osobní náklady, ale také náklady odpovídají službám, ve kterých je zakalkulována údržba a oprava techniky, jejíž výše by měla s nižším počtem pořizované techniky logicky klesnout. Ostatní položky jsem tedy ponechala beze změny, došlo tedy tak k jejich nadhodnocení. Výsledné procento nákladů na zařízení a vybavení na celkových nákladech spojených s projektem pokleslo oproti původnímu vyčíslení o celých 23,1 % na rovných 20 %. Celý výpočet zachycuje následující tabulka. Dojde-li tedy

k navrhovaným změnám, může KVKL svou žádost včetně návrhu rozpočtu o získání finančních prostředků z ESF s klidnou duší předložit LK.

Tabulka č. 6.25: Upravený přehled nákladů rozpočtu projektu KVKL

Nákladová položka	Náklady na projekt (v Kč)	Podíl na celkových nákladech (v %)
Osobní náklady	1 446 720	31,4
Cestovné	88 656	1,9
Zařízení a vybavení	918 500	20
Místní kancelář – administrativní náklady	51 600	1,1
Nákup služeb	937 500	20,4
Drobné stavební úpravy	525 000	11,4
Přímá podpora	58 050	1,3
Náklady vyplývající ze smlouvy	576 260	12,5
Nákladové položky celkem	4 602 286	100

Zdroj: [8, vlastní provedení]

6.3.3 Nezpůsobilé výdaje

Pojem způsobilé výdaje byl již z pohledu teorie vysvětlen v na konci kap. č. 4.5.7 nazvaném Tok peněžních prostředků z fondů EU k realizátorovi projektu. Nejdůležitější při sestavování rozpočtu je uvědomit si, že proto, aby byly výdaje zahrnuty do způsobilých, je nutné vynaložit tyto výdaje přímo za účelem dosažení cílů projektu a musí být doloženy účetním dokladem.

Vedle způsobilých výdajů se může v rámci projektu objevit nespočet výdajů nezpůsobilých⁶³. Systém Benefit umožňuje zakalkulovat tyto výdaje do rozpočtu, ovšem dle konzultací na příslušném místě jsem se dozvěděla, že není radno tento údaj uvádět.

⁶³ Výčet nezpůsobilých výdajů je obsahem přílohy č. 5.

Vede k tomu prostý důvod, a to ten, že pokud uvedu nezpůsobilé výdaje do žádosti o poskytnutí finančních prostředků z fondů EU, budu muset tyto výdaje také prokazovat. V případě projektu KVKL je možné počítat s nákupem osobní automobily, který bude nutný pro koordinaci a kontrolu tak rozsáhlého projektu, jenž se bude týkat pravděpodobně celého Libereckého kraje. Dle podmínek OP VK není osobní automobil způsobilým výdajem. V průběhu realizace ale může dojít k situaci, kdy realizační tým zjistí, že pro svou činnost osobní automobil vlastně vůbec nepotřebují, jelikož časté objíždění a kontrolování realizace projektu v daných ZŠ není potřeba. Pokud ovšem bude nákup osobního automobily zanesen v žádosti, musím prokázat jeho nákup. Z tohoto důvodu je tedy pro žadatele výhodnější uvádět pouze výdaje způsobilé, jež bude nucen prokazovat.

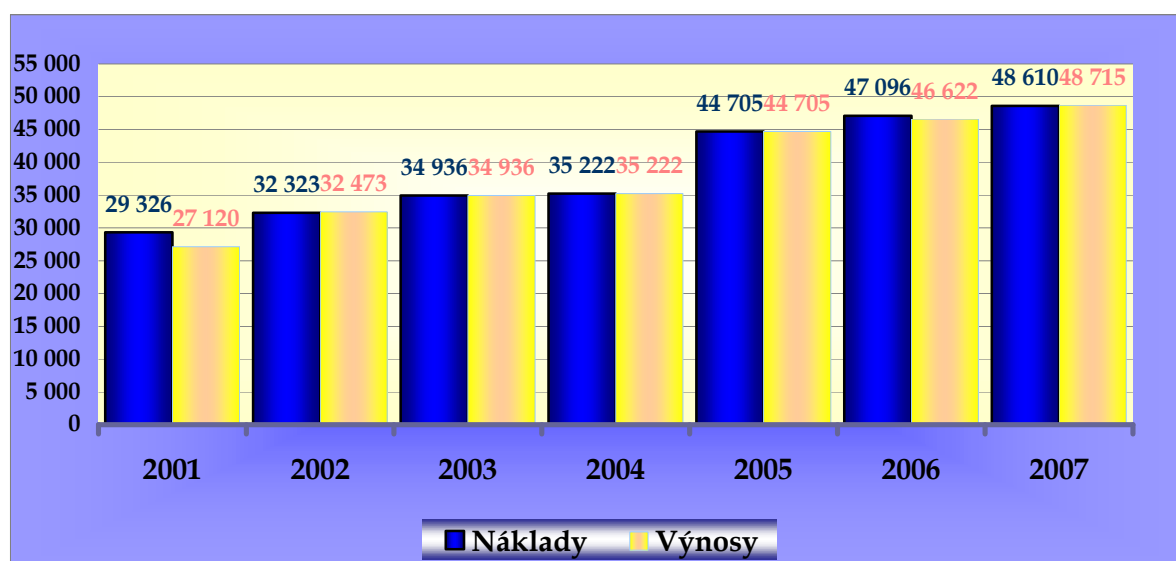
6.3.4 Udržitelnost projektu KVKL

Zajištění udržitelnosti GG Zvyšování kvality ve vzdělávání a globálních grantů má za úkol zajistit Liberecký kraj, a to v souladu s čl. 57 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Udržitelnost globálního grantu je přímo založena na udržitelnosti výstupů grantových projektů, jež projekt Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji je. Udržitelnost se u grantových projektů v rámci OP VK stanovuje na dobu pěti let od ukončení realizace projektu. Spolu s touto podmínkou je také vyžadováno zachování výstupů a klíčových aktivit v min. rozsahu 40 %. Veškeré tyto požadované skutečnosti musí KVKL dokládat pomocí monitorovacích zpráv OŘGS, jako Řídícímu orgánu GG. Jak jsem již uvedla, KVKL se nevyhne zřízení vlastního projektového týmu, jehož úkolem nebude schválený projekt pouze realizovat, ale také zajistit právě jeho udržitelnost minimálně po stanovenou dobu pěti let a vypracovávat průběžné monitorovací zprávy. [15]

Dle zřizovací listiny, kterou schvaluje zastupitelstvo Libereckého kraje, hospodaří knihovny s majetkem ve vlastnictví zřizovatele. Jak již bylo zmíněno, zřizovatelem KVKL je Liberecký kraj, který knihovně každoročně poskytuje příspěvek na provoz ze svého rozpočtu. Rozhodne-li se tedy knihovna zapojit do čerpání z evropských fondů, je nezbytné zapojit do finančního toku také rozpočet Libereckého kraje. Pro KVKL, ale také pro Liberecký kraj jako jejího zřizovatele, je velkou výhodou, že spolufinancování GG

Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK je kompletně zajišťováno MŠMT. KVKL ani Kraj tedy nejsou povinni zajistit 15 % finančních zdrojů potřebných k účasti na realizaci zamýšleného projektu. Ovšem náklady spojené s udržitelností již budou plně na bedrech KVKL, resp. Libereckého kraje. Zamyslí-li se nad účastí všech subjektů, jeví se mi celý problém financování udržitelnosti poněkud složitější. Konečnými příjemci finančních prostředků z fondů EU jsou v podstatě zúčastněné ZŠ, jež prostřednictvím zapojení do projektu získají kompletní nové vybavení zřízených informačních center. Žadatelem o poskytnutí finančních prostředků je KVKL, ale jejím zřizovatelem je LK, jehož finanční příspěvky tvoří většinu příjmů rozpočtu KVKL, jak bude patrné z následujících grafů. Na základě takto popsané situace by teoreticky nositelem udržitelnosti měly být ZŠ, které prostřednictvím grantu získají do svého vlastnictví nový majetek v podobě vybavení informačních center. Ovšem v případě každého projektu, do jehož realizace je zapojeno více subjektů, se stává udržitelnost velice náročným aspektem. Pokud je KVKL z pozice žadatele celkově za projekt zodpovědná, je pro ni samotnou výhodnější zajišťovat udržitelnost projektu po stanovenou dobu pěti let. V případě, že by nebyla udržitelnost po tuto stanovenou dobu zajištěna, hrozí v nejzazším případě navrácení celého grantu. Právě z tohoto důvodu je pro KVKL doslova výhodné postarat se o udržitelnost projektu. Ovšem spolu s touto zodpovědností se objevuje další problém, a tím je financování projektových aktivit po stanovené pětileté období. KVKL není schopna ze svých vlastních zdrojů zajišťovat udržitelnost projektu. Názorné vysvětlení této skutečnosti poskytují následující grafy, jež zcela zřetelně ukazují, že KVKL je plně odkázána na příspěvky svého zřizovatele.

**Graf č. 6.2: Vývoj nákladových a výnosových položek KVKL
v letech 2001 – 2007 (v tis. Kč)**

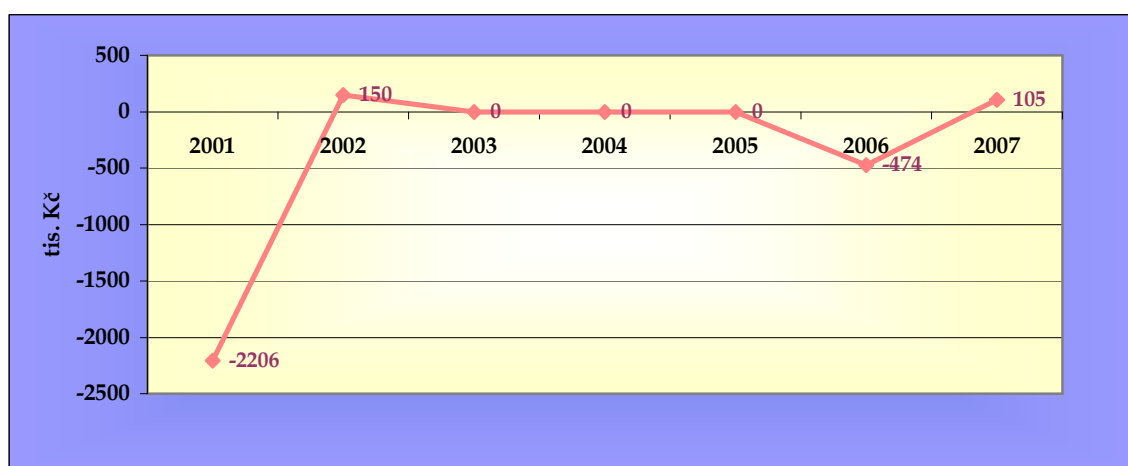
Zdroj: [31, vlastní provedení]

První graf zobrazující celkový vývoj nákladových a výnosových položek KVKL zachycuje celkové hospodaření knihovny v daných letech. Jedním z požadavků zřizovatele je, aby byl rozpočet vyrovnaný. Knihovna každý rok předkládá ke schválení návrh rozpočtu, na jehož základě určuje Rada Libereckého kraje výši příspěvku na provoz. Podle výše jednotlivých sloupců je zřejmé, že provoz a funkce knihovny je rok od roku nákladnější a že ne vždy se knihovně podařilo dosáhnout vyrovnaného rozpočtu. Růst celkových nákladů je ve své podstatě logický. Je způsoben růstem všeobecných nákladů, jako jsou náklady na provoz budovy, osobní náklady a mnoho dalších. Hlavním úkolem knihovny tedy je zařídit pokrytí těchto neustále rostoucích výdajů. V letech 2001 a 2006 došlo k převýšení nákladů, zatímco v roce 2002 a 2007 naopak výnosy převýšily náklady, KVKL tedy realizovala zisk, který je povinna odvést do rozpočtu zřizovatele.

Hospodaření KVKL a splnění či nesplnění podmínky vyrovnaného rozpočtu je názornější z následujícího spojnicového grafu. Je patrné, že největší výkyv ve sledovaném období, tedy od roku 2001 do roku 2007, byl hned v prvním roce, kdy KVKL realizovala ztrátu ve výši Kč 2 206 000,-. Od tohoto roku docházelo už pouze k nevýznamnému kolísání. V roce 2002 se knihovně podařilo realizovat zisk ve výši 150 tis. Kč, který byla povinna odvést do

rozpočtu zřizovatele. V letech 2003 až 2005 se povedlo dodržet požadovaný vyrovnaný rozpočet. K další, ovšem ne příliš významné ztrátě došlo v r. 2006, kdy náklady převýšily výnosy o necelý půl milion. V minulém roce oproti tomu dosáhla knihovna opět zisku, ale pouze ve výši 105 tis. Dle mého odhadu bude s realizací a udržitelností projektu ovšem spojeno mnoho nově vznikajících nákladů, se kterými KVKL nebude ve svém rozpočtu počítat. Bude se jednat o tzv. nezpůsobilé výdaje, jejichž úhrada může být přenesena buď na zřizovatele, tedy Liberecký kraj, nebo na partnery. Tato finanční odpovědnost bude jasná, až po uzavření smlouvy o partnerství. Domnívám se, že podmínky stanovené ve smlouvě mezi KVKL a jednotlivými ZŠ, mohou zcela zásadně ovlivnit počet zúčastněných škol.

Graf č. 6.3: Hospodaření KVKL v letech 2001 – 2007 (v tis. Kč)

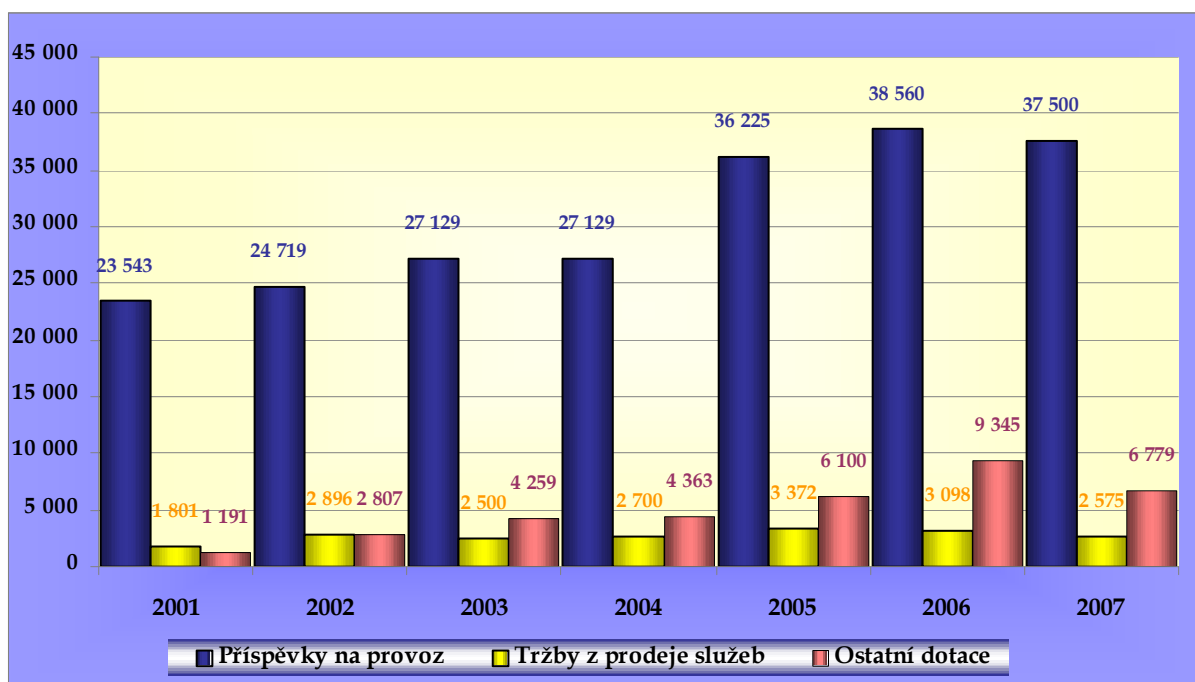
Zdroj: [31, vlastní provedení]

Pro přesnější vysvětlení skutečnosti, že knihovna není schopna sama ze svých prostředků zafinancovat udržitelnost navrhovaného projektu, poslouží následující graf. Graf č. 6.4 zachycuje vývoj nejdůležitějších výnosových položek KVKL v letech 2001 až 2007. Mezi tyto nejdůležitější položky patří příspěvky na provoz od zřizovatele, dále tržby z prodeje služeb a ostatní dotace. Možnosti financování příspěvkových organizací a konkrétně knihoven jsou obsahem kap. č. 3.1 nazvané Hospodaření příspěvkových organizace. Zde je také uvedena jako možný zdroj financování hlavní činnost, což jsou vlastně veškeré příjmy realizované samotnou institucí. V rozpočtu KVKL jsou výnosy z této hlavní

činnosti uváděny jako vlastní výnosy. Časový vývoj tržeb je ve své podstatě lehce odhadnutelný. Každý rok dochází k předvídatelnému nárůstu, který se může odvíjet například ze zvýšení čtenářských či jiných poplatků, nebo může být tento nárůst způsoben větším zájmem o pronájem volných prostor v budově. Kalkulace tržeb z vlastní činnosti je součástí návrhu každoročního rozpočtu, který knihovna předkládá ke schválení svému zřizovateli. Vlastní výnosy tvoří ovšem jen nepodstatnou část celkových výnosů a jsou pouze doplňující částkou, která je schopna jen z malé části pokrýt vysoké každoroční náklady KVKL.

Z grafu č. 6.4 je patrné, že příspěvky na provoz od zřizovatele jsou řádově v desítkách milionů, zatímco tržby z prodeje služeb a ostatní dotace činí pouze několika milionové částky. Podívám-li se blíže na komparaci tržeb z prodeje služeb a ostatních dotací, zjišťuji, že u položky ostatní dotace dochází v posledních letech k markantnímu nárůstu. Tento fakt svědčí o tom, že se knihovna stále více zapojuje do možností získání finančních prostředků z různých dotačních zdrojů. Těmito zdroji jsou např.: MK ČR (program VISK a Knihovna 21. století), Město Liberec (různé neinvestiční dotace) a jiné nadační fondy. Jedná se ovšem o účelově vázané prostředky, se kterými knihovna nemůže volně nakládat. Vývoj tržeb z prodeje služeb má oproti tomu kolísající ráz. Navíc částky, které knihovna realizuje z vlastních tržeb, jsou nejnižší ze všech uvedených a rozhodně nedostačující pro zajištění vymezených aktivit tak rozsáhlého projektu, jako podpora informačních center v Libereckém kraji. Knihovna je tedy plně odkázána na finanční výpomoc Libereckého kraje, jehož úkolem bude poskytnout finanční prostředky na veškeré výdaje s udržením navrženého projektu spojené.

**Graf č. 6.4: Vývojová tendence vybraných výnosových položek KVKL
v letech 2001 – 2007 (v tis. Kč)**

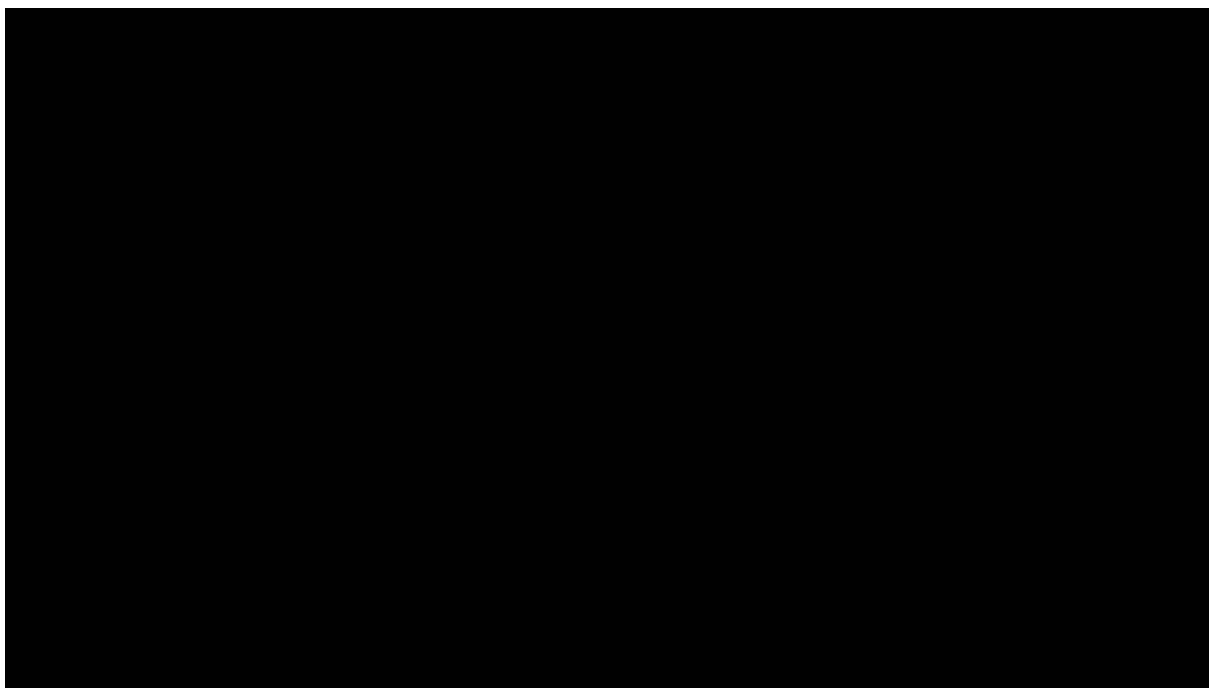

Zdroj: [31, vlastní provedení]

Podíl vybraných výnosových položek, kterými jsou již uvedené příspěvky na provoz, tržby z prodeje služeb a ostatní dotace, je zřetelnější v procentuálním vyjádření. Toto vyjádření zachycuje graf č. 6.5. Jeho úkolem je vystihnout nutnou potřebu financování ze zdrojů zřizovatele. Jak je jasně viditelné, příspěvky na provoz od Libereckého kraje představují ve většině let kolem 80 % veškerých výnosů, což je skutečně značná část. Povinností zřizovatele je v podstatě doplňovat svými příspěvky pokrytí vzniklých nákladů, které není knihovna schopna sama pokrýt. A toho KVKL není bohužel ani zdaleka schopna. Tržby z vlastních služeb nedosahují ani 10 % celkových výnosů a jejich tendence je dokonce v posledních letech klesající. Oproti tomu finanční prostředky získávané z dalších zdrojů v podobě různorodých dotací mají rostoucí ráz. Jedná se ovšem o striktně účelové finance, které nelze použít dle vlastního rozhodnutí knihovny.

Graf č. 6.5: Procentuální vývoj vybraných výnosových položek na celkových výnosech

KVKL v letech 2001 – 2007 (v %)

Zdroj: [31, vlastní provedení]

6.4 Předložení vypracované žádosti a kritéria výběru

Administraci grantových projektů v oblasti Libereckého kraje zajišťuje Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů, a to přímo Oddělení řízení grantových schémat. Toto oddělení sestavuje text výzvy, jenž je schvalován radou Libereckého kraje. Vypracovanou žádost zasílá předkladatel až po vyhlášení výzvy v rámci příslušného opatření. Každá výzvy má danou dobu trvání. Zpravidla jsou výzvy vyhlašovány jako kolové⁶⁴ po dobu trvání osmi týdnů. Podrobné informace ohledně výzvy jsou vždy uveřejněny v příručce pro žadatele daného operačního programu. Jelikož v současné době prozatím nebyla v rámci OP VK, prioritní osy č.1 Počáteční vzdělávání a oblasti podpory č. 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání vyhlášena žádná výzva, Příručka pro žadatele OP VK není k dispozici. Popíše tedy alespoň teoretický návod, dle kterého bude KVKL postupovat.

⁶⁴ Kolová výzva představuje časově přesně vymezené období, kdy se přijímají žádosti, které se hodnotí najednou.

6.4.1 Podmínky nutné k předložení žádosti

V případě grantových projektů jsou předložené žádosti schvalovány orgány kraje, tedy zprostředkujícím subjektem. Ten o schválení či zamítnutí rozhoduje na nejbližším zasedání. Žádost musí být předložena v předepsaném formátu elektronického formuláře. Tento elektronický formulář žádosti lze vyplnit, uložit na CD a vytisknout pomocí počítačového programu Benefit 7. Dále je nutné také žádost předložit v tištěné podobě⁶⁵ v předepsaném počtu výtisků. Dalším požadavkem ze strany řídicího orgánu je, že žádost musí být předložena v českém jazyce a musí být vyplněna pečlivě a co nejsrozumitelněji, což usnadní hodnocení žádosti. Největší pozornost je třeba věnovat vysvětlení, jakým způsobem bude dosaženo stanovených cílů projektu, jaké budou přínosy a způsob, jímž projekt přispívá k dosažení cílů. Podepsaná žádost musí být sešita a přelepena páskou v levém horním rohu, a to na přední i zadní straně. Tato páska musí být označena podpisem představitele žadatele oprávněného jednat jeho jménem. Elektronická žádost uložená na CD či disketě i tištěná forma žádosti musí být doručeny v zalepené obálce doporučenou poštou, expresní zásilkovou službou či osobně na Oddělení řízení grantových schémat, jenž provádí příjem a registraci žádostí. [20,15]

6.4.2 Způsob výběru projektů v rámci GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK

V kapitole č. 4.5.6 Průběh podávání a schvalování projektu jsem uvedla schéma, jež podrobně popisuje postup schvalování předloženého projektu. Dle tohoto schématu prochází předložená žádost třemi etapami výběru, a to kontrolou formální správnosti, obecných kritérií přijatelnosti a hodnocení dle bodovacích kritérií. V případě OP VK je situace nepatrně odlišná. Proces hodnocení žádosti se skládá ze čtyř fází, které se nazývají:

- 1. fáze – formální hodnocení,
- 2. fáze – hodnocení přijatelnosti,
- 3. fáze – věcné hodnocení,
- 4. fáze – výběrová komise. [25]

⁶⁵ Žádost v tištěné podobě je pouze fyzicky vytisknutá podoba programu Benefit 7. Není nutné doplňovat další údaje.

KVKL svoji žádost o získání prostředků odevzdá a registruje u OŘGS. Prvotní kontrolou je tzv. **formální hodnocení** žádosti, jež obsahuje **kontrolu úplnosti** a **správnosti údajů**, tedy zda jsou tištěná a elektronická verze shodné, zda jsou dodány všechny povinné přílohy, zda nechybí žádné požadované podpisy oprávněných osob atd. Podrobné požadavky kladené na předkládanou žádost jsem již popsala v předcházející kapitole. Důležitou poznámkou je, že pokud navrhovaný projekt nesplňuje formální kritéria je možné do dané lhůty provést opravu jeho posuzovaných kritérií. Žadatel má tedy možnost napravení žádosti.

Po formálním hodnocení žádosti následuje tzv. **hodnocení kritérií přijatelnosti**. Mezi tyto kritéria patří **oprávněnost žadatele** a **partnera** k dané výzvě, dodržení **vazeb** na příslušnou **prioritní osu** a **oblast podpory** operačního programu a dané výzvy, určení **cílové skupiny** v souladu s danou výzvou, **způsobilé výdaje** a v neposlední řadě **přiměřenost a správnost rozpočtu**. Hodnocení kritérií přijatelnosti provádí projektoví manažeři OŠMTS. Projekt Pomoc a revitalizace školních knihoven v LK bude uskutečněn v rámci GG Zvyšování kvality ve vzdělání v LK, jejich provázanost jsem již podrobně analyzovala v kap. č. 6.2.3 nazvané Příprava projektové žádosti a podkapitole č. 6.2.3.2 Výběr vhodné prioritní osy a oblasti podpory. Způsobilé výdaje a rozpočet jsou obsaženy v předcházející kapitole věnované otázce financování projektu.

Třetí fází je **věcné hodnocení**, kdy jsou kritériím v předloženém projektu přidělovány body. Do této fáze hodnocení postupují pouze projekty, jež splnily podmínky formálního hodnocení a kritéria přijatelnosti. „Věcná kritéria jsou dále členěna na subkritéria, přičemž každé subkritérium je specifikováno jak z hlediska konkrétního bodového hodnocení, tak z hlediska příslušné vazby na konkrétní část žádosti.“⁶⁶ Výčet věcných kritérií a jejich subkritérií jsou obsahem tabulky, jež je k nalezení v příloze pod č. 5. Hodnocení věcných kritérií je úkolem dvou individuálních hodnotitelů, jenž jsou vybíráni gestorem z Centrální databáze hodnotitelů OP VK. Pokud nastane situace, že se hodnocení výrazně liší, vstupuje do bodování třetí hodnotitel. Výsledné hodnocení je potom průměrem všech tří hodnotitelů. Minimální hranice pro doporučení k financování je 65 bodů.

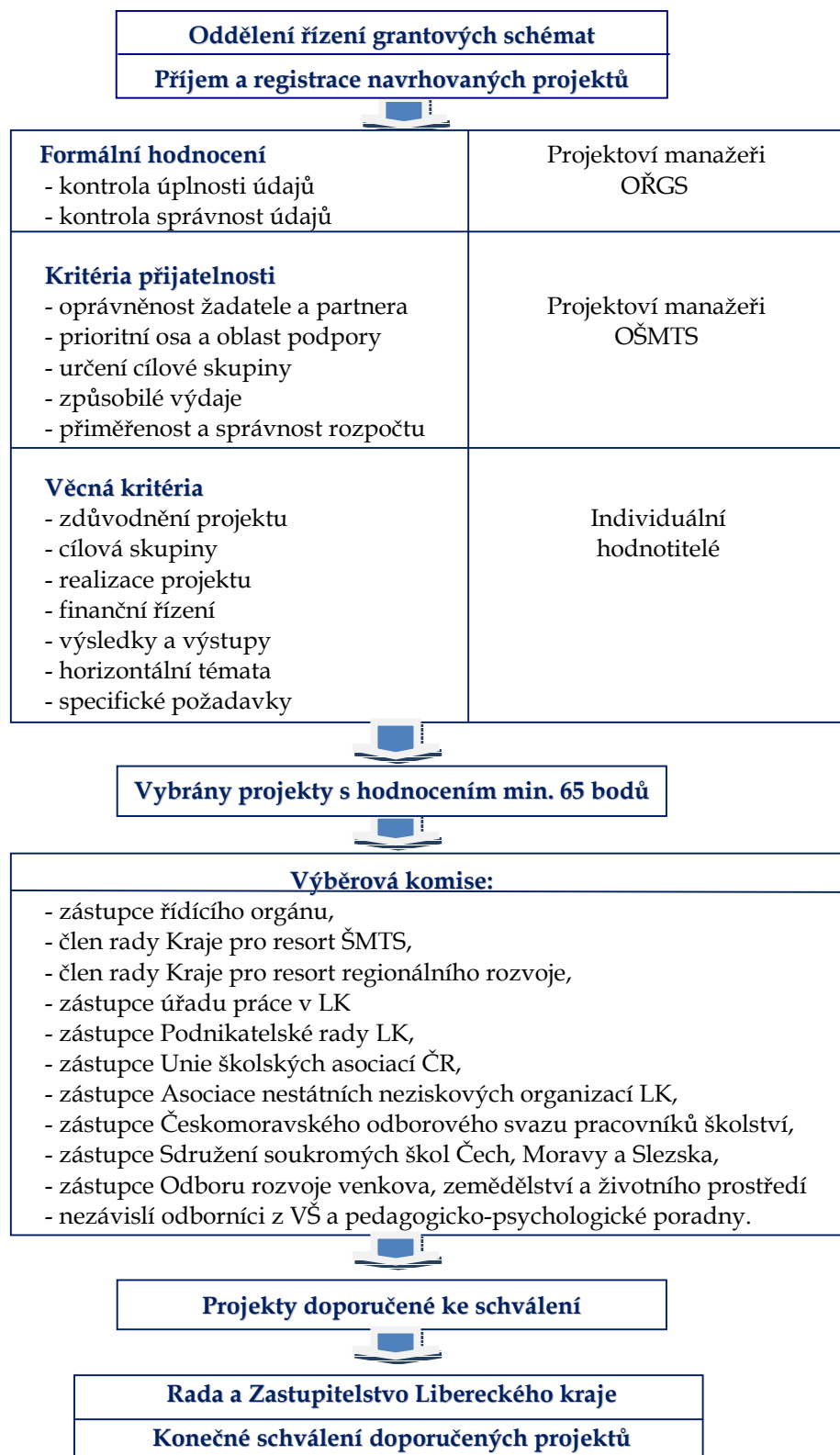
⁶⁶ Příručka pro žadatele OP VK.

Poslední fázi hodnocení provádí **výběrová komise**, jež respektuje pořadí vzniklé při předcházejícím hodnocení. Složení této komise schvaluje rada Kraje a její členové jsou vypsáni ve schématu. Projekty doporučené výběrovou komisí schvaluje Rada LK a zastupitelstvo na svém nejbližším zasedání.

Hodnocení a schvalování navrhovaných projektů je poměrně složitou situací s četným počtem zapojených subjektů či individuálních osob. Každý operační program má vymezen vlastní postup pro hodnocení a schvalování projektů. Proto jsem se po důkladném popsání tohoto průběhu v rámci GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK, pod nějž projekt KVKL Pomoc a revitalizace školních knihoven v LK spadá, rozhodla uvést následující schéma. Výchozím krokem ve schématu je odevzdání a registrování žádosti na OŘGS. Následuje detailní hodnocení, jež je zahájeno formálním hodnocením, dále projekt postupuje ke kontrole kritérií přijatelnosti. Pokud je projekt v rámci těchto dvou hodnocení úspěšný, přichází nejdůležitější fáze hodnocení, tedy hodnocení věcných kritérií. V rámci této fáze jsou jednotlivým kritériím předloženého projektu přiřazovány body. Projekty s min. 65 body postupují dále k výběrové komisi, jejíž povinností je obodované projekty znovu zhodnotit a předložit nejvhodnější projekty Radě a Zastupitelstvu LK. Rada a Zastupitelstvo LK na svém nejbližším zasedání mají povinnost rozhodnout o konečném výběru úspěšných projektů.

Schéma č. Průběh hodnocení a schvalování navrhovaných projektů v rámci GG

Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji

Zdroj: [25, vlastní provedení]

7. ZÁVĚR

Za cíl své práce jsem si stanovila připravit pro KVKL návod, jak čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU za účelem realizace plánovaného projektu. Projekt, který hodlá KVKL předložit ke schválení Libereckému kraji, se týká znovuoživení školních knihoven a jeho oficiální název zní prozatím takto: Pomoc a revitalizace školních knihoven v Libereckém kraji.⁶⁷ Jedná se o bezesporu velice hezkou myšlenku, která by svou realizací přispěla k lepšímu přístupu žáků základních škol k literatuře, informacím a vzdělání vůbec, v praxi je ovšem situace mnohem složitější.

KVKL doposud realizovala jediný projekt financovaný z evropských fondů, a to již v r. 2001 při výstavbě nové budovy knihovny. Jednalo se tedy o předchozí programovací období, a navíc jednoznačně o investiční záležitost. Současný plánovaný projekt je oproti tomu projektem neinvestičním a probíhá již zcela nové programovací období určené pro léta 2007 - 2013, jež je má svá specifika a ve své podstatě je toto programovací období od předchozího zcela odlišné. Dle mého názoru je KVKL díky své dlouhodobé netečnosti v oblasti strukturálních fondů ve značné nevýhodě při přípravě daného projektu. Při shromažďování prvotních informací během počátečních konzultací v KVKL jsme díky oboustranné neznalosti s odpovědnou osobou zvolili za nejvhodnější dotační titul prioritní osu č. 2 spadající do ROP NUTS II SV s názvem Rozvoj městských a venkovských oblastí. Vycházela jsem tedy ze získaných informací, které mylně vytyčovaly jako hlavní cíl „zrevitalizovat“ školní knihovny, lépe řečeno hlavně zrekonstruovat a zvelebit současné prostory a pořídit potřebnou literaturu. V prvopočátku záměru se dokonce uvažovalo o zapojení jak základních, tak středních škol. A v tomto duchu se započal i průzkum o současném stavu a funkci školních knihoven v Libereckém kraji. Při postupném vypracovávání své práce, resp. návodu pro KVKL, jsem při ujasňování konkrétních cílů, vytyčování klíčových aktivit projektu a díky konzultacím s odborníky z OMŠMTS došla k závěru, že nejvhodnějším dotačním titulem nebude uvedený ROP SV, nýbrž Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost.

⁶⁷ Současný název projektu není dle osob znalých fondů EU zcela vhodný. Název by měl být výstižný, lehce zapamatovatelný a především použitelný pro vytvoření srozumitelné zkratky. Pokud tedy KVKL a LK neupustí od svého záměru a zároveň projekt uspěje v hodnocení, může se stát, že bude projekt veřejnosti v průběhu realizace prezentován pod zcela odlišným názvem.

OP VK je plně financován ze zdrojů ESF. Řídícím orgánem OP VK, který je zaměřený na neinvestiční projekty, je MŠMT ČR. Tento operační program využívá delegování části svých práv a povinností na tzv. zprostředkující subjekty. Roli zprostředkujícího subjektu zastává v LK Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů, Oddělení řízení grantových schémat. Neschůdnější prioritní osa OP VK, jež by odpovídala záměru KVKL a OŠMTS v LK, má č. 1 a nazývá se Počáteční vzdělávání. V rámci této prioritní osy se jedná o oblast podpory označenou jako 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání. Projekt bude uskutečněn pod hlavičkou Libereckého kraje, jež je žadatelem Globálního grantu Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK. A právě na základě tohoto GG je možné uskutečnit podporovanou aktivitu nazvanou Podpora informačních center ve školách, včetně marketingové podpory. Přiznám se, že osobně bych si pod pojmy revitalizace školních knihoven a informační centrum představuji něco zcela jiného, ovšem po důkladném prostudování rámcové podoby Implementace GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK jsem pod podrobným popisem uvedené podporované aktivity našla i představy a záměry KVKL. Hlavním bodem této podporované aktivity je zajistit celkovou provázanost školních knihoven a poskytnout žákům jednotlivých škol vhodné zázemí a uspořádání pro nalezení veškerých informací vhodných k výuce a efektivní kombinaci těchto informačních zdrojů.

Od zjištění vhodného operačního programu se odvíjely další změny, se kterými je nutné v projektu počítat a od nichž se bude příprava celé žádosti odvíjet. První, poměrně zásadní, změnou se stala osoba žadatele. KVKL měla tu představu, že žadatelem o finanční prostředky se stane LK a knihovna bude pouze jakýmsi partnerem garantující odbornost, a to především z důvodu zajištění regionální knihovnické funkce. To ovšem v praxi není možné, jelikož Liberecký kraj jako zprostředkující subjekt a subjekt rozhodující o alokaci přidělených finančních prostředků v rámci OP VK nemůže sám sebe o tyto peníze požádat. Pro KVKL tak tedy nastala zcela nečekaná situace, kdy je nucena vystupovat v projektu jako žadatel, a nést tudíž odpovědnost s postem žadatele spojenou. Zapojené školy na sebe přebírají funkci partnerů KVKL a veškerá jejich spolupráce se bude odvíjet od tzv. smlouvy o partnerství, ve které bude nutné striktně vymezit podmínky a požadavky jak KVKL, tak zúčastněných škol. Jednou z nejdůležitějších částí projektu kromě realizace je také jeho udržitelnost. A právě díky zmíněnému postu žadatele, který bude KVKL nucena z již uvedených podmínek plnit, je zajištění pětileté

udržitelnosti. Další změna se týkala druhu oslovených škol. Původně se počítalo s revitalizací knihoven na základních i středních školách. Ovšem nároky těchto zařízení jsou značně odlišné a není tedy vhodné kombinovat je prostřednictvím jedné projektové žádosti. Výběr partnerů se tedy zřejmě markantně sníží. Na jedné straně by bylo bezesporu hezké pomoci co nejvíce školám vybudovat v jejich prostorách informační centrum, ovšem na straně druhé bude KVKL vybízena podepsat smlouvu o partnerství pouze s těmi ZŠ, jež budou schopny dostát uvedených požadavků a také budou schopny naplnit stanovené indikátory. Mohlo by také dojít k situaci, že by se žadatelem stala jedna ze zúčastněných ZŠ, přičemž ostatní školy, jež by měly zájem o vybudování informačních center, by se staly jejími partnery. KVKL by tedy v projektu figurovala pouze jen jako odborný garant. V takovémto případě by ovšem bylo téměř nemožné zajistit nejen celou realizaci, ale hlavně udržitelnost. Domnívám se, že zúčastněné školy by jen těžko nacházely společnou řeč při uspokojování svých představ a potřeb. Dle mého názoru je tedy postavení KVKL jako žadatele nejlepším řešením.

Nejdůležitější částí celé žádosti je vyčíslení rozpočtu projektu. V případě žádosti KVKL jsem se rozhodla uvést pouze způsobilé náklady, tedy náklady, jež by měly být kompletně hrazeny z veřejných prostředků. Součástí projektu mohou být i náklady nezpůsobilé. Nezpůsobilé výdaje ovšem KVKL nemá zájem v projektu vůbec uvádět, jelikož by jejich vynaložení musela v průběhu realizace projektu vykázat, a to bez toho, aniž by je bylo možno uhradit z prostředků fondu EU. A v případě jejich nedodržení hrozí stanovené sankce. Je tedy v podstatě nesmyslné s nimi v tomto případě prokazatelně počítat. Celkové veřejné finanční prostředky vymezené pro první prioritní osu a první oblast podpory OP VK jsou Libereckým krajem vymezeny téměř ve výši 172,5 mil. Kč. ESF se podílí 85 %, což v reálu činí 146,6 mil Kč. Povinná 15 % spoluúčast národních zdrojů z MŠMT je téměř 25,9 mil. Kč. Situace pro KVKL jako žadatel je tedy taková, že není povinna se na projektu jakkoliv finančně podílet. Celou patnáctiprocentní účast spolufinancování nese na svých bedrech MŠMT. Při sestavování samotného rozpočtu jsem se ovšem potýkala s poměrně závažným problémem. V Příručce pro žadatele o finanční prostředky z OP VK je k nalezení přehled jednotlivých položek projektu. Některé položky jsou ovšem striktně omezeny stanovenými limity. Limit se nachází u položky náklady na zařízení (25 %), nákup služeb (49 %) a místní kancelář (7 %). Rozhodla jsem se sestavit rozpočet, který vychází z počtu 15 partnerů. Toto číslo je pouze můj osobní odhad

a při vypracovávání skutečné žádosti může KVKL dojít ke zcela jiným výstupům. Při sestavování rozpočtu jsem vycházela jak z Příručky pro žadatele, tak z podoby rozpočtu uvedeného v systému Benefit 7. Celkové způsobilé náklady jsem v projektu vyčíslila na téměř 6, 5 mil. Kč. Náklady na zařízení a vybavení ovšem činí Kč 2 785 500,-, což je 43,1 % celkových nákladů. Stanovený limit je tedy překročen o celých 23, 1 %. A toto je závažný problém, který je nutné vyřešit.

V podstatě je možné využít tři možnosti, jak překročení stanoveného limitu odstranit. Jednou z možností, jak snížit náklady spojené s nákupem zařízení a vybavení, je ubrat na celkových požadavcích, které jsou kladeny na podobu a využití informačních center. Já ovšem toto řešení nepovažuji za příliš šťastné. Druhá možnost se týká změny počtu partnerů, kteří by procházeli důkladnou selekcí. Výběr by zajistil, že by se do projektu zapojily pouze ty ZŠ, které by neměly tak vysoké požadavky spojené se zařízením a vybavením a zároveň by byly schopny dostát požadovaných podmínek. Třetí variantou je sestavit celý rozpočet tak, aby se podařilo nadhodnotit jiné položky rozpočtu a toto navýšení při realizaci použít na nákup zařízení a vybavení. V praxi je umožněno přelévat 15 % vymezených finančních prostředků v rámci jednotlivých nákladových položek rozpočtu. Toto opatření ovšem vyžaduje skutečně pečlivou pozornost, a to z toho důvodu, aby hodnotitelé celý záměr neodhalili či neuznali vyčíslené prostředky za neodpovídající celkovým požadavkům projektu. Domnívám se, že školní knihovny se nacházejí ve skutečně zoufalém stavu, a pokud se již konečně chystá jejich znovuoživení, tak by mělo být zrealizováno podle nejdostupnějšího možného způsobu. Varianta, jež preferuji a považuji za nejschůdnější s plány KVKL a podmínkami OP VK, je důkladně si propočítat náklady odvíjející se od celkového počtu partnerů a vytvořit následná opatření. Některé položky rozpočtu se odvíjejí přímo od počtu zapojených ZŠ, proto by KVKL měla provést zmíněnou selekci, ovšem ne pouze tak, aby se partnery projektu staly pouze dobře vybavené školy. Partnery by měly být školy s min. počtem žáků 250. V těchto školách by mělo být zaručena dostatečná potřeba, ale zároveň využití informačního centra. Vhodné by tedy bylo situovat vybudování informačních center do větších či menších měst, kde by plně splnila svůj účel. Díky tomuto výběru by jistě klesly náklady spojené se zařízením a vybavením, jelikož větší školy zpravidla mívají školní knihovny na poměrně dobré úrovni. Byly by tudíž schopny disponovat částečně vlastním zařízením. Ruku v ruce s výběrem partnerů by KVKL také provedla nadhodnocení některých

položek rozpočtu tak, aby bylo možné v případě potřeby použít tyto prostředky na zařízení a vybavení. V praktické části práce jsem vyčíslila jednotlivé nákladové položky po zmíněných úpravách. Uvedený limit spojený s položkou nákup zařízení se mi podařilo snížit na rovných 20%. V takovém to případě by tedy KVKL mohla vypracovaný rozpočet s klidným srdcem předložit v rámci žádosti ke schválení.

Otazník také visí nad financováním udržitelnosti projektu. Dle Implementace GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK zajistí Kraj udržitelnost GG a grantových projektů. Udržitelnost projektu je stanovena na dobu pěti let od ukončení grantového projektu a představuje zachovat výstupy a klíčové aktivity projektu v min. rozsahu 40 %. KVKL ovšem jako potencionální příjemce podpory a realizátora projektu není schopna takto požadovanou udržitelnost financovat. Rozpočet KVKL je každoročně sestavován dle požadavků zřizovatele, tedy LK, a to pokud možno ve vyrovnané podobě. Příspěvky na provoz získané od zřizovatele činí od r. 2001 v rozpočtu KVKL přibližně 80 %, zatímco výnosy realizované z vlastní činnosti pouhých 6 až 7 %. Kde tedy vzít dostatečné peněžní prostředky na udržení projektu? Existují v podstatě dvě možnosti, přičemž první je přenechat veškerou starost s udržitelností na samotných partnerech. Toto je ovšem dosti riskantní alternativa, jelikož kdyby se některé ZŠ dle podmínek stanovených OP VK a nepředkládaly by průběžné monitorovací zprávy v souladu se stanovenými pravidly, hrozily by sankce či dokonce požadavek navrácení celé dotace. Druhá možnost vychází z faktu, že KVKL bude žadatelem a realizátorem, tudíž nese veškerou zodpovědnost všechny etapy projektu. Pro KVKL by bylo nejvýhodnější, kdyby se k zajištění udržitelnosti zavázal LK jako její zřizovatel. Dle mého názoru by bylo jistě v praxi možné přenechat snesitelnou část nákladů spojenou s udržitelností projektu na zúčastněných partnerech, zatímco zbylé náklady by hradil zřizovatel KVKL, tedy LK.

Při postupném získávání podkladů a ujasňování si veškerých informací, jsem začala mít obavu, zda k předložení žádosti o získání finanční dotace z OP VK vůbec dojde. Termín výzvy pro globální granty v rámci zmíněného operačního programu byl stále v nedohlednu, komunikace jednotlivých zúčastněných subjektů nebyla, z mého subjektivního hlediska, zcela dostatečná a informovanost KVKL, jako žadatele a iniciátora projektu v oblasti podmínek a fondů EU, doslova žalostná. Dle plánu výzev MŠMT je s vyhlášením výzvy na prioritní osu č. 1 Počáteční vzdělávání počítáno ke dni 1. května

2008, a tato výzva bude platná až do 19. června 2008. Do této doby má v podstatě KVKL čas odevzdat svou vypracovanou žádost. Času je tedy relativně dostatek, a navíc se může stát, že v dané výzvě dojde k úpravě některých podmínek ku prospěchu zmiňovaného projektu. Manažer projektu bude mít možnost, lépe řečeno díky současné situaci bude nucen, konzultovat své záměry a postup vypracování žádosti s odborníky na odborech LK. Pevně tedy věřím, že se KVKL podaří přizpůsobit a připravit žádost projektu určeného na pomoc a revitalizaci školních knihoven v Libereckém kraji tak, aby úspěšně prošla náročným schvalováním a naplnila stanovená očekávání.

8. LITERATURA

- [1] Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb.
- [2] GILL, P. a kol. **Služby veřejných knihoven**. 1. vyd. Praha: Svaz knihovníků
- [3] Metodický pokyn Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky.
- [4] PEKOVÁ, J. a PILNÝ, J. **Veřejná správa a finance**. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, s. r. o., 1998. ISBN 80-85963-85-X.
- [5] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.
- [6] PEKOVÁ, J. **Veřejné finance: úvod do problematiky**. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, s. r. o., 1999. ISBN 80-85963-88-4.
- [7] Nařízení vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven.
- [8] www.strukturalni-fondy.cz
- [9] Vilamová, Š.: **Čerpáme finanční zdroje Evropské unie**. Grada Publishing, a. s., Praha 2005, ISBN 80-247-1194-X,
- [10] www.euroscop.cz
- [11] Prováděcí dokument Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod.
- [12] Příručka pro žadatele a příjemce ROP NUTS II SV.
- [13] www.msmt.cz
- [14] Prováděcí dokument Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.
- [15] Rámcová podoba Implementace GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji.
- [16] www.kvkli.cz
- [17] www.kraj-lbc.cz
- [18] www.czechinvest.org
- [19] MUSGRAVE, R. A. **The theory of public finance: a study in public economy**. New York: McGraw-Hill. 1959.
- [20] www.esfcr.cz

- [21] www.knihovnam.nkp.cz
- [22] SAMUELSON, P. A. a NORDHAUS, W. D. **Ekonomie**. 1. vyd.
Praha: Nakladatelství Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4.
- [23] Peková, J.: **Finance územní samosprávy**. Victoria Publishing, a. s., Praha 1995,
ISBN 80-7187-024-2, str. 224.
- [24] www.eu-zadost.cz
- [25] Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK.
- [26] Musgrave, R. A., Musgraeveová, P. B.: **Veřejné finance v teorii a praxi**.
Management Press, Praha 1994, ISBN 80-85603-76-4,
- [27] www.rada-severovychod.cz
- [28] Zákona č. 262/2006, zákoník práce.
- [29] www.benefit7.mssf.cz
- [30] www.csob.cz

9. SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1: Přehled základních principů politiky sociální a hospodářské soudržnosti
- Příloha č. 2: Povinnosti MŠMT jako řídicího orgánu OP VK
- Příloha č. 3: Zajištění publicity GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK
- Příloha č. 4: Přehled nákladových položek rozpočtu pro projekt KVKL
při počtu deseti ZŠ (v Kč),
- Příloha č. 5: Přehled nákladových položek rozpočtu pro projekt KVKL
při počtu dvaceti ZŠ (v Kč)
- Příloha č. 6: Nezpůsobilé výdaje OP VK
- Příloha č. 7: Věcná kritéria hodnocení dle Příručky pro žadatele
o finanční prostředky z OP VK

Příloha č. 1: Přehled základních principů politiky sociální a hospodářské soudržnosti

Princip	Náplň
Programování	Pomoc se realizuje prostřednictvím projektů naplňujících cíle programových dokumentů – operačních programů, národního strategického referenčního rámci a dalších. Výsledkem je vzájemně integrovaný programový celek uskutečňovaný v dlouhodobějším horizontu, který se zaměřuje na dosažení cílů definovaných rozvojových priorit.
Partnerství	Spolupráce různých subjektů na přípravě a realizaci programů a projektů. Existují dvě úrovně spolupráce, a to vertikální (EU + odpovídající orgány na národní, regionální a místní úrovni) a horizontální (spolupráce mezi partnery).
Koncentrace	Soustředění nejvíce prostředků na prioritní rozvojové oblasti dané země a do regionů s nejzávažnějšími problémy, avšak pouze na předem definované cíle. Účelem je realizovat menší množství větších projektů, od kterých se očekává největší přínos.
Doplňkovosti	Úkolem EU je posilovat prostředky příjemce pomoci. Musí je jednat o prostředky nad rámce národních prostředků.
Monitorování a vyhodnocování	Průběžné sledování a vyhodnocování věcného i finančního využívání prostředků ze zdrojů EU, a to ve všech fázích procesu realizace operačních programů a projektů.

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/principy-politiky-hss>, ze dne 17. října 2007-

Příloha č. 2: Povinnosti MŠMT jako řídicího orgánu OP VK

Řídicí orgán OP VK vykonává následující úlohy:

- vytvoří a udržuje účinný a efektivní vnitřní Řídicí a kontrolní OP VK,
- koordinuje implementační orgány při výběru projektů v souladu s kritérii a v souladu s národní legislativou a legislativou EU, a to po celé implementační období;
- schvaluje individuální projekty a globální granty předkládané implementačními orgány a podílí se na schvalování grantových individuálních projektů;
- zajišťuje ověření, že spolufinancované výrobky a služby byly dodány, a že uplatněné uznatelné výdaje byly skutečně vynaloženy a jsou v souladu s legislativou EU a národní legislativou; dále může provádět fyzická ověření u jakéhokoli vybraného vzorku individuálních operací/projektů, a to v souladu s platnou metodikou EK;
- zajišťuje uchovávání účetních podkladů každé jednotlivé operace daného operačního programu v elektronické podobě a zajišťuje archivaci dat vztahující se k finančnímu řízení, monitoringu, evaluaci, publicitě, nesrovnalostem, kontrolám a auditům;
- zajišťuje, že příjemce a další subjekty zahrnuté do implementace používají oddělený účetní systém nebo adekvátní účetní kód pro všechny transakce vztahující se k operacím/projektům aniž jsou porušeny národní účetní předpisy;
- zajišťuje provádění evaluace operačního programu podle čl. 48 odst. 3 a v souladu s čl. 47 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (vytváří, naplňuje a hodnotí naplnění evaluačního plánu);
- zajišťuje postupy pro uchovávání dokladů vztahující se ke konkrétním výdajům a platbám provedeným v rámci dané pomoci a vyžadované jako dostatečná pomůcka pro audit a uchovávání těchto dokladů v souladu s požadavky čl. 90;
- zajišťuje předávání informací na Platební a certifikační orgán, a to týkající se procesů výběru a financování projektů pro účely certifikace;
- zajišťuje funkci a činnost Monitorovacího výboru - poskytování informací Monitorovacímu výboru k ověření kvality implementace OP a monitorování naplňování specifických cílů;
- zajišťuje tvorbu výročních a závěrečných zpráv EK;
- zajišťuje administraci dat do elektronického monitorovacího systému, provázanost s národním monitorovacím systémem strukturálních fondů (MSSF) a jinými informačními systémy (jako např. ISPROFIN atp.);
- společně se všemi relevantními partnery řeší nesrovnalosti vzniklé při realizaci OP;
- řídí zajištění publicity v souladu s pravidly (vytváří, naplňuje a hodnotí naplnění komunikačního akčního plánu);
- zajišťuje a předává podklady pro účely všech úrovní kontroly a pro požadavky interního a externího auditu (pro jejich analytickou a zpravodajskou činnost);
- zajišťuje nápravná opatření v případě vzniklých nedostatků (např. zjištěných v rámci kontrol a auditů);
- zajišťuje soulad svých činností s požadavky Národního orgánu pro koordinaci.

Zdroj: http://www.esfcr.cz/files/clanky/3462/OP_konkurence_0907.pdf

Příloha č. 3: Zajištění publicity GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK

15. Publicita

Zvláštní tiskové a mediální zprávy
Liberecký kraj jako Zprostředkující subjekt Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost bude v průběhu trvání operačního programu spolupracovat s regionálními médii. Pro informovanost veřejnosti bude sloužit zejména tisk (měsíčník Liberecký kraj, Mladá fronta DNES, Liberecký deník), ale i další regionální média (TV Genus). V uvedených médiích budou průběžně zveřejňovány informace o průběhu realizace, dosažených výsledcích a přínosech GG. Liberecký kraj jako ZS zároveň slouží jako kontaktní místo pro sdělovací prostředky.
Oznámení ve všech mediálních prezentacích
Mezi další komunikační aktivity, které slouží k informovanosti veřejnosti o průběhu a trvání OP VK a možnostech čerpání finančních prostředků z ESF a které bude Liberecký kraj zajišťovat, patří tiskové konference.
Oznámení ve všech vzdělávacích materiálech
Všechny vzdělávací materiály, které Liberecký kraj vydá v souvislosti s implementací OP VK, v sobě budou nést informaci o poskytnutí pomoci ze strukturálních fondů, zejména z ESF na oblast školství a vzdělávání. Stane se tak prostřednictvím zachování jednotného způsobu prezentace OP VK – dodržováním Manuálu vizuální identity.
Oznámení na specifických internetových stránkách
Liberecký kraj jako Zprostředkující subjekt bude informovat o realizaci OP VK a možnostech čerpání finančních prostředků z ESF prostřednictvím vlastních www stránek – www.kraj-lbc.cz. Tento pátevní nástroj informační kampaně umožňuje oslovit široké spektrum cílových skupin. Stránky obsahují zejména: podrobné informace o struktuře programu na úrovni ZS; podrobné informace o implementaci programu (včetně organizační struktury orgánů a kontaktů); zveřejňování aktuálních výzev; programovou dokumentaci, pokyny a metodiky s možností jejich stažení; podrobné informace o postupu při podávání žádosti; seznam příjemců pomoci; příklady projektů; odpovědi na často kladené otázky; kalendář vzdělávacích a informačních akcí.
Vyvěšení vlajky na místě realizace projektu v průběhu týdne, na který připadá 9. květen
Liberecký kraj jako Zprostředkující subjekt OP VK se zavazuje k tomu, že bude vyvěšovat vlajku EU v týdnu, na který připadá 9. květen.
Uvědomění příjemců pomoci
Pro uvědomění příjemců pomoci slouží všechny komunikační nástroje využívané Libereckým krajem. Klíčovým komunikačním nástrojem však bude vydání Příručky pro příjemce finanční

<p>podpory z OP VK. Tato Příručka bude popisovat proces implementace OP VK a stanovovat podrobná pravidla, která je nutná dodržet při realizaci projektů. Liberecký kraj jako Zprostředkující subjekt zároveň slouží jako kontaktní místo pro příjemce pomoci a sdělovací prostředky a jejich osobní, telefonické či elektronické konzultace.</p>
<p>Informace účastníkům projektu o spolufinancování projektu z fondů EU na všech dokumentech</p>
<p>Liberecký kraj jako Zprostředkující subjekt OP VK je povinen při použití nástrojů informačních a komunikačních aktivit informovat cílové skupiny o finanční spoluúčasti EU a ESF na Operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Činí tak prostřednictvím umístění loga Evropské unie, ESF a OP VK na informačních, školicích a propagačních materiálech a předmětech, umístěním odkazu na internetové stránky ESF v ČR, umístěním vlajky EU v místnostech, kde se konají konference, výstavy, veletrhy a semináře k ESF a další formou dle požadavků Nařízení EK č. 1828/2006. Pro účely zachování jednotného způsobu prezentace OP VK se bude Liberecký kraj řídit Manuálem vizuální identity (Příloha 12/2 Manuálu), který stanovuje závaznou podobu loga OP VK a způsoby jeho použití na vybraných informačních a propagačních materiálech.</p>
<p>Jiné formy zajištění publicity projektu</p>
<p>Pro zajištění publicity programu bude Liberecký kraj využívat i dalších informačních a komunikačních aktivit, jako jsou například tisk a distribuce letáků a propagačních materiálů, pořádání seminářů pro žadatele/příjemce, konferencí a vydávání příručky pro žadatele/příjemce.</p> <p>Liberecký kraj jako ZS je kontaktním místem pro příjemce a má povinnost zajišťovat podporu a pomoc příjemcům při realizaci informačních a komunikačních aktivit.</p> <p>Pro zajištění publicity programu, komunikace mezi jednotlivými částmi implementační struktury a úspěšnou realizaci projektu slouží v prostředí Libereckého kraje Komunikační plán pro OP VK, kde jsou popsány jednotlivé nástroje, formy a časový harmonogram aktivit. Informační a propagační aktivity OP VK na úrovni Libereckého kraje zajišťuje komunikační úředník ve spolupráci s projektovými manažery Oddělení řízení grantových schémat (Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů) a Oddělení vzdělávání a koncepcí (Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu). Komunikační úředník OP VK na úrovni Libereckého kraje zajišťuje pravidelnou komunikaci a konzultaci s ŘO, aktualizaci Komunikačního plánu OP VK a účastní se pracovní skupiny pro publicitu.</p>

Zdroj: Implementace GG Zvyšování kvality ve vzdělávání v LK, str. 22.

Příloha č. 4: Přehled nákladových položek rozpočtu pro projekt KVKL

při počtu deseti ZŠ (v Kč)

Nákladová položka	Náklady na projekt	Podíl na celkových nákladech (v %)
Osobní náklady	1 446 720	29,6
Cestovné	88 656	1,8
Zařízení a vybavení	1 857 000	38,0
Místní kancelář – administrativní náklady	51 600	1,1
Nákup služeb	625 000	12,8
Drobné stavební úpravy	350 000	7,2
Přímá podpora	38 700	0,8
Náklady vyplývající ze smlouvy	424 760	8,6
Nákladové položky celkem	4 882 436	100

Příloha č. 5: Přehled nákladových položek rozpočtu pro projekt KVKL

při počtu dvaceti ZŠ (v Kč)

Nákladová položka	Náklady na projekt	Podíl na celkových nákladech (v %)
Osobní náklady	1 446 720	18,2
Cestovné	88 656	1,1
Zařízení a vybavení	3 714 000	46,8
Místní kancelář – administrativní náklady	51 600	0,6
Nákup služeb	1 250 000	15,7
Drobné stavební úpravy	700 000	8,8
Přímá podpora	77 400	1,0
Náklady vyplývající ze smlouvy	616 260	7,8
Nákladové položky celkem	7 944 636	100

Zdroj: [29, vlastní provedení]

Příloha č. 6: Nezpůsobilé výdaje OP VK

Příspěvek z ESF **nelze** konkrétně poskytnout na tyto výdaje:

- jakýkoli výdaj, který zcela zřetelně nesouvisí s projektem nebo který není možno doložit písemnými doklady;
- činnosti, které již v rámci jiných programů či Iniciativ Společenství financovaných z ESF či jiných programů financovaných Evropskou unií podporu dostávají,
- výdaje nesplňující principy hospodárnosti, účelnosti a efektivity;
- výdaje na každodenní řízení, monitorování a kontroly žadatele (nesouvisející přímo s projektem – prováděly by se i bez jeho realizace);
- výdaje vzniklé mimo časový rámec způsobilosti podle kapitoly 3.3.2;
- nákupy nábytku, vybavení⁶⁸, vozidel, infrastruktury, nemovitostí a pozemků;
- daň z přidané hodnoty (DPH) nebo její část, pokud existuje zákonný nárok na její odpočet;
- přímé daně, daň z nemovitosti, daň dědická, darovací, silniční, cla;
- úroky z úvěrů a půjček (pokud se nejedná o schválenou formu podpory z fondu ESF);
- správní poplatky (výpis z katastru nemovitostí, výpis z obchodního rejstříku apod.) bez přímé vazby na projekt;
- rezervy na možné budoucí ztráty a dluhy;
- kurzové ztráty;
- výdaje na právní spory vzniklé v souvislosti s určitým projektem, např. výdaje na uhrazení soudního poplatku, na pořízení důkazů, na právní zastoupení v případě sporu, penále, jiné sankční výdaje a právní výlohy související s právním sporem ;
- nedobytné pohledávky;
- výdaje, které jsou součástí likvidace společnosti, nedobytné pohledávky a jiné;
- splátky finančního leasingu, kdy předmět finančního leasingu není sám způsobilým výdajem;
- finanční činnost pronajímatele související s finančním leasingem;
- nájemné, kdy je žadatel vlastníkem nemovitosti nebo ji užívá zdarma;
- další výdaje související se smlouvou operativního leasingu (daň, marže pronajímatele, výdaje na refinancování, režijní výdaje, pojišťovací výlohy);
- smlouvy o splátkovém prodeji;
- část pořizovací ceny přesahující cenu zjištěnou znaleckým posudkem nebo přesahující cenu v místě a čase obvyklé;
- režijní náklady vztahující se k všeobecnému provozu organizace bez vazby na projekt;
- výdaje odpovídající svým vymezením kategorii mimořádných nákladů (jedná se např. o opravu nákladů minulých účetních období, vyúčtování nároku zaměstnanců na odstupné při reorganizaci, odškodnění při pracovních úrazech, výdaje, kterými nájemce podle smlouvy uvádí po skončení nájmu najatou věc do předešlého stavu, atd.);

⁶⁸ pokud nejsou financovány v rámci křížového financování

- mzdové náklady zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu nepodílí;
- u zaměstnanců, kteří se na realizaci projektu podílí, alikvotní část osobních nákladů, která neodpovídá pracovnímu vytížení zaměstnance na daném projektu;
- ostatní výdaje na zaměstnance, ke kterým nejsou zaměstnavatelé povinni dle zvláštních právních předpisů (např. příspěvky na penzijní připojištění, dary, apod.);
- odstupné;
- peněžitá pomoc v mateřství;
- ostatní sociální výdaje na zaměstnance, ke kterým nejsou zaměstnavatelé povinni dle zvláštních právních předpisů (příspěvky na penzijní připojištění, životní pojištění, dary k životním jubileím, příspěvky na rekreaci apod.);
- výdaje spojené s přípravou projektu (platby konzultantům, kteří pomáhají s vyplňováním žádostí o finanční podporu z OP VK);
- výdaje na činnosti prováděné jakožto povinné ze zákona.

Zdroj: Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK, str. 54.

Příloha č. 7: Věcná kritéria hodnocení dle Příručky pro žadatele OP VK

Maximální počet bodů pro jednotlivá subkritéria je stanoven následovně:

Obsah kritérií hodnocení projektů (subkritéria) a jejich bodové ohodnocení	Maximální počet bodů
1. Zdůvodnění potřeby realizace projektu	18
Zdůvodnění záměru a jeho vazba na danou Oblast podpory	10
Potřeba a očekávaný přínos projektu pro cílovou skupinu	8
2. Cílová skupina	10
Vymezení a přiměřenost cílových skupin	5
Způsob zapojení cílových skupin	5
3. Popis realizace projektu	18
Klíčové aktivity a stadia realizace	9
Připravenost na možná rizika a jejich řešení	2
Předchozí zkušenosti žadatele s řízením či realizací obdobných projektů	2
Publicita	2
Udržitelnost projektu po skončení financování z OP VK	3
4. Finanční řízení	20
Přiměřenost rozpočtu vzhledem k cílům a obsahu projektu	8
Provázanost rozpočtu s klíčovými aktivitami projektu	8
Nastavení vnitřního kontrolního systému	4
5. Výsledky a výstupy	15
Kvantifikace výsledků a výstupů	5
Způsob zajištění plánovaných výsledků a výstupů	5
Monitorování projektu	5
6. Horizontální témata	4
Aktivity podporující rovné příležitosti	2
Aktivity podporující udržitelný rozvoj	2
7. Specifické požadavky	15
Subkritérium 1	*
Subkritérium 2	*
Subkritérium 3	*
.....	*
Celkem obecná a specifická kritéria	100

Význam jednotlivých kritérií je podrobně popsán v příručce na str. 65.